БЛАЖО А. СТРУГАР

СТРУГАРИ БРАТСТВО У ЦЕКЛИНУ

1450—1980

1983

БЛАЖО АНДРИЈИН СТРУГАР

СТРУГАРИ
БРАТСТВО У ЦЕКЛИНУ
(ЦРНА ГОРА)
1450 - 1980.

ПРИЛОГ ИСТОРИЈИ ПЛЕМЕНА ЦЕКЛИНА

ЦЕТИЊЕ, 1983

Штампа: ГРО "Култура", ООУР Штампарија "Слободан Јовић",
Београд, Стојана Протића бр. 52

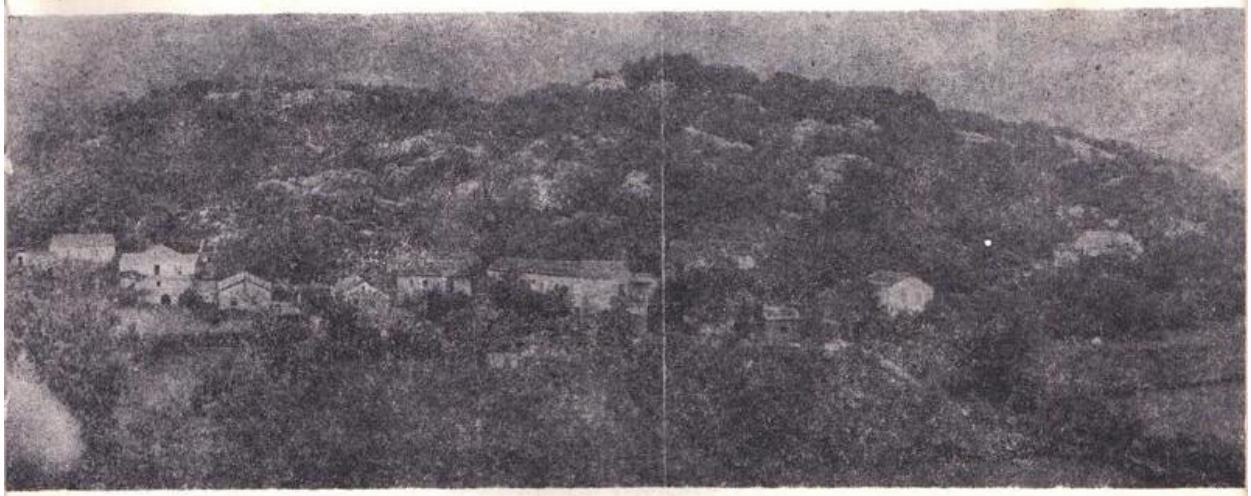

СЕЛО СТРУҐАРИ НА ГОРЊЕМ ЦЕКЛИНУ

На овоме мјесту први се настанио Тодор Мијатов, праунук Вукосава Радивоја Лијешевића, концем XVI вијека. Ово је матично огњиште цијелог братства Стругара.

Друг Блажо А. Стругар у приложеном рукопису, СТРУГАРИ, БРАТСТВО У ЦЕКЛИНУ, дао је драгоцјени етнолошко-историјски прилог не само за упознавање прошлости свога братства, него увелико и племена Цеклина. Рад захвата временски период од 1450. до 1980. године, Рађен је на основу директног проучавања на терену и познате литературе о Цеклину уопште, што одговара савременој методи етнолошких испитивања. Оваква врста рада је драгоцјена уопште за упознавање етничких процеса Старе Црне Горе.

Сматрам да се наведени рукопис може штампати у цјелини без икаквих измјена.

Др. Јован Вукмановић
Цетиње, 1. јануар 1983.

Историјско-етнографски рад друга Блажа Стругара, СТРУГАРИ, БРАТСТВО У ЦЕКЛИНУ, написан је на основу народног предања или живог памћења, историјских извора и литературе. Обзиром и на прихватљиви научни критериј, аутор је наглашену материју систематски, течно и уопште ваљано изложио. Поријекло и генезу Стругара у склопу шире заједнице племена Цеклина, те допринос Стругара цјелокупној ослободилачкој и револуционарној борби Црногораца, Блажо Стругар обрадио је тако реалистички и ненаметљиво да то ничим не може додирнути евентуалну осјетљивост других. Родословља и заједничко родословно стабло братства изведени су акрибично, прегледно и до највеће могућности потпуно, да могу важити као узор за такву врсту рада. Рад Блажа Стругара, СТРУГАРИ, БРАТСТВО У ЦЕКЛИНУ, захвата период 1450 - 1480. године, и у досегу своје теме представља лијеп и користан прилог етнологији, антропологији и историји црногорског народа.

Др. Новак Ражнатовић, Виши научни сарадник Историјског института СР Црне Горе - Титоград
Титоград, 1. фебруар 1983.

С А Д Р Ж А Ј

ПРЕДГОВОР	6
ДОСЕЉЕЊЕ НА ЦЕКЛИН	8
РАЗВИТАК БРАТСТВА СТРУГАРИ	12
РОДОСЛОВЉЕ СТРУГАРА	14
ПЕТАР АНДРИЈИН	16
ПОГИБИЈА СМАЈИЛ-БЕГА ДЕМИРБЕГОВИЋА	20
ЂУРО ПЕТРОВ	23
БОРБА ЦЕКЛИЊАНА С ТУРЦИМА У БОБИЈИ	26
ВЈЕРИДБА ШАЛЕ ЂУРИШИНА	27
КАЈАЊЕ ВЛАДИКЕ РАДА	30
ДУШАН АНДРИЈИН	31
НИКО МАРКОВ	33
ЈУНАЧКА СМРТ ИВАНА НИКОЛИНА	36
ПЕТРО ЂУКАНОВ	38
ОГРАНАК МИХАИЛОВИЋИ	42
ОГРАНАК ПЕТРОВИЋИ	57
ОГРАНАК НИКОЛИЋИ	70
ОГРАНАК ТОДОРОВИЋИ	102
ОГРАНАК ДРАГИЋЕВИЋИ	110
СТРУГАРИ ПОГИНУЛИ НА БРАНИКУ СЛОБОДЕ	117

П Р Е Д Г О В О Р

Овај родослов братства Стругар написао сам из жеље да млађе генерације и наше потомство знају за своје поријекло, за своје претке и своје најближе.

Михаило Крцунов Стругар у својим записима (који се налазе у Историјском институту у Титограду, фасцикла 76) говори о томе још од како је дошао Вукосав Радивојев Лијешевић (родом из Пипера) на Горњи Цеклин око 1482 - 1485. године, од којег Стругари и потичу. Користећи казивања стрица му Илије Станкова и других Стругара, он је у тим списима обрадио огранке: Михаиловиће, Петровиће и Драгићевиће. За огранке Николиће и Тодоровиће није ништа написао, сем што у опису огранка Тодоровића говори о Петру Ђуканову и њему најближим од којих није остало потомства. Ја сам за ова два огранка користио изјаве старих Стругара из оба огранка, као и за даљу разраду остала три огранка. Родослов је обрађен по мушкој линији и обухватио је све мушкарце до 1980. године.

Обрада података датих у тексту базира се на писаним документима као и на сјећањима појединаца, а за учеснике у НОР-у 1941. - 1945. године на историјским документима и сјећању како ратника тако и других појединаца. Ипак, у овом раду има доста пропуста и недостатака, особито у односу на ратнике који су пали у ранијим ратовима, борећи се за опстанак и слободу црногорског народа. У недостатку података, о њима је мало што речено.

Стална борба за опстанак приморавала је наше дједове и очеве да одлазе за зарадом по свијету. Од њих су многи и остали тамо, да се никада не врате у домовину.

Једна група наших сродника живи на источним падинама Копаоника, у селу Жарево, општина Брус, и Куршумлији. Они се такође презивају Стругари. По њиховим изјавама и сјећањима њихових старих, предак им се доселио из Црне Горе, од Цетиња, негдје 1750 - 1780. године. Осјећају се Црногорцима. Једна породица из овога села одселила се 1875. године и настанила се код Куршумлије. Она се презива Стругаревићи.

Једанаест породица у Врњачкој Бањи презива се Стругаревић, па и они кажу да се њихов предак доселио из Црне Горе, као и неке породице у околини Горњег Милановца, са којима се они рођакају.

Неколико породица се презива Стругари у Љубљани и околини. И они кажу да им се предак доселио из неког села код Цетиња. У Сомбору и околини такође има Стругара, али кажу да су они ту старосједиоци.

За све ове групе породица нигдје нијесам могао наћи податке о узроцима и времену исељавања њихових предака, а наших сродника. Дакле, овим радом није обухваћено све што се тиче његове теме, а свакако има и других пропуста. Ипак, ја сам учинио колико сам могао, па ако би неко од Стругара хтио и даље истраживати своје братство, нека му ова књига послужи као подстицај.

АУТОР

ДОСЕЉЕЊЕ НА ЦЕКЛИН

Да се предак нашег братства - као и нама сродних цеклинских братстава Вукмировића, Вујановића и Лопичића - Вукосав Лијешевић доселио из Пипера на Цеклин крајем XV вијека писали су Андрија Јовићевић и Михаило Стругар у племенској историји "Слике из прошлости Цеклина", Андрија Јовићевић у "Ријечкој нахији", Лука Пејовић у "Критичком прегледу" (осврт на "Слике из прошлости Цеклина"), Павле Ровински у дјелу "Црна Гора у прошлости и садашњости", као и други писци. За то им је послужило добро сачувано народно предање. Народно предање сеже и даље, па каже да се предак Вукосавов, звани Лијеш (по коме је Лијешевић), дослеио у Пипере из Дробњака, гдје је доспио са групом сродника из Босне. Ово и овакво народно предање надопуњује, потврђује и освјетљава и литература, као и историјска грађа цетињских и сарајевских музеја. Јанко Лопичић је с пажњом објединио народно предање с наведеном литертуром и коришћеном историјском грађом и дошао до интересантних података о нашим најстаријим прецима и њиховим сродницима, о времену одсељења из западне Босне и правцу кретања све до доласка на Цеклин. [1]

Босна је неколико стотина година била поприште крвавих сукоба између католика и православаца с једне и богумила с друге стране. Ти сукоби (грађански рат) трајали су кроз читаве XII, XIII, XIV и половину XV вијека, што је стотинама хиљада живота платио народ Босне.

У том стравичном међусобном сатирању, народ је безглаво бјежао, углавном ка Херцеговини, а одатле се дјелимично и даље помјерао. Тако је једна сродничка група породица православне вјере, њих шест (са више од педесет чланова), из околине Травника седамдесетих година XIV вијека (око 1370. године) доспјела у Херцеговину и настанила се на терену Рудине - Бањани. Мјештани ове досељенике назову Новљани, вјероватно зато што су за њих били нови, тј. тек досељени. Из неутврђених разлога, након десетак година боравка ту, пет од ових шест породица пође ка Дурмитору, тражећи ново пребивалиште. Оне тамо изненаде мјештане - старосједиоце Кричане, убију им поглавицу [2] и успију да их протјерају преко Таре. Она шеста породица што је остала у Бањанима, односно у Рудинама, вјероватно се ороди с мјештанима, а један њен члан, звани Пунош, око 1420. године досели се на Његуше, гдје након давдесетак година доведе и своја два братучеда (браћу од стричева) - Ерака и Рајича. [3]

Један од Новљана досељеника у Дробњак, звани Лијеш (рођен у околини Травника између 1330. и 1340 године), пошто убије двојицу сродника, око 1385. године, добјегне у Пипере и настани се у селу Стијени (заселак Задоље). Ту ускоро постане кнез, формира породицу и око 1390. године подигне храм посвећен Св. Ђорђију, својој крсној слави. [4] Лијеш је имао два сина, од којих старијег запопи, остављајући му уаманет да чува тај храм, као и поповско звање у породици. [5] Други Лијешев син је имао такође два сина,

али ни њихова имена нијесу сачувана. Од једног потичу братства Лазаревићи, Матићи и Алагићи, [6] а од другог је Радивоје, који је млад погинуо у борби против Турака код Подгорице (данашњег Титограда), око 1480. године. Од Радивоја остану жена Тијана [7] и синчић Вукосав од пет до шест година.

Баш у то страховито бурно и немирно вријеме свакодневних борби с Турцима, у Пипере долази и тражи уточиште Лека Клименћанин, бјежећи из свога завичаја Климената. Он се задржао извјесно вријме у Стијени Пиперској и загледа се у Тијану. И поред тога што је своју породицу оставио у Климентима, [8] он је узима за жену и пође с њом у потрази за новим и сигурнијим уточиштем. Лека затим долази до зетскога господара Ивана Црнојевића, који је баш у то вријеме боравио на граду Ободу, тада званом Ободник (од 1482. до 1485. године), и затражи уточиште. Иван му (изгледа, као познатом и угледном човјеку) даде већи дио црковине на Горњем Цеклину и насели га на богатом посједу. Но, Тијана је много жалила за сином, којега бјеше оставила малена и незаштићена у Пиперима. Стално је наговарала мужа да пође за њега и да га прихвати. На крају је успјела: Лека пристане да пође у Пипере и да уграби и доведе малог Вукосава. Прије поласка на тај пут питао је жену како ће препознати малога, а она му рече: "Лако ћеш га препознати, пошто је он, откако му је отац погинуо, стално тужан; мало се дружи са сеоском дјецом и скоро је увијек уплакан".

Лека на добром коњу крене и кријући се прође засеоку Задоље. Прикривен је мотрио на дјецу, како би установио које је од њих Вукосав. И тек други или трећи дан установи да је Тијанин син заиста усамљено и невесело дијете, од својих пет - шест година. Опрезно га узме к себи наконја и непримијећен пође натраг, хитајући да што прије стигне на Горњи Цеклин.

Још исте ноћи сродници су установили да је Вукосав уграбљен и одведен, па се њих десетак упути у потјеру за Леком. Његов траг су пратили по казивању мјештана. Потјера је била упорна и неуморна. Успјела је да стигне Лека с Вукосавом на мјесту званом Лалино ждријело, у селу Пелиши. Дошло је до сукоба, у којем Лека убије двојицу Пипера, [9] након чега се остали врате натраг.

Тијана је била више него срећна када је угледала своје дијете. И Лека је с њом дијелио срећу, радујући се што је успио у том тешком подухвату.

Лека је ускоро са Тијаном имао сина Крстића, којега, као и Вукосава, ожени, подијеливши им велики и добри посјед. Горњи крај додијели Крстићу, а доњи крај Вукосаву. Тако су, по мјесту сталног насељења на Горњем Цеклину, Крстићеви потомци названи Горњаци, [10] а Вукосавови - Доњаци. Пред смрт Лека им остави у аманет да сваки убудуће слави крсну славу својих предака, [11] тј. Горњаци њихову, светог Николу, а Доњаци своју, светог Ђорђа. Дао им је последњи благослов, са жељом да вјечно у најљепшој љубави и слози живе и напредују.

Вукосав Радивојев Лијешевић имао је два сина, Баја и Грујицу. Бајо је имао синове Мијата [12] и Вујана, [13] од којих потичу два велика цеклинска доњачка братства - Стругари и Вујановићи. Други Вукосавов син, Грујица, имао је синове Вукмира [14] и Боришу. Од Вукмира је велико братство Вукмировићи, а од Борише су Лопичићи, такође велико цеклинско братство.

(Јанко Лопичић у "Родословнику братства Лопичићи")

---

[1] Ј. Ердељановић: "Стара Црна Гора" и "Пипери"; А. Лабудовић: "Дробњаци"; С. Томић: "Бањани"; М. Карановић: "Исељени Дробњаци"; Ф. Рачки: "Богумили и патарени"; С. Пашагић: "Кратка упута о прошлости БиХ"; Л. Косорић: "Мемоари".

[2] По народном предању, Новљани овом кричанском поглавици распоре дроб, по чему се од тада овај крај назива Дробњак.

[3] Од Пуноше, Ерака и Рајича проистиче већина његушких братстава (племенска јачица), и то: Пуношевићи, Богдановићи, Оташевићи, Милошевићи, Пејовићи, Параче, Петровићи, Поповићи, Станишићи, Кашћелани, Бећири, Марковићи, Шеваљевићи и Радоњићи.

[4] Овај храм (црква) био је веома велико здање. Обновљен је 1834. године, а данас је у рушевинама.

[5] У братству Поповићи до другог свјетског рата било је (с кољена на кољено) више од двадесет свештеника, по чему су се и прозвали Поповићи.

[6] Један од предака поменутих пиперских братстава је и војвода Лијеш (на петом или шестом пасу од заједничког претка Лијеша), који је погинуо у Скадру 1630. године (види пјесму "Три сужња" у "Огледалу српском").

[7] Тијана је била кћерка Пунише Тујовића Цвијановића, из села Слатине (у Бјелопавлићима). Ово братство је изумрло.

[8] Од Лекина сина Усена живи и данас потомство, које се презива Врата и Ђоновићи (Клименти, сјеверна Албанија).

[9] Ово мјесто погибије двојице Пипера по томе се назове Пипери, а не - како пише Андрија Јовићевић (у књизи "Ријечка нахија", стр. 539) по томе што су средином ХВИ вијека до тог мјеста долазили Пипери да интервенишу у корист својих сродника Дробњака, које су, наводно, Горњаци хтјели да раселе. Јер тада је и Горњака и Доњака било до десетак породица, па им је било у интересу да живе у слози, насупрот јачим братствима у селу.

[10] Горњачка братства у Цеклину су: Ђурашковићи, Костићи, Јанковићи, Ражнатовићи, Јовићевићи, Пејовићи, Шофранци и Татари. Сва су, нека потпуно а нека дјелимично, сачувала породични родослов, као и зидине (тј. кућиште) у Горњем крају, одакле им родоначелници и потичу, осим Татари.

[11] Доњаци, тј. Вукосавови потомци, насљеђују крсну славу св. Ђорђија од претка Лијеша, коју је он донио из завичаја, из околине Травника, као и његови сродници на Његушима и у Дробњацима (а то су дробњачка братства: Церовићи, Вулевићи, Ђурђићи, Томићи, Крстајићи, Милошевићи, Вуковићи, Абазовићи, Лазаревићи, Срдановићи, Србљаковићи, Чоловићи, Каљевићи, Јакшићи, Мемедовићи и Вилотијевићи). Једино поменута братства у Пиперима, под притиском "јачице", Пипових потомака, давно, око 1500-1550. године, напустиле су стару славу и славе св. Аранђела и св. Тому.

[12] Од Мијата су Стругари, који су се превобитно презивали Мијатовићи, и то до средине ХВИИ вијека, када су се, по пресељењу на Стругаре, почели презивати Стругари. Скоро цјеловит братственички родослов је сачуван.

[13] Од Вујана су Вујановићи, као и огранци: Машановићи, Петричевићи и Марковићи, названи по Вујановим синовима: Машану, Петричу и Марку. Родослов је сачуван само за Петричевиће.

[14] Од Вукмира су Вукмировићи, као и огранци братства: Драгојевићи и Краљевићи. Од Борише су Лопичићи, тако да су од Вукмира и Борише сачувани цјелокупни родослови.

РАЗВИТАК БРАТСТВА СТРУГАРИ

Стругари воде поријекло од Вукосава Радивојева Лијешевића, данас званих Поповића, из Задоља са Стијене у Пиперима. Ову родбинску везу признају и Пипери, јер им је предање у живој успомени, а то крвно сродство су посвједочили и 1782. године, приликом свађе између Доњака и Горњака у Цеклину. Ова је свађа избила због обнове храма св. Великомученика Георгија на Горњем Цеклину, па је у њој с једне и сдруге стране пало неколико глава и дошло чак до тога да се међусобно и истријебе. Горњаци, као многобројни, упорно су захтијевали да храм буде поново крштен и посвећен св. Николи, њиховој крсној слави, али су Доњаци своје захтјеве борбом остварили и храм је задржао назив св. Георгија.

Приликом те свађе, Пипери су били готови да дођу у помоћ својим по крви сродним Доњацима (да се тај крвави спор није прије тога окончао), исто као што су долазили до на Хаџове врбе више Жабљака под вођством свога чувеног првака Савића Радојева Савовића, који је одатле упутио Гаврилу Прелову Јанковићу и Маркиши Савићеву Ђурашковићу поруку да склопе мир с Доњацима, без њиховог (пиперског) доласка и учешћа. (Ово потврђује и писмо нађено у Пера Лазова Јанковића 1882. године, које гласи: "От мене, Савића Радојева Савовића и свиеми главара Стијењаних и Пиперских поздрав Гаврилу Прелову Јанковићу и воиводи Маркиши Ђурашковићу, чујемо и разумијемо да сте се закрвили са нашим а вашом браћом Доњацима, са тога ви чинимо жнање и авизање како бог љуби и добрих људи да се помирите кано права браћа от едне мајке да се даље не кољете и крварите, и чините зла себе, а иначе ако тај злочин не прекинете, ере смо ми на каван својима сродницима притећи у помоћ ако им дође до преше и дасте здраво".)

Родоначелник од којега Стругари воде своје породично развиће јесте Мијат Бајов, који је становао у мјесту званом Борише. Између данашња два горњоцеклинска села, Вукмировића и Лопичића, рушевине његове куће и данас се виде.

Мијат је имао сина Тодора, једног од најистакнутијих Цеклињана тога времена. Приликом напада Турака на Црну Гору, на правцу Иванова града Сокола ухватио је у борби жива Исај - бега, вођу оперативног одреда. За награду добио је од господара извјестан дио црковине на Стругареву, па се преселио из Бориша на дарована му имовину Стругарево, гдје његово потомство и данас живи.

Стругарево је било скоро сво црковина - не само оно испод садашњег нашега села него и Виноградине, гдје је био виноград Ивана Црнојевића, по чему и носи данашњи назив. То потврђује и Иванова грамата од 1485. године, као и "Красовуљ Цетињски", вјеран препис документа који се налази у манастиру Врањини, у коме се каже: "Најпрево приложих на доње добро виноград мој да се има вина готова половина

предавати цркви сваке године" и "јошче приложих Стругаре све по међи са метехом их". Такође је црковна имовина била и код св. Текле, у Стоим - пољу, "12 кварата сведбе пшеничне, као и под кућиште Ратка Остојика два стара и два шестака сједбе и около те земље печа дубраве".

Између ове црковне имовине, коју је Иван Црнојевић приложио цркви св. Госпође на Цетињу, стојали су на мјесту званом Граб црковни кметови - радници, који су цркви радили и приход са црквене имовине сабирали. Темељ њихове куће и данас се познаје, и зове се Веље кућиште, јамачно по величини куће, што се види и по самом обиму.

Земљиште које је тада даровано Тодору зове се Стругарско поље, а онај остатак - Црковно поље. Њих дијели (једно од другога) само један мергин - циљ. Дио Црковног поља трампио је владика Петар И са Петром Николинијем Краљевићем 1816. године за Студењак, Волачку њивицу код Каруча са удутом до врх Леперића и Бечког ока, а дио је дарован Петру Андријину Стругару 1790. године. Послије погибије Петрова сина и унука, овај други дио продат је попу Луки Петрову Ђурашковићу 1842. године, на име издржавања Стане, самохране жене погинулог Кусјине Петрова, а овај га је продао Стругарима 1865. године, приликом селидбе из Црне Горе у Драч, у подручје турско, због неке неправде учињене му од стране војводе Мирка Станкова Петровића и војводе Ђура Мартиновића, приликом заједничке градње млина на Бостанима, на Ријеци Црнојевића. Тако је сва бивша црковина (црковна имовина) на Стругареву постала својина Стругара.

Зна се, дакле, да Стругари воде поријекло од доба Мијата Бајова, од којега им почиње посебно тећи породично развиће, али се не зна колико је породичних пасова било од Вукосава Радивојева Пипера до Баја. По прибиљешкама старога Илије Станкова Стругара из године 1850., генеалогија братства од Вукосава до данас стоји овако како је приказана у наредном поглављу, у Родословљу.

РОДОСЛОВЉЕ СТРУГАРА

Генеолошки развитак братства Стругара од Радивоја Лијешевића Пипера до Радована и Станоја Секулина, од којих постају нови породични огранци по именима њихових потомака, јесу: Михаиловићи, Петровићи, Николићи, Тодоровићи и Драгићевићи.

Вукосав, син Радивоја Лијешевића, имао је синове Баја и Грујицу. Од првог - Баја - настадоше Стругари и Вујановићи, а од другог - Грујице - Вукмировићи, Краљевићи, Драгојевићи, Лопичићи и Вукмановићи. Бајо је имао Мијата и Вујана, од којих настадоше Стругари и Вујановићи.

Стругарски развој стоји овако:

Вукосав Радивојев има сина Баја, Бајо има Мијата, Мијат има Тодора, Тодор има Драгоја, Драгоје има Вукоту, Вукота има Станоја, а Станоје има Секулу и Гаврила. Секула има Радована и Станоја.

Радован Секулин има синове Петра, Михаила и Радоја. Од Петра настаде огранак Петровићи, од Михаила Михаиловићи, а од Радоја није остало насљеђа.

Станоје Секулин има синове: Ђикана, Радету и Секулу. Ђикан Станојев има сина Николу, од којега се разви огранак Николићи. Радета имаде синове Тодора и Драгића. Од Тодора настаде огранак Тодоровићи, а од Драгића огранак Драгићевићи. Од Секуле није остало насљеђа.

Станоје Вукотин, стуб седмог паса, имао је два сина - Секулу и Гаврила. Секулу убише блиски сродници - Вукоман и Пирота, потомци Грујице Бајова - због чега утекоше са свога огњишта изван племена. [1] Вукоман се настани у Подгору (у Црмници); његово потомство и данас тамо живи и зове се Вукмановићи - по Вукману, а Пирота утече у Кастрате, у Албанију.

По називу ових огранака узимали су и своје презиме. То је трајало све до 1872. године, када су стругарски ђаци на Горњем Цеклину договорно одбацили ограничке називе и обновили своје старинско презиме, које су им презиме имали преци и под којим су стекли угледно мјесто у историји цеклинске прошлости. Многи писци, па и други појединци, погрешно "тумаче" да је наше презиме изведено из "дрводељачког заната", јер се већ у грамати Ивана Црнојевића од 1485. године помиње назив Стругарево, што значи да је оно постојало много раније но што се наш предак Тодор Мијатов населио у Стругареву. Дакле, наше је презиме настало по називу мјеста на којему смо насељени.

(За ово поглавље коришћени су подаци Михаила Крцунова Стругара који се налазе у Историјском институту у Титограду, фасцикла 76.)

---

[1] Погибија Секуле и Гаврила Станојева Стругара. - Негдје у почетку 18. вијека посвадише се Вукоман и Пирота Вукмировићи, потомци Грујице Бајова, са Секулом Станојевим Стругаром. Предање не казује због чега се посвадише, сем да су браћа Вукоман и Пирота убили Секулу.

У то доба, Цеклињани су имали неки међусобни закон који се односио на убиства, и по којему је сваки убица морао главом платити (бити убијен). Вукоман и Пирота, знајући за овај закон и оштру казну, нијесу смјели чекати пресуду, него утекоше са својега огњишта.

Одмах послије погибије Секуле Станојева погибе и његов брат Гаврило, због неке свађе с Оташем Јанковићем. Наиме, Оташ је позвао Гаврила на мегдан. Мегдан је био на Јошаницама, ниже данашње Пијавице. Брат Оташев - Илија - дође близу мјеста гдје се мегдан дијелио, с намјером да, ако Гаврило погуби Оташа, убије Гаврила. Тако се и деси. Гаврило погуби Оташа, а Илија из засједе убије Гаврила. Илија Јанковић, бојећи се строгог закона, утече таеда са свога огњишта.

("Слике из прошлости Цеклина", страна 40 и 42.)

ПЕТАР АНДРИЈИН СТРУГАР

Петар Андријин Стругар је рођен на Стругарима око 1760. године. Отац му Андрија погинуо је у борби противу Турака на Чеву 1768. године. Петар је врло млад почео четовати и борити се противу Турака у бројним бојевима по Скадарском језеру и другим мјестима. Приликом похаре Црне Горе од стране Махмут - паше Бушатлије 1785. године Петар се није хтио предати турским поробљивачима, већ се са још седам бораца (четири Стругара, два Вујановића и један Михаљевић) затворио у пећину под Павловом гредом (више села Горњег Цеклина), одакле су давали јак отпор Турцима, док скоро нијесу сви изгинули. У овом херојском отпору Петар је био тешко рањен, од чега се једва опоравио. Ускоро иза овога Петар се пресели у Друшиће, а након неколико година пређе у Рваше са браћом, и то у дно Рвашког поља, код дубоке рупе, која се налази сјеверно од данашње цркве, а гдје се и данас налази рушевина некадашње куће. Одатле је могао да стално четује по језеру и да сијече турске буљубаше. Тако се Петар огласи као неустрашив борац и непобједиви мегданџија.

Био је љевак, те је ту околност користио и изненадио би противника у борби (особито у двобоју) и увијек би побиједио. У бојевима на Ливарима, на Бијелом Пољу (у Зети) и Опачцу, прославио се као мегданџија, јер је на сва три мјеста у двобоју побиједио противника. Ове су га побједе прославиле и истакле међу најгласовитије Црногорце тога времена.

У Зети је у то доба зулумћарио један од највећих турских силеџија, Смајил - бег Демирбеговић, из Жабљака, који у Махали начини вјешала, о којима је стално висила жртва његова терора. Под његовим зулумом стењала је читава Зета и околина, усљед чега је Петар И Петровић, господар Црне Горе, размишљао како би дошао главе силном зулумћару. Владика позове Петра Андријина Стругара и понуди му извршење овог деликатног и тешког задатка - наиме, да погуби Смајил - бега Демирбеговића. Петар се радо одазвао позиву свога господара и био је поносан на такво његово повјерење и при растанку му обећа ријечима: "Или ћу га посјећи или своје главе нећу донијети".

Како је Петар становао у Цеклинској жупи, то јест у близини Турака и како је стално четовао по Језеру и околини, познавао је кланце и богазе до дна Зете и Хумског блата. Природно је да је имао више познаника и сигурних људи у Зети, преко којих се ускоро обавијесто о кретању Демирбеговића, како би извршио дато обећање. И, послије одласка на тај задатак у Зету, за кратко вријеме успије да се сретне са крвником на путу из Жабљака за Махалу. Смајил - бег је јахао на коњу, носећи двије главе које су му на поклон дали жабљачки Турци. Та околност Петра још више разљути и свакако није хтио да га убије из засједе, већ истрчи пред њега, дохвати му коња за узду и отпоче борбу. У жестоком сукобу Петар јатаганом посијече Смајил - бега Демирбеговића, главу му одсијече и срећно избјегне турску потјеру, која је убрзо услиједила.

Побједнички ратник стигне на Каруч, са главом силног зулумћара, гдје га владика одушевљено дочека и честита му велику побједу. За овај велики подвиг владика Петар пресели и насели га на Горњем Цеклину, на црковном посједу, дајући му десет рала најљепше земље. Додјељујући му тај посјед, владика му каже: "Нека си ми ближи и да те причувам".

Ова Петрова побједа над Смајил - бегом Демирбеговићем била је 1790. године, о овом догађају постојала је народна пјесма која је, на жалост, крајем деветнаестог вијека изумрла.

Петар Андријин је кроз многе јуначке подвиге и заслуге постао цеклински барјактар. Уочи велике битке на Крусима 1796. године Махмут - паша Бушатлија био је подмитио добар дио цеклинских главара, како би, као и раније, тј. 1785. године, олако и са најмање губитака похарао сасвим Црну Гору. И у Цеклину и у Ријечкој нахији било је неколико подмићених главара, који су радили на томе да се Махмутову походу на Црну Гору не даје отпора. Пред полазак на Крусе, на племенском збору, 1. октобра 1796. године (а битка ће бити 3. октобра), Петар Андријин Стругар и два друга цеклинска барјактара, Раде Турчинов Вујановић и Петар Николин Вукмировић, развију и пободу барјаке пред Цеклињане и узвикну: "Сјутра у рану зору полазимо сви у свети бој против силног Махмут - паше Бушатлије, и ако би неко нам стао на пут, прво ћемо код куће Косово направити".

Петар са своја два вјерна друга, Петар Н. Думеза - Ражнатовић и Петар М. Шофранац, са још 63 борца одмах су пошли, а кроз два дана, захваљујући таквом држању храбрих барјактара, Цеклињани јединствено пођу и учествују у сјајној побједи над Махмут - пашом на Крусима. И у овом боју Петар се истакао и био је рањен.

Послије ове сјајне црногорске побједе, владика Петар још више га заволи, а поготово због улоге у племену, да масовно пођу у тај одлучујући бој, и нареди да када год дође у Цетиње - има бесплатан стан и храну у Манастиру, како он тако и његово потомство.

Петар Андријин Стругар био је не само риједак и признати јунак и мегданџија него и врло разуман и далековид човјек. Једном приликом, 1801. године, Катуњани, због неких зађевица око граница и вода, послаше Цеклињанима 12 мегдана. Мегдан је био заказан на Пољицу боковском, гдје су дошли не само мегданџије него и наоружане обије нахије - Ријечка и Катунска. Владика Петар И Петровић био је немоћан да измири завађене стране и очекивао је највеће крвопролиће. Када се требало сјећи, тј. непосредно пред сукоб, Петар Андријин иступи на поприште први и позове чувеног цуцког јунака и мегданџију Турчина Перовића да се они два најприје посијеку. Када су се састали, Петар му предложи: "Боље је умјесто да се сијечемо да се братски пољубимо, да ради на сне изгине оволико људи, оволико Катуњана и Цеклињана, па да се измиримо и као људи споразумијемо и нашег господара пољубимо и послушамо". Перовић разборито

пристане на овај племенити и разумни предлог, те се пољубе и позову све присутне да се помире, а не да се непотребно крваре. Овај Петров гест спаси онако опасну ситуацију, на чему му је владика особито био благодаран. На истом мјесту и у присуству владичином споразумију се обије нахије око граница, вода и других спорних питања.

Колико је владика цијенио Петра види се из чињенице да је наредио да се раселе Доњоулићи (Калуђеровићи, Перовићи и Ногачи) и њихови домови спале, зато што су убили јединца сина Петрова Тодора (званог Кусјина). Убили су га због неке раније заваде са неким Цеклињанима и неке крвне освете са којом Тодор није имао никакве везе. Скоро сву њихову имовину владика је даровао Стругарима, као накнаду за изгубљеног Тодора. Овај догађај се одиграо 1804. године.

У борби против Наполеонових освајача, Петар Андријин Стругар је побрао посебно ванредну славу. У борби на Тројици (Бока Которска) 1813. године, неки француски официр позове на мегдан ма којег црногорског официра. Петар као стари и искусни мегданџија одмах се јавља на мегдан, док многи иако врло храбри ратници нијесу хитали за такав двобој, пошто су с правом претпостављали да су Наполеонови официри врло вјешти мачевању и познати побједници у таквим окршајима. Петру нијесу сметале ни постарије године ни бројна рањавања. Како је био љевак, и овога пута се поуздао у пуни успјех, па смјело похита на одређено мјесто, да се сртене са својим противником - Французом. На очиглед обадвије војске, мегданџије се приближавају мјесту двобоја. Француски официр баратајући вјешто сабљом, баца је у вис и дочекује у руке, рачунајући да и на тај начин престраши противника. Петар чека на биљези и држи јатаган у десној руци.

Наступа борба. Петар је у одбрани и пажљиво чека моменат када ће јатаган пребацити из десне у лијеву руку. Тада ће изненадити противника и сигуран је да ће сукоб ријешити у своју корист. Тако и бива: послије недуге борбе, у згодном моменту пребацио је јатаган у лијеву руку и једним снажним замахом посјекао главу француском официру, на велико одушевљење Црногораца. Пред тај одлучујући моменат Петар је незнатно био повријеђен противничком сабљом по лијевом рамену, али то витезу црногорском Петру Андријину Стругару нније сметало да добије овај изузетно значајан мегдан.

И на Дебелом бријегу (исто у Боки Которској), послије борбе са Французима, Петар је звао на мегдан неког Француза. Овај је то без поговора прихватио, а Петар је и њега побиједио.

Петар Андријин се у свим борбама и мегданима одликовао примјерним хероизмом и увијек је побјеђивао. Њега је и за то Петар И држао за најбољег борца и јунака своје мале Црне Горе, и свуда га је истицао као примјер јунаштва и разборитости, човјечности и скромности.

Петар је рањаван 37 пута, и то више од ножа него од пушке. Те ране су му и убрзале смрт. Умро је 1823. године. Имао је сина Тодора (Кусјину) и унука Станка, који је погинуо од Турака на Круској главици, у Љешанској нахији, 1832. године. Тиме се гаси јуначко огњиште и дом Петра Андријина Стругара.

Да би се одужио заслугама и славном дјелу Петра Андријина, владика и господар Црне Горе Петар И Петровић Његош је ускоро послије његове смрти наредио да се манастиру у Кому, у част Петра Андријина, начини натпис ове садржине: "Зри отче свјати и помја и души јего, Петра Андријина од Стругара глава, јунак добар да му нема пара". Ово је највеће одликовање које је владика и господар Црне Горе могао дати овом великом црногорском витезу и јунаку.

(Михаило Стругар у својим списима, који се чувају у Историјском институту у Титограду, фасцикла 76).

ПОГИБИЈА ЗЛОГЛАСНОГ КАСТИЛА СМАЈИЛ-БЕГА ДЕМИРБЕГОВИЋА У ЗЕТИ 1790 Г.

Све у свему Бога истинога,
а пред душом Данила Првога,
Карађорђа огњевитог змаја,
два највећа срспка идеала
и остале браће и јунака,
Црне Горе бесмртних горштака,
што падоше на разна бојишта,
на бранику слободног огњишта,
крст страдања за српство носећи
на голготу дјецу приносећи,
у рају им царовале душе.

А сад, гусле, овамоте мало
и ти к њима танано гудало,
да запјевам и мало погудим
да у млађе осјећај пробудим,
да запјевам јасно гласовито
нека чује мало и велико,
у словенском роду свеколико,
што су наши прадједови били
какве ли су жртве подносили,
док су мачем из крви дигнули
олтар прави на камен крвави,
да их вјечно покољења славе.

А сад, браћо, послушајте мало
ако вам је за јунаштво стало.

Протужела сиротиња раја
од зулума и од зулумћара,
усред Зете, српске бановине,
Немањића славне дједовине,
од Смајила Демирбеговића,
поријеклом српскога племена,
колико је земље и ћенара,
царевине турскога султана
до далеке Меке и Медина
таквог крсту не би душманина,
нит' народу већег зулумћара.

На рају је зулум ударио,
са којим је Богу досадио.
За нокте им чавле затукује,
другим вреле поковице кује.
Дјецу луду испече на жару,
материма подноси на дару,
још их сили те од њега једу.
Живе људе на колац набија,
са крвљу их дјеце причешћује,
мјесто паса да се боље муче
опасује у вреле обруче.
Очи вади, на вјешала мође,
а лицем их к Цетињу окреће.
И још Туре тако проговара:
"Сад нека вам помогне патрика,
са Цетиња свештени владика".

Али, браћо и дружино драга,
код Зећана душевна је снага,
који неће сва звјерства мучења
ни толика злобна искушења
нађерати да се народ турчи.
То је народ што га српство нема,
до истраге издржат је прега,
душа му је вјером испуњена,
а идеја ничим не сломљена.

Раја трпи грозну чашу пије
какву нико од Косова није;
њен се вапај до Ловћена чује
и по Црној Гори одјекује.
То дочуо један соко сиви,
племе Цеклин којега подњиви,
тај се соко подиже у крила,
собом моћи од помоћи носи
да препоне испред себе коси,
прође Цеклин и Ријеку малу,
жупе двије и врх од Бобије,
Горње блато, до Понарске горе.
Ту је соко починуо био

да би крила своја одморио,
одморио, Зету уходио
и крвника рода уочио.

То не био соко под крилима,
него јунак витез под дјелима,
Петар Андрин именом се зваше,
у ког срце огњевито спаше,
са Стругара, села маленога,
домовини рода узданога.
Ту са врха од Понарске горе
Смајилове посматраше дворе,
посматраше пребијелу кулу
и на чардак угојену булу,
па вјешала и друга знамења
и по Зети страшна пустошења
гледа злобу свештеноме гробу.

А кад сунце на заходу дође,
од земље је на ноге скочио,
по средини пушку дохватио,
па обрну стрмо низ главицу
докле сађе доље у равницу.
Када јунак дође на Морачу,
рухо свлачи на рамена бачи,
поврх њега џефердара свеза,
часнијем се крстом прекрстио,
прекрстио, Богу помолио,
у Морачу момак загазио,
лијес крути валове јој мути
а природа успавана ћути.
Морачу је здраво пребродио,
а у врбиш ноћ је пренићио,
колико му дуге ноћи било,
нити спава нит га санак вара,
с оружјем се јунак разговара.

А кад свану и сунце ограну,
припреми се борби и мегдану,
а у томе часу и минуту,
јави му се са Бобије вила
и овако њему бесједила:

"Слушај, Петре, крвопијо стара,
спреми за бој сјајна џефердара,
да дочекаш народног крвника,
Смајил-бега, крсту невјерника,
сад ће Туре од Жабљака доћи,
поред тебе на дорату проћи,
лов је јутрос добар уловио
и цеклинску главу окинуо,
русу главу Ражнатовић Ника
под Жабљаком код села Шарика,
па с њим хита на муштулук кади;
Цеклињани кад су разумјели,
на Жабљак су загон учинили,
зор зориле Турке нападоше
Зотовића браћу погубише,
Рустем-бега, Тема и Садика,
и јуначки осветише Ника.

Кад је Петар вилу разумио,
с пута се је корак уклонио,
за врбиш је главу заклонио,
јер је емин Богу учинио,
са крвника пушком бити неће,
већ тог дива жива ухватити.
Мало било дуго не трајало,
док угледа Туре на дорина,
на Бистрици код зелена вира.
Лети доро господара носи,
копитама троножицу коси,
густи облак од прашине диже,
а све Петру примиче с еближе.
Петру расте срце у грудима,
па намјести ђека* пред очима,
неће јунак да гађа Турчина
но под њиме дебела дорина,
јер се јунак боји од убаха,
да се силан доро не преплаши,
и пренесе свога господара.

На себе га близу напустио,
мачем би га с пута дохватио,
па опали свога џефердара.

Паде доро на прса и главу
Смајил с њега на зелену траву,
одвоји га од коња, оружја.
Кад то виђе црногорски вуче
ђека баци а палош извуче,
на Турчина загон учинио.
Виђе Смајил да ће погинути
и на мегдан главу оставити,
за крваву дохвати се ђорду,
да дочека мрка Црногорца.
Ал' да видиш бијесна јунака,
не даде му сабљу извадити,
а камоли мегдан дијелити,
за гушу га руком дохватио,
под пустаом и свијем оружјем,
махну мачем и десницом руком,
окиде му са рамена главу,
а љеш оста у зелену траву,
да га скубу пашчад и лисице
а вране му буду покајнице.
Са Турчина одузе оружје,
уз оружје главу од крвника
поред главе Голубова Ника,
па га ето, пријеђе Морачу,
плијен носи, лети уз главицу,
док изађе горе на Бродишу,
на извору Бана-сестре сио,
воде пио од крви се мио,
Блато пређе, поред Сињца прође,
док равноме Брестологу дође,
низ Бобију ка Каручу сађе,
гдје Владику господара нађе,
к њему дође пољуби му руку
и дарова од злата јабуку.
Још је скупља но да је од злата
ил' најбоља у Стамбол палата,
то је глава злогласног крвника,
Пророкове вјере шљедбеника.

Владика га жељно дочекива,
весело га грли и цјелива,
и на Петра благослов излива,
а за храброст и славу јуначку,
дарова му поље црковину
на Стругаре родну старевину.
Ах нека га, нека му је слава,
у рају му душа царовала,
кад онаквог смаче зулумћара,
нека знаду Османлије Турци
како брећу свете Црногорци,
ти слободе српске браниоци.

За заслуге Петру Андријину, Петар И Петровић наложио је да се стави натпис више св. проскомијаде у манастиру у Кому, који гласи: "Петар Андријин од Стругара глава јунак добар да му нема пара. Зри оче свјати и помјани душу јего".

Запис је био црвене боје, исписан црквенословенским словима.

Постојао је све до 1864. године, до доласка попа Јока Калуђеровића и попа Стева Јовићевића, када је црква бијељена због посјете књаза Николе и књегиње Милене.

(Пјесму је написао Михаило Крцунов Стругар, и рукопис се налази у Историјском институту у Титограду, фасцикла 76).

* - цефердар

ЂУРО ПЕТРА АНДРИЈИНА

Ђуро Петров је рођен у Метеризима 9. маја 1912. године. Одатле је одлазио у Рваше, гдје је похађао основну школу. Завршио ју је 1923., а гимназију у Цетињу 1932. године. Док је био у гимназији, сусриједе се са тешкоћама и социјалним неправдама, што доприноси да се опредијели за борбу против режима за ново друштвено уређење.

На Правни факултет Београдског универзитета уписао се 1932. године. Родитељи су му били сиромашног стања, па је у Београд понио мало пара. А требало је да нађе стан и да обезбиједи себи перхрану, књиге и друге потребе неопходне за живот и школовање. Зато је истога дана по упису отишао да потражи рођака, познатог београдског адвоката др. Сава Стругара. Саво га је лијепо примио и запослио у својој канцеларији, која се налазила у тадашњој Франкопанској улици (сада улица Генерала Жданова). Адвокатска канцеларија др. Сава Стругара пружиал је Ђуру прво радно мјесто. Радио је као писар, што му је омогућило не само студије, него и да мјесечно одвоји дио зараде и пошаље родитељима. У то вријеме су се код Сава Стругара састајали многи комунисти, међу којима и Иван Милутиновић, Милован Ђилас, Богдан Нововић и други. Саво је током тридесетих година бранио комунисте пред Судом за заштиту државе и био познат као комунистички оријентисан човјек. Ђуру је помагао у стручном уздизању, ставио му на располагање богату библиотеку, повезао га с многим људима и установама, и углавном му омогућио наставак студија.

Послије уписа на Универзитет Ђуро се укључио у студентски напредни покрет. У КПЈ је примљен 1933. године и постао члан привременог руководства комунистичке студентске организације, која настоји да среди стање на Универзитету.

Ђуро активно учествује у раду београдске партијске организације и постаје члан њеног мјесног руководства.

Пред крај овога периода постаје и члан Окружног комитета КПЈ за београдски округ, а нешто касније и члан Покрајинског комитета КПЈ за Србију.

Тако постаје истакнута личност политичког живота напредне студентске омладине и београдског пролетаријата.

У марту 1936. године Ђуро је први пут ухапшен због револуционарне дјелатности. Одведен је у Дубровник, а одатле у Сарајево. Послије повратка из затвора, активно наставља револуционарни рад и завршава студије, а затим одлази на одслужење војног рока, гдје наставља рад у духу директиве Партије - да сви комунисти за вријеме одслуживања рока треба да што више науче из војне науке. Ђуро је у томе био веома упоран и увијек се истицао. У војсци је био веома омиљен код војника и подофицира, а и многих официра.

Године 1938. враћа се с одслужења војног рока у Београд и наставља револуционарни рад. Ту одржава везе с многим комунистима, па и са познатим металским радником Филипом Стругаром (погинуо је 1941. године). Ђуро је стално мијењао станове и тако успијевао да укрије траг и избјегне хапшење. Био је веома комуникативан и кретао се бициклом, па се могао видјети час у једном час у другом дијелу града. Године 1935. становао је у Косовској улици, 1936. у Молеровој, 1939. у Иванковачкој, крајем 1939. на Престолонаследничком тргу, а све до јула 1941. у Новопазарској број 37, у породици Милице Сарић, са којом се вјенчао 16. новембра 1940. године. Пошто су били илегалци, Ђуро и Милица се нијесу могли вјенчати у Београду, него су са групом другова отишли у Пожаревац, у село Брежане, гдје их је вјенчао тамошњи поп Лазар Стругар, који им је припремио и свечани ручак. Стан у Новопазарској улици, у којему су Ђуро и Милица илегално живјели постао је састајалиште многих комуниста, илегалаца и других. Ту се могао видјети: Милован Ђилас, Александар Ранковић, Вукица Митровић, Светозар Вукмановић, Блажо Јанковић, Рифат Бурџовић, Нико Вучковић, Миро Томић и остали.

Из тога стана Ђуро и Милица су слали друговима у затвору храну и други материјал - у пакету у виду бидона са двоструким дном. Један такав пакет добио је на Ади Циганлији и Милинко Ђуровић 1940. године. Када је он добио "ћуп са медом" од Ђура, другови су били изненађени, јер су храну иначе добијали преко организоване везе. На предлог Моме Марковића разбили су ћуп и између два дна нашли "Пролетер" и "Комунист". То рјечито говори о Ђуровом настојању да другови буду обавијештени о свим догађајима, о партијским директивама и раду Партије.

По завршетку студија, Ђуро је био адвокатски приправник у Београду. Тада постаје још активнији, нарочито међу адвокатским приправницима, у чијем удружењу је био секретар. Био је организатор многих демонстрација, манифестација и других политичких акција уперених против режима и монархије. Нарочито се истакао у организовању великих демонстрација које су изведене 14. децембра 1949. године у Београду. Те демонстарције су организоване под паролом - "Доље империјалистички рат, доље скупоћа!". Био је то први излазак маса на улице града. Хиљаде радника и студената изишло је да демонстрира против другог свјетског рата. Биле су то прве демонстрације такве врсте у Европи тога времена.

Послије окупације земље од стране њемачко - италијанских снага и доласка окупатора, Ђуро постаје један од најистакнутијих организатора диверзантских акција у Београду и околини. Учесник је и познате акције за ослобођење тада познатог револуционара и члана ЦК КПЈ Александра Ранковића, који је био пао у руке Гестапоа. Радио је најактивније и на одашиљању другова у партизанске одреде. У тим првим данима НО борбе и устанка, његова неизмјерна енергија и одлучност, његов револуционарни дух служили су комунистима за примјер, уливали им вјеру у побједу. У Београду и у цијелој Србији Ђуро је у то вријеме уживао велики углед и популарност.

Београдска полиција и Гестапо стално су трагали за Ђуром, комунистом и илегалним борцем чији им је рад био добро познат. Једнога дана, 22. децембра 1941. године, код Тошићевог купатила у Београду успостављена је блокада, а Ђуро је на том мјесту тога дана имао састанак са партијским радницима и активистима. Агенти су га опколили и легитимисали. Осјетио је да им је сумњив, па када су почели да га испитују покушао је да побјегне. При томе је рањен и ухваћен.

Поведен је у затвор, у злогласну београдску Главњачу. Ту је издржао најтеже и најстрашније муке. Упркос свим мучењима, одбио је да било шта призна и каже. Презриво је говорио непријатељу: "Знам доста, фашисти и злотвори нашег народа, али вам ништа нећу рећи". То је, наравно, још више разљутило џелате, па му је душа испала под најстрашнијим мукама.

Ђуро Петров за свој несебични и пожртвовани револуционарни рад, за херојско држање пред Гестаповцима и класним непријатељем, проглашен је за народног хероја СФРЈ 9. маја 1945. године.

(Подаци су узети из зборника "Народни хероји Југославије" и "Историјских записа" броја посвећеног научном скупу одржаном поводом тридесетогодишњице устанка и револуције у Црној Гори, књига 1 - 2).

БОРБА ЦЕКЛИЊАНА С ТУРЦИМА У БОБИЈИ

Племе Цеклин се брзо умножило и ширило, па су Цеклињани убрзо освојили територију коју су држали старосједиоци Бјелице, која се простирала у границама данашње Ријечке нахије. Како су се више силили и намножавали све су се више осмјељавали да покрећу чете против старих непријатеља - Турака. Град Жабљак и околна мјеста, која су држали Турци, били су им трн у оку. Жабљачки Турци, видећи такав успон сусједних им Цеклињана, стално су с њима водили свађе и међусобне борбе. Једна од таквих била је и борба средином ХВИИИ вијека.

Љевач Осман-ага, из Жабљака, подигне чету од тридесет бираних Жабљачана и пријеђе у Бобију, која тада бијаше својина Цетињског манастира, а коју су користили Цеклињани за испашу.

Ова турска чета је на вријеме примијећена, па је то јављено Јову Ђурашковићу. Јово је одмах покупио чету и са њом пошао у Бобију. У тој чети био је и чувени јунак и харамбаша свога времена Петар Андријин Стругар.

Чета је распоређена у три дијела: један дио од Вуковачке горе, други од Жабљака, а трећи од Бобије - за напад. У првом судару погибоше браћа Ахмет-бег и Ибрахим-бег. У тој борби је погинуо и Љевач Осман-ага, харамбаша турски. У тој борби Цеклињани посјекоше дванаест турских глава. Од стране Цеклињана погибоше два, а рани се шест бораца. Један од погинулих био је Драго Петров Стругар.

Не зна се тачно да ли је ово било баш прво цеклинско четовање против Турака на источној граници Црне Горе (она су у то вријеме била честа), али се ова борба уврштује међу прве борбе и четовања Цеклињана против Турака средином ХВИИИ вијека.

("Слике из прошлости Цеклина", страна 127 до 131).

ВЈЕРИДБА ШАЛЕ ЂУРИШИНА

Капетан Шала Ђуришин Стругар био је 1824. године члан Цеклинске гвардије и вјери се са Станом Томовом, сестром владике Рада и Пера Томова Петровића. Стана је била удовица, пошто је раније била удата за Марка Филипова Ђурашковића.

Ова вјеридба јако изненади Ђурашковиће, а нарочито војводу Перишу, који је увидио да ће кућа Ђурашковића сада изгубити ауторитет који је уживала код двора и куће Петровића и да ће главарство које уживају Ђурашковићи пријећи на кућу Стругара. Одмах послије вјеридбе, војвода Периша предузме мјере како би онемогућио пријатељство куће Стругара са владајућом кућом Петровића. Он подговори своју крвну рођаку Стану, кћерку Мусе Стефанова из Оћевића, да у народу протури вијест да је затруднила са Шалом Ђуришинијем Стругаром, како би га тиме наружила и у народу обрукала и понизила.

О Станиној трудноћи се одмах прочуло, и Стана Томова, када је сазнала за то, по наговору брата Пера одби да пође за Шалу Ђуришина. Стругари, не знајући да им је припремљен морални пораз, крену по дјевојку а уз пут их сусретне гласник и саопшти да се Стана некуд склонила и да неће поћи за Шалу. Стругари, озлојеђени и поражени, врате се без невјесте. Тада је Лука Ђуришин, брат Шалин, по истом гласнику поручио Перу Томову и владици Раду да ће му ту срамоту неко главом платити. Како Лука тако ни Шала нијесу могли ни помислити да им је ову подвалу припремио војвода Периша Маркишин Ђурашковић, јер управо Перишина тетка, очева сестра, бијаше њихова мајка, те су се ове Лукине ријечи и пријетња односиле на владику Петра, господара Црне Горе, и његова брата Пера. А браћа Стругари још од раније бијаху чувени јунаци у племену.

Перо Томов бијаше својеглав и пријек човјек и нико није смио да му се супротстави. Ако би с еко и усудио, Перо му се грдно светио. Перо је био касациони судија и најутицајнија личност уз брата му Рада. Касније је сестру Стану дао Марку Лукину Мартиновићу.

Године 1843. било је више борби са Турцима на границама Црне Горе, па је Осман - паша скадарски извребао прилику и заузео острво Лесендро и Врањину, за којима је владика много жалио. Те исте године, Перо Томов на Ћескоти скупљаше војску ради похода да поврати Лесендро и Врањину. Тада Лука Ђуришин хтједе да га убије, али је овај на вријеме обавијештен и побјеже на Цетиње.

У то доба изроди се нека свађа између Илије Станкова Стругара и његових синоваца и Луке и Шале Ђуришина око неких имовинских раздјела. У тој свађи Илија удари Луку у присуству владичина перјаника и Перова личног посланика Мила Вукова Ражнатовића, тако да је Лука послије тога настојао да се по сваку цијену освети.

Тих дана се на Ријеци Црнојевића деси свађа између Стругара и Ђурашковића. Тадашњи суд и Гвардија позваше завађене, па и Луку и Илију, ради помире. За вријеме расправе заподјене се свађа, и неко удари Илију Станкова Стругара (удари га Лука Ђуришин, али се тада још није знало). Удари га тако јако да је Илија одмах пао окрвављен. Како Илија тако и јјегови синовци одмах су посумњали да га је ударио Лука због освете.

Перу Томову је ова свађа, коју је он уствари одраније припремао, добро дошла, па је преко својих људи настојао да цијелу ствра још више заоштри, како би између Стругара дошло до крвопролића. Сва настојања људи и судова да рођаке помире нијесу успијевала, јер је Перо преко својих људи све то онемогућавао: једне је слао да Луки говоре да се не би одао, а друге Илији да га је Лука ударио и да он са синовцима треба да се освети. А кад је Лука неком од тих људи које му је Перо слао рекао "И ако је Илија те му је кап крви на земљу пала, није свети Илија да се од ње свијет запали", испало је то као да се одао. Перу и владици Раду тада је пошло за руком да Илију наговоре на освету. Тако, 12. маја 1844. године, синовци Илије Станкова, Саво Дајичин и Машо Мићунов, пођу у Вукићеву улицу на Стругаре, поставе се у засједу и убију Луку Ђуришина.

Пошто убише Луку, Саво и Машо побјегоше при Ловћену, гдје им је неки Ђуро Мали - Бајица за седамнаест дана доносио са Цетиња храну коју су слали владика Раде и Перо Томов, а остала фамилија Илије Станкова пребјегне у Боку, у Илијину тазбину. У Боки су остали до маја маја 1845. године, а тада су пријешли у Сеоце, у Црмницу, тада под турском влашћу. Ту остадоше до 1846. године, када пријеђоше у Врањину, у гранични појас између Турске и Црне Горе, гдје им је владика Раде пружао помоћ.

Како је Владика Раде настојао да поврати острва Лесендро и Врањину, намјерио је да то учини преко ових Стругара који су се нашли у Врањини. Стругари су на томе јако ангажовани, тако да су два синовца Илијина, Саво и Машо, илегално долазили на Цетиње ради договора код владике. Уз Илију и јјегове синовце у емиграцији бијаше и Илијин сестричић Маркиша Андријин Пламенац са неколико рођака, који бјеху побјегли од зулума Пера Томова Петровића.

Планове владике Петра о освајању ових острва открије Турцима поп Мартин Кракач из Врањине, да би се тако удворио код скадарског Осман - паше. Он откри да су Стругари већ на Цетињу и да се тамо ствара план за напад Црногораца на Лесендро и Врањину. Осман - паша позове Илију Станкова у Скадар и одмах га ухапси, а исте ноћи пошаље војску у Врањину и похапсе остале Стругаре, којих са Илијом бјеше девет. Све их затвори, и послије неког времена из Скадра све пребаци у Гурс, у Албанију, опет у затвор, Тамо су остали скоро двије године.

Стругари се тамо упознају са неким мјештанима, па се са њима и побратиме, те преко њих обавијесте владику да су у Гурсу. Пошто је дознао гдје се Стругари налазе, владика пошаље у Гурс Луку Греговића, с налогом да потајно организује пребацивање Стругара у Црну Гору. Греговић послије извјесног времена у томе успије, и 14. маја 1850. године они дођу на Цетиње. Владика их весело дочека и успије да их помири са Шалом Ђуришиним.

По повратку Стругара, Шала Ђуришин дознаде од исте оне Стане Мусине Ђурашковић да је њу на све оно наговорио војвода Периша Ђурашковић, са циљем да опрља образ и углед Шалин. Кад је Шала ово сазнао, оде у Ђурашковића и 2. јуна 1850. године убије војводу Перишу. Послије тога Шала утече у Скадар.

Ипак није сачувао главу. Из Скадра су га, доцније, звали на кумство. На вјеру попа Јована Орландића и Дума Мирчетића из Годиња, он је дошао код попа Јова, гдје су га перјаници, послати од стране владике Петра, већ чекали скривени у кући. Кад је Шала дошао код попа Јова, на захтјев домаћина потпуно се раскомотио и одложио оружје. Тако су га перјаници уз помоћ попа Јова савладали, одвели на Вир Пазар и стријељали. Шала је приликом овог хапшења ударио једног од перјаника ногом, и то тако да је овај од силине тога ударца кроз неко вријеме умро.

Због те проклете Стане Маркове пало је пет јунака: Лука и Шала Ђуришин, Мило Савићев и Марко Николин - сви Стругари, и војвода Периша Ђурашковић. Сви су изгубили главу вољом Пера Томова Петровића, на правду божју, без икакве кривице.

Кад је књаз Данило дошао на црногорски пријесто, на скупу у Ријеци Црнојевића, 12. новембра 1852. године, рекао је: "Знате ли, Цеклињани, што бих овдје сада најрадији?". "Не, господаре", рекоше сви, на шта ће Данило рећи: "Најрадијбих био да ми је међу вама оживјети Шалу Ђуришина Стругара, којега је мој велики стриц на божју правду изгубио, а уз то најжалије ми је ђе жива не затекох сердара Филипа Ђурашковића, да га уморим смрћу којом сам му се био захвалио". *

* - Ови подаци су узети из писма Михаила Крцунова Стругара војводи Илији Пламенцу, објављеног у "Побједи" од 20. до 24. новембра 1977. године.

КАЈАЊЕ ВЛАДИКЕ РАДА

У роману "Судилиште", на страни 60 и 61, Чедо Вуковић пише:

"Крив сам, Жујане, до бога сам крив што се Ћана не удаде за Шалу Стругара. Ма она ми никад не упути ријечи пријекора. Није ме корила ни погледом, ни тобоже скривеним уздахом, но вазда потрчи, сретне ме веселим оком и труди се да ми угоди. Додуше, нијесам се питао, када је дадоше сину сердара Филипа. С њиме не би пресретна иако роди четири сина. Не би сретнија ни пошто јој човјек умрије... Је ли баш морала да се врати у род! То нека остане њеном срцу и још тијелу... Сад ме чуј и ти Шале! Био си први Ћанин просац, ма те оптужише да си скривио дијете једној дјевојци. Придружих се онијема који рекоше да Ћану не можемо дати поквареном човјеку. И твоји се сватови вратише. И стадоше пријетити мени и братству сердара Филипа, који доби Ћану. Брза ријеч, ма и пушка твојих рођака не би стара, убисте војводу Перишу. И моја срџба паде на вас, ни она не окасни. Моји оружници устријелише три Стругара. И ти, Шале, с десетак рођака у Турску. Нећу да ти се правдам што те премамисмо, као да ћеш на некакво крштење, и што те моји перјаници ухватише и мушкеташе на Виру. Несрећа ти је била вјереница умјесто Ћане. Ти си знао да је оптужба противу тебе била чиста лаж, али како сам то могао знати ја, на Цетињу! Ту грку вућку, клетву, и ја сам окусио. Она ми је чешће на столу него јабука или грозд. Иако сам искао твоју главу, она ми само јад доноси. А би ми још теже, када чух да су те облагали, да си страдао невин. Иако си платио главу Перишину, опрано је твоје мртво име, а мене још једном камен о души. Ето ти Ћане, сада краче хитро ка ђевојка, ма јој се кроз плетеницу бјеласа. Да умирим себе, трагах за твојим рођацима по арбанашким крајевима, не бих ли учинио да се врате. Дојављиваху ми људи: сад су овамо, сад онамо, чак су допирали, рекоше, до планине Зелетина, тамо при Лиму. И успио сам, Шале, ено су се вратили ове године, послије дуга потуцања туђином.

Не казујем то да бих се пред тобом правдао, ту већ правдања нема - нити тебе могу дићи, нити са себе скинути тегобу због толико људских несрећа. Но тек учиних да се барем некоме од тих људи прекрате невоље и срамота, да се ограде њихови домови и да им живот којекако потече. А Ћане, ено ђевојачки лако хита пред мојом носиљком, самотна уз старе родитеље и браћу, која се ријетко на њу осврну, но свако за својом бригом и послом. Па се Ћане сама прибија уз нас, свакоме да угоди и учини, те уз Тома и Ивану, те уз Пера који је пун себе, те уз мене који за њу могу бити нешто као туђин, тек се из ријетка обретем и отријезним међу својима..."

ДУШАН АНДРИЈИН СТРУГАР

Душан Андријин је рођен 1922. године у Рвашима. Завршио је учитељску школу на Цетињу, а у СКОЈ је примљен 1941. године. У устанку 1941. године узима активно учешће. Истакао се храброшћу већ првих дана борби и постао пушкомитраљезац. И у борби на Бугојну био је пушкомитраљезац, а потом командир Треће чете Другог батаљона Четврте црногорске пролетерске бригаде. Истински подвиг направио је у борби на Ливну. Трећа чета се нечујно спуштала према граду, као претходница Батаљону који се приближавао жици. Прва десетина првог вода стигла је до жице, раскинула је и отворила борцима пут. Трећа чета је ушла у периферију града. На улазу у средиште града партизани су се срели са усташама. У првом јуришу успјели су да непријатеља одбаце. Мало затим трећа чета је продрла у сам центар града, а за њом и читав Батаљон. Све остале јединице зора је затекла ван града.

Усташе су осјетиле да у граду нема много партизана, па су жестоко јуришали на Батаљон који се био забарикидирао у неколико кућа.

Једанаест јуриша се сломило до подне о упориште Другог батаљона.

Онда су усташе довукли топове и отворили ватру са 60 метара одстојања. Уз страшну ломљаву прскали су зидови, рушили се плафони кућа. Једна гранат је пробила зид куће у којој је била Трећа чета. Дим и прашина засуше борце.

Око два часа поподне бректање тешких мотора надјачало је свеопшту буку. Куће су се из темеља тресле. Изрованом цестом ваљала су се борна кола мрвећи све пред собом, размак између њих и прве куће бивао је све мањи. са прозора куће пушке су још јаче запрашиле. Али у згради треће чете нестајало је муниције. Борци су погледали у командира, а он је разумио њихове мисли.

"Флашу, флашу ми дај!" - повика Душан, охрабривши другове.

Прва кола прођоше и застадоше. Душан је, са флашом бензина у руци, чекао друга кола, која су већ била близу. Кад наиђоше, узаном отвору прозора његово се тијело нави у страну и бензинска флаша са запаљеним фитиљем полетје и распрсну се гдје треба. Црна машина се заљуља, окрену у мјесту и стаде, сва у огромном стубу пламена. Четири усташе искочише на улицу. Неколико метака, и нихова тијела попадаше по земљи. У међувремену, партизански батаљони који су били ван града били су већ у јуришу и ломили жилаву одбрану Ливна.

Други батаљон Четврте бригаде добио је ново наређење: да се у брзом маршу пребаци из Коњица према Вилића гувну. Чим је стигао, ушао је у борбу, нападајући у стрељачком строју. Трећа чета је била бочно, на крилу Прве и Друге. У 10 часова

сусрели су се са Њемцима на брду. Њемци су махнито јуришали, штићени ватром "шараца". Други батаљон је зауставио олово и јуриш, али су налети Њемаца бивали све јачи. Средина партизанске фаланге, о коју су се разбијали удари побјешњелих Њемаца, почела је слабити. Прва и Друга чета су попустиле пред навалом и почеле да одступају. Десно крило Треће чете се колебало. Њемци су то опазили и као лавина навалили низ брдо. Тренутак је био судбоносан. Одступити - значило је отворити Њемцима пут до 4.000 рањеника - пролетера.

Душан се тада усправи и снажно повика: "Јуриш, другови!"

Запљусну борце треће чете глас њиховог командира, и сви кренуше у снажан јуриш. Њемци су устукнули пред наглим преокретом борбе. Трећа чета је одржала положај. Прва и Друга чета су се вратиле гдје су и прије биле.

На растојању од 15 до 20 метара, иза дебелих букових стабала, партизани и Њемци су нишанили једни на друге. Душан је нишанио жбун иза кога је непрестано сипао ватру неки "шарац". Оборио је једног нишанцију, али је други прискочио и наставио паљбу. Душан је и даље тукао, приближавајући се с времена на вријеме, у скоковима, пакленом гнијезду. У једном тренутку се нашао сасвим близу њемачког митраљеза. Опалио је још један метак, и њемачки нишанција паде. А Душан се подиже не мислећи на куршуме који су фијукали около, скочи и за трен се нађе крај жбуна. Кроз замрзнуте гранчице жбуна он провуче обије руке и снажно зграби већ окрвављено оружје непријатеља!

Заробити од Њемаца "шарац", и то у данима када је наша војска била оскудно наоружана, био је риједак подвиг. Душан га је начинио први у Другом батаљону.

Када је побједа и у овој борби била извојевана и тиме спашено 4.000 рањеника, команда Чете се окупила на састанак поред ватре. Издалека је долетјела непријатељска граната и пала међу њих. Један гелер погодио је Душана. Тачно у срце. Погинуо је у 21. гоини живота.

(Подаци узети из књиге "Народни хероји Југославије")

НИКО МАРКОВ СТРУГАР

Нико Марков је рођен 21. маја 1901. године на Стругарима. Члан је КПЈ о 1942. године. Учио је неко вријеме гимназију на Цетињу, па је прекинуо школовање и до 1941. године бавио се земљорадњом. Кратко вријеме службовао је као дневничар и званичник. Био је симпатизер Комунистичке партије. Због учешћа у белведерским демонстрацијама, ухапшен је и затворен 1936. године.

Године 1941. учествује у првим устаничким борбама на сектору Цетиња. Постављен је убрзо за водника у Ловћенском одреду. Почетком 1942. године постављен је за командира чете, а у марту исте године за команданта батаљона у Ловћенском одреду.

Приликом формирања Четврте црногорске бригаде постављен је за команданта батаљона. У новембру 1943. године, приликом упућивања групе батаљона у Стару Црну Гору у циљу распламсавања народноослободилачке борбе и уништења четника на том подручју, Нико Стругар је постављен за команданта Ударне групе батаљона. У јануару 1944. године наименован је за команданта Седме црногорске бригаде.

Од првих устаничких борби па до краја рата Нико Стругар је показивао примјерену храброст. Нарочито се истакао као командант батаљона за вријеме четврте непријатељске офанзиве на Вилића гувну, у борби за одбрану рањеника. На поруку Врховног команданта да треба по сваку цијену сачувати рањенике, Нико је са осталим борцима Четврте црногорске бригаде одговорио: "Нећемо пустити непријатеља, па макар сви изгинули".

И заиста, на Вилића гувну се водила жестока борба. Њемци су силовито нападали, али се пролетери нијесу дали. Гинуло се и на једној и на другој страни, не толико од ватреног оружја, колико од бајонета и ножа, јер се водила борба изблиза. Послије крвавог окршаја, који је трајао седам часова, Њемци су потиснути.

Батаљон Ника Стругара стекао је тада бесмртну славу. Уз помоћ Крајишника спасао је од усташа и Њемаца око четири хиљаде рањеника. За тај подвиг Врховни командант је у својој похвали истакао Ника Стругара као примјер храбрости.

Нико се истакао и у борбама за Пљевља 1941., у борби за Купрес 1942., у ослобођењу Дрежице и јабланице 1943. године и у многим другим, нарочито у току пете непријатељске офанзиве. у току рата више пута је похваљиван од Врховног штаба и Главног штаба за Црну Гору - за личну храброст и добро командовање јединицама.

По завршетку рата Нико је остао у Југословенској армији. Пензионисан је у чину пуковника. Умро је 1962. године.

(Подаци су узети из "Зборника народних хероја Југославије")

О Нику Маркову Стругару, као јунаку и популарном војнику руководиоцу у току НОБ - 1941 - 1945. године писали су многи, а приказан је добро и у књизи "Четврта пролетерска црногорска бригада". У фељтону који је "Побједа" објавила у децембру 1978. године, уз тридесет пету годишњицу формирања Седме црногорске бригаде, Драгутин Радовић пише о свом одласку у ту јединицу, чији је командант био управо Нико Марков. Од Блажа Јовановића, секретара Покрајинског комитета КПЈ за Црну Гору и Боку, добио је тада налог да чувају борце, јер су то претежно млади људи делегати Првог конгреса антифашистичке омладине и бирани омладинци из партизанских одреда и са терена, а он да цијени и чува углед команданта бригаде Ника Стругара, за којега се може рећи да му, послије Саве Ковачевића, мало има равна међу црногорским јунацима.

Драгутин Радовић пише о Никовој храбрости у ткз. "дурмиторској операцији", па каже да је за све вријеме борбе у стојећем ставу и покрету пратио ток операције и покрет јединица. Кретали су се скупа, па му је Драгутин неколико пута предлагао да прилегну и заклоне се за тренутак. "Одговорио је да ја могу, а да он нема времена, јер има бољи преглед јединица из стојећег става. Нијесам то наравно ни ја учинио, јер ми је било јасно да би ме послије тога мање цијенио"

"Тада сам се сјетио", пише даље Радовић, "за похвале које је добио од врховног команданта друга Тита, за изузетну храброст испољену на Вилића гумну, којом је приликом с Другим батаљоном Четврте пролетерске бригаде одбио више од десет узастопних јуриша Њемаца, штитећи рањенике и болеснике Централне болнице. Иако је два пута био рањаван, није хтио напустити своју командну позицију."

Седма омладинска бригада дзго се задржала на простору Колашина, Мојковца, Ивангграда, Бијелог Поља и Сјенице, па је у борбама са Њемцима и домаћим издајницима (четницима) а посебно односом према становништву стекла велику популарност, а нарочито Нико Марков Стругар, њен командант.

Крсто Грозданић, такође у фељтону поводом ове годишњице, пише о седмој бригади, која се нашла на простору Сјенице, Нове Вароши и Пештера, у борбама с Њемцима, четницима и муслиманском милицијом, као и о њеном односу према тамошњем становништву. "Једног дана у штаб бригаде дође старјешина једног села из западног дијела Пештера са још два човјека, да се види са командантом бригаде Ником Стругаром, о којему су много слушали. У штабу бригаде су лијепо примљени, уз пиће и кафу. Остали су до пола ноћи, и при растанку старјешина села је у знак сјећања поклонио команданту Нику златну табакеру с монограмом. Одиста је одавао утисак човјека који је био одушевљен дочеком, а посебно утиском који је на њега оставио командант бригаде."

Одмах послије тога, Њемци, четници и муслиманска милиција извршили су напад на Бригаду са свих страна. Једино јој је остао слободан простор на западу Пештери, према Бијелом Пољу, баш према оним селима из којих су претходног дана били дошли они људи у посјету штабу бригаде. Бригада се повлачила у томе правцу. Када је дошла на одстојање од око хиљаду метара, испред ње се појавило око триста наоружаних људи. Постојала је бојазан да ће и они напасти, а та би борба коштала великих жртава. Пошло се напријед, али с оном златном табакером на уму за коју се ипак вјеровало да је знак искрене захвалности и поштовања према команданту бригаде. Напријед је ишао штаб бригаде на коњима, право на наоружану скупину. Када су се примакли, у сусрет су им пошла три коњаника. Испоставило се да су то она тројица који су претходног дана били у посјети штабу бригаде. "Срели су се онако како се сријећу пријатељи. Њихов старјешина пожури до нашег команданта и каже му: "Никад нијесам био у тежој ситуацији. Ако вас нападнемо, погазисмо тек стечено пријатељство. Ако вас не нападнемо, нама више овдје нема опстанка. Иако нам се то може осветити, нећемо вас напасти. Но вама срећан пут, а ми ћемо се спашавати како будемо могли.""

Бригада се тако нашла у рејону Бијелог Поља, на Оброву, Градини, Церову, Равној Ријеци и Превијанском брду. Задатак јој је био да спријечи продор 22. њемачке дивизије на правцима Бијело Поље - Мојковац и Бијело Поље - Беране (Иванград). Биле су то тешке борбе, уз велике губитке на објема странама. Због јаког притиска Њемаца, командант је процијенио да ће Бригада сљедеће ноћи морати да се повуче на нове положаје, па је Крсто Грозданић пошао до оближње команде да другове о томе обавијести, како би се благовремено евакуисало становништво с тога подручја. Команданта мјеста је срео на путу, поред једне куће, и онако с коња гласно му пренио наређење. Чувши то, старији муслиман, који је сједио испред своје куће, упита: "Ђетићу, је ли Нико Марков горе?" Када му је овај одговорио да јесте, он ће као за себе: "Е онда ја овдје могу мирно да сједим".

Из ових и много других примјера види се какав је био Нико марков и колики је ауторитет уживао у бригадама кроз које је прошао и којима је командовао, као и код народа куда је прошао.

Послије ослобођења Нико је ишао на школовање у СССР, у војну школу. Био је командант дивизије. завршио је вишу војну академију ЈНА и имао ј чин пуковника.

Одликован је орденом народног хероја, Орденом за храброст, Орденом за народ И реда, Орденом братства и јединства И реда, Партизанском звијездом И реда, Орденом за војничке заслуге И реда, руским Орденом Краснаја знамја, и са још неколико наших и страних одликовања.

Умро је 1962. године и сахрањен у Гробницу народних хероја у Титограду.

ЈУНАЧКА СМРТ
око 1772. год.

Мала се је чета подигнула,
Од куд се је и пређе дизала,
Од крвава на крајину Спужа,
Пред четом је Зотовићу бего,
А за бегом СУја Џаковићу
И за њима тридесет Турака;
Мину чета низ поље Ћемовско
И уђеже у село Понаре
На дворове Шикмановић Вука;
Ма их Вуко дочекива' дивно:
Ту им даје пића и јестива;
Но кад пише и кад вечераше,
Сташе Турци зборит' за јунаштво,
Баш куће ће с четом обрнути.

Ма завика Зотовићу бего:
"Побратиме, Шикмановић Вуче!
Ка' си вазда, побре, на крајину,
Међу ове двије змије љуте,
Турском земљом и међ' Гором Црном,
Којом ћемо обрнути страном?
Али ћемо Виру Црмничкоме?
Али ћемо Лугу Наратскоме
на бијеле овце Перишића?
Еда бисмо овце плијенили,
Али какву главу уграбили!
Али ћемо на Крсти крваве,
Да чекамо цеклинске трговце?"
Но ми Вуче бегу проговара:
"Побратиме Зотовићу бего!
Не идимо Виру дубокоме,
Е је сјутра свијетла нећеља,
На Виру се купе Црмничани,
Страх је мене и бојим се љуто,
Да ме сјутра, побре, не опазе.
Нит' идимо лугу Наратскоме
На бијеле овце Перишића,
Е су код њих три добра јунака,
Они без зла овце не пуштају,
Но хајдемо на Крсти крваве,
Да чекамо младе Црногорце!"

То су њега послушали Турци
Па су црну прихватили лађу,
У лађу се увозаху Турци,
Отидоше водом Каратуном,
Док дођоше на Крсти крваве.
Ту је турска чета запанула
Међу Пеак и гором Одринском.
Ту стојали до зоре бијеле;
А кад свану и огрија сунце,
Но излази Шикмановић Вуче,
Он на једну врбу излазио
Пак погледа уз ту воду хладну,
Ал' се вози низ воду дријево;
Иде момче у дријево само,
Од Каруча, брода* владичина
Иде јунак низ тој води хладној.

А кад био на грлу Пеака,
Међу турском четом угазио;
Кад уђеже јунак међу њима,
Узела га од Турака сујма,
Спрешно руке ставља на оружје,
Око њега прионуше Турци,
Без чуда га ухватит' не ћаху.
Но изиђе Шикмановић Вуче
Па му Вуче божју вјеру даје:
"А не бој се, млади Црногорче!
Док је моје на рамену главе,
Да твојојзи ништа бити неће!"
Вјеран бјеше, бога вјероваше,
Међу турском четом улазио;
Ма се јунак јаду јоште нада,
Сакри свога ножа јатагана,
Сакрио је ножа у потају,
Па уђеже у турскојзи лађи,
Тек у турској лађи улазио,

Њему Турци узеше оружје,
Пак су њему Турци бесједили:
"А за Бога, млади Црногорче!
Којега си рода и племена?
Како ли се зовеш по имену!"
Момче њима ријеч бесједило:
"Шта питате, витезови Турци?
Ја већ вићу: јесам погинуо,
Ма ја име моје крити нећу,
Ја сам јунак родом од Цеклина,
Од Стругара Николић Иване;
Но такови ви, Турци витезови!
Каж'те мени за вјере туркојзи,
Је ли бега Зотовића овде?
Стари су ни били пријатељи,
У њега се ја бих поуздао,
Да ме неби погубио бего."

До њега се Туре догонило,
Е Ивана шаком ударило,
Колико га лако ударило,
Бијели му образ опучио,
А овако Турчин бесједио:
"Копиљане, Николин Иване!
Ко ти рече помењиват' бега?
Овде бега Зотовића нема,
Но делија Суја Џаковићу,
Ни грђевић, ни гори од бега!"

Ал' завика Николин Иване:
"Копиљане, Суља Џаковићу!
Што ме бијеш ударцем женскијем?
Још ме мајка није ударила,
Која ме је пасом опасала."
Врне руком за плећи јуначке,
Извадио јатагана ножа
Јатагана испод талагана,
И Турчина био ударио,
Ударио под грло бијело,
До коре му ножа загонио.
Колико га зорно ударио,
Маче собом и два и три пута,
Не могао ножа извадити,
А да може извадити ножа,
Још којега изгубити ћаше.

А кад ножа извадит не мога,
Тадер скочи у води студеној;
Бог да знаде и утећи ћаше,
Но несрећа њему прискочила
Те се опет натраг поврнуо
И за ребро лађу уграбио,
Он хоћаше потопити Турке;
Ма се нагна Шикмановић Вуче,
Е извади ножа пламенога,
Од рука му прсте откинуо;
Таден опет натраг упловио,
Ма га црна крвца освојила,
Пак из воде главу изложио,
Он да види, је ли удаљио;
Али пуше танка пушка турска
Те Ивана била погодила,
Мртав паде у води студеној.

Оданде се подигоше Турци
Те одоше у граду Жабљаку
Пак се купи мало и велико,
На делију Суљу Џаковића,
Те му ваде испод грла ножа,
Теке су му ножа извадили,
Турчин пасју испустио душу...
Бог да прости Николин Ивана.

(Српско Огледало, страна 125. до 128.)

* - у пјесми је написано "брда"; треба да буде "брода", то је риболов.

ПЕТРО ЂУКАНОВ

Петро Ђуканов је сав свој живот посветио четовању и борби са Турцима по Скадарском језеру, по Крајини до Скадра, по Доњој Зети и Малесији. Био је један од најчувенијих цеклинских јунака и четовођа, и нема скоро ни једног јуначког догађаја у племенској повјесници тога времена у којем он није учествовао. Оцвајање града Жабљака 1835. годинеи шанца на Зетици 1836. године крунисали су његово јунаштво. Петро Ђуканов и Преле Иванов учествовали су у похари града Жабљака 1835. године, па ћемо изнијети неколико података о том догађају.

Предање каже да је град Жабљак сазидао Стеван Црнојевић, господар Зете. Али постоје и подаци који кажу да је Жабљак сазидан када и Подгорица, у X вијекау, а да га је Стеван само дозидао. У овој тврђави Турци су увијек држали јаку посаду, јер се налазила у непосредној близини границе са Црном Гором и са племеном Цеклина. А Цеклињани су увијек били у сукобу са Турцима и на сувоземној граничној линији и на Скадарском језеру, све до самога Скадра.

Црногорци су, као и чешће, тада имали примирје, па су и Цеклињани на овом граничном појасу били мировали десетак година. Турци су то примирје први прекршили, а ево како се то догодило и шта је Цеклињанима дало повода за похару града Жабљака

Подгорички Турци су били у примирју с Кучима, али и преко вјере ипак плијенише, побише и посјекоше двадесет Куча. У овоме су учествовали и неки жабљачки Турци, па су на граду Жабљаку истакли неколико кучких глава. А негдје одмах послије тога, Турци убише Малишу Стругара и Стевана Газиводу, те тако и са Цеклињанима погазише примирје.

Владика Раде жаљаше за посјеченим Кучима, па жељаше и њихову освету. Знајући за јунаштво Кења Станкова и Петра Ђуканова, позове их и саопшти им ту жељу да се освете Кучи. Од тада Кењо и Петро почну кројити планове за освету Куча и двојице Цеклињана.

Кењо је био побратим са Јакуп - агом, заповједником града Жабљака, па је једном приликом пошао до њега у град и добро извидио град, како његов спољни положај, тако и унутрашњи распоред - страже, топове и другу одбрану. Код Јакуп - аге је становала Мара Николина, одива Краљевића а жена Пејовића, те му измјери висину бедема са сјеверне стране. Стана је то учинила тако што је бацила клупко пређе низ бедем и тако измјерила висину.

по повратку, Кењо ово саопшти Петру Ђуканову, па се њих двојица завјере да о својој намјери не говоре никоме до самога поласка, јер су се плашили да се ствар не открије.

Једино су се повјерили Периши Радову Павићевићу и узели га за друга, па је он у великој тајности направио стубе за улаз у тврди град Жабљак, по оној мјери коју је донио Кењо. Стубе су направљене од неколико комада, а спојене су багламама.

Кењо и Петро су потом тајно саставили чету од дванаест друга. У тој чети су били: Петро Ђуканов и Преле Иванов Стругари, Кењо Станков и Милош Матијашев Јанковићи, Гило Савићев Краљевић, Малиша Перишин и Милан Петров Костићи, Иван Маркишин и Никола Вукалев Газиводе, Никола Оташев Шофранац, Периша Радов Павићевић и поп Томо Дајковић. Осмог марта 1835. године, позваше они тако одабране јунаке и саопштише да ће са четом ударити и освојити град Жабљак, па их заклеше да о овоме никоме не казују. Сви се одазваше позиву и углавише да полазак буде сјутрадан, 9. марта 1835. године увече.

Те ноћи сви дођу на Каруч и увезу се у једну лађу, а са собом узму још два друга, који ће лађу вратити и, по њиховом упаду у Жабљак, извијестити Цеклињане о заузећу града, како би им што прије у помоћ дошли. кад је чета дошла до села Салковине, оставе лађу и наставе пјешке.

Пошто се вјешто прикраду до самог мјеста, поставе стубе уз бедем и вежу их за цијев од топа. И тако, један по један, уђу у град и запосједну сва важнија мјеста. Послије извјесног времена, Јакуп - ага их открије и прихвати борбу у граду, али је већ у првом окршају рањен, те затражи примирје. За вријеме примирја ускоци су се одмарали и пили ракију коју су донијели у неком мијеху. А Турци су се у међувремену прибрали и са спољне стране почели да се уз конопце успињу у град. Преле Иванов, који није пио ракију него шетао по граду, сазнавши о томе повика "Дабогда ви је ђаволи попили, видите ли да нам Турци у град улазе и да ћемо сви изгинути!". Па извади нож иза појаса и распори онај мијех у којему је била ракија.

Турци су већ нападали на град и притекла им је била многобројна помоћ од Подгорице, Зете и Албаније. Силна војска отабори у Жабљаку испод самог бедема. Мало потом дође помоћ и ускоцима - Цеклињани, Љуботињани, Грађани и Добрљани. Та се војска подијели у три групе, које ће град нападнути из три правца и што прије стићи у помоћ онима у граду. Један одред од сто друга, са којима је био Вук Љешевић, требало је да напада с истока и да олакша удар другој групи која ће напасти главни улаз у град. Вук Љешевић, желећи да што прије стигне у помоћ онима у граду, рече: "Ја овдје добро не познајем терен, па ће ве водити Петар Краљевић". Сви то прихвате, а он са десет другова, кријући се од дружине и неопажен од Турака, пробије се до градске капије и повиче Кења и другове. Они му отворише капију и тако се појача дружина у граду. По доласку Вука с друштвом, у граду је настало весеље, уз плотуне пушака. У једном моменту, док су Цеклињани нападали са спољне стране у правцу главног улаза, Турци су их притисли нападом, па су они из града отворили врата и у јуришу ударили на Турке. У том удару Вук Љешевић и Петро Ђуканов посјекоше по турску главу, а

погибе Лукета Голубов Стругар. Пошто су Турке сузбили, вратише се у шехер (варош), а Јакуп - ага, видећи да му нема излаза, тада се предаде са свом посадом.

Црногорци су све јаче нападали и истјерали Турке из вароши. Цио Жабљак бјеше постао рушевина и згариште. Црногорци однијеше што су могли, а што не могаше - срушише и запалише. С града однијеше два топа, који на Цетињу и данас стоје, као вјечни споменик овог јунаштва. У музеју (Биљарди) чува се и кључ града Жабљака, који ти јунаци тада донијеше на Цетиње.

Турци су протествовали код Руса, тражећи да им се Жабљак врати, или ће напасти Црну Гору. Руси су код владике настојали да се Жабљак у корист мира врати Турцима, и Црногорци болна срца вратише град. Турци потом поново успоставише јаку посаду и град одржаше све до 1852. године. Тада су Цеклињани поново заузели Жабљак, али га нијесу могли одржати, јер су Турци преко Руса опет успјели да им се врати. Тако Жабљак остаде под турском влашћу све до ослобођења Подгорице 1877. године.

За ово дјело и јунаштво Петро Ђуканов је одликован Руском медаљом (сребрном), коју му је дао владика Раде.

Овим великим дјелом и јунаштвом Цеклињани осветише давдесет Куча и своја два племеника.

Похара града Жабљака и јунаштво ових јунака добро су описани у историји Цеклина, коју су написали Андрија Јовићевић и Михаило Крцунов Стругар *("Слике из прошлости Цеклина", страна 163 до 180)*

О томе говори и пјесма у "Огледалу српском". Ево једног одломка из те пјесме, који говори о томе како жена Јакупа - аге тражи од слушкиње Орфане да јој поименично набројн јунаке:

"О госпођо Јакуп - агинице,
што два Срба наврх куле кажеш
те се код њих крсташ барјак вије,
оно су ти богом побратими,
арамбаше од крваве жупе,
једно соко Милош барјактаре,
од витешке куће Јанковића,
друго јесте Ђукановић Петро,
није Петро но један у мајке,
ма не жали живот за поштење"...

Петро Ђуканов је погинуо 1836. године. Ево како:

Петро и Кењо су били добри другови и сарадници у четовању против Турака. Но, послије похаре града Жабљака, главну улогу је преузео Кењо, па пошто зли људи а нешто завист Петрова између њих двојице изазваше препирку о томе који је бољи јунак. Да би доказао своје јунаштво, Петро покупи чету од 42 друга и одвезе се блатом да удари на арбанашке чобане на Кујовој ножици под Малесијом. Чету су, међутим, Арнаути примијетили, па су се припремили. И када је чета напала, дочекали су је и изненадили. У тој борби погинули су Петро и Саво Лукин Марковић. Турци су сазнали да је ту погинуо један од јунака из похаре града Жабљака, па су његову главу понијели у Скадар, попели је на град и приредили весеље уз пратњу плотуна *("Слике из прошлости Цеклина", страна 131 до 188).*

Петра Ђуканова и његово име сријећемо у историји Цеклина на више мјеста, па ево укратко још један податак:

У борби на Грахову 1836. године изгинули су Петровићи, па је владика Раде оставио да их Катуњани освете на граници са Херцеговином. Послије извјесног времена, цеклински и катунски главари нашли су се на Цетињу. Почели су да се међусобно препиру - зашто Петровићи нијесу још освећени, па сердар Филип Ђурашковић рече: "Ја бих их са Цеклињанима до сада осветио". Ово увриједи катунске главаре, па се почеше међусобно препирати који су бољи јунаци. У тој препирци уђе код њих владика Раде, па их упита око чега се свађају, а они му рекоше да их је Филип Ђурашковић увриједио и прекорио што изгинули Петровићи до сада нијесу освећени, па се сада препиру око тога чије је племе боље и који су бољи јунаци. Владика је на ово рекао: "Који ми први од вас донесе турску главу, тај је бољи јунак и боља му је крајина". Одатле су се разишли и пошли сваки у своје племе. Сердар Филип исте ноћи дође на Ријеку Црнојевића и покупи чету, па је поведе Блатом и освану на Оштрој понти. Ту дочекаше Турке, који су ишли возом за Скадар. Ударише на њих и посјекоше девет глава. У овој чети су били и Петро Ђуканов и Илија Станков Стругари, који посјекоше по турску главу. Када су те главе донијели на Цетиње, владика нареди да са Табије пуцају топови, пошто је овим успјехом ублажен бол за браћом изгубљеном на Грахову *("Слике из прошлости Цеклина", страна 186 - 187)*

ОГРАНАК МИХАИЛОВИЋИ

Секуле Станојев имао је сина Радована, а Радован Михаила и Радоја; од Радоја није остало насљеђа. Михаило је у првом браку имао сина Вукца, а у другом Драга и Маркишу.

Вукац, најстарији син Михаилов, имао је синове Шћепана и Тодора. Од Тодора није остало насљеђа, а Шћепан је имао синове Павла и Андрију. Шћепан и Преле су погинули у бици на Царевом лазу, 1712. године, и сахрањени су код цркве Св. Госпође у Госпоштијама (Цеклинска жупа).

Андрија Шћепанов имао је синове: Тодора, Вукоту, Петра, Вукашина и Ђукана. Андрија је погинуо 1768. године у борби приликом најезде Нуман - паше Ћуприлића на Црну Гору. Вукота је погинуо у борби са Турцима на Чеву 1750. године, а Вукашин је погинуо 1796. године на Крусима, у Љешанској нахији. Ни од Вукоте ни од Вукашина није остало насљеђа.

Тодор, најстарији син Андрије Шћепановића, имао је сина Станка, који је погинуо приликом напада Турака на Бобију 1780. године, а од њега су остали синови: Дајица (крштено име Станко), Илија и Вуко.

Илија Станков, паметан и рјечит човјек, био је један од истакнутијих Цеклињана свога времена. Био је члан извршног суда за доба Петра И и Петра ИИ. С његовим именом се сријећемо у племенској повјесници, а учествовао је у нагодбама и умирима Бјелица са Доњокрајцима. Приликом сукоба Цеклињана и Љуботињана због риболова Плоче 1842. године, ријешио је парницу на опште задовољство племена, јер је вјештим маневром приволио на попуштање не само свог ривала попа Матијаша Дрецуна него и Правитељство и Петра ИИ, те је риболов остао цеклински. (Послије овога умира Цеклињани и Љуботињани су увијек живјели у слози.) Умро је 1861. године. Он је имао сина Станка, који је погинуо у Лисицу (у Љешанској нахији).

Вуко Станков је погинуо на Скадарском језеру 1815. године, код Каменика. Турци су га убили из засједе.

Дајица је погинуо код Скадра 1831. године, у борби Мустафа - паше Бушатлије против султана. Ево како је Дајица ушао у састав тога покрета. Мустафа - паша Бушатлија, везир скадарски, и кап. Хусеин Градашчевић подигли су устанак противу султана. Мустафа - паша је код Петра ИИ и од Црногораца добио сагласност за уточиште његових присталица у Црној Гори. Сходно том уговору, Његош пошаље 105 Црногораца у Скадар, као гарду Мустафа - паши за осигурање и чување харема, с тим да им плаћа по два дуката за 24 часа. Петар ИИ је закоманданта те војске одредио Дајицу Станкова Стругара, а сво људство узето је из села Салковине, које је било под

турском управом, како се Његошу не би замјерило да убацује Црногорце у устанак у Арбанији. *(Подаци о овоме се налазе у дјелу "Двјеста - годишњица владавине династије Петровић - Његош", од пр. Лаза Томановића, стр. 18, 19 и 20, и преписци вез. Бушатлија - кн. Милош Обреновић и Димитрија Гачаића са Петром ИИ Његошем.)* Дајица је имао синове: Сава, Мила и Крцуна.

Мило Дајичин био је десетар Гарде. Истакао се јунаштвом, тако да се у Цеклину често чула ријеч: "Да си као Мило Дајичин Стругар". За своје 42 године, у четама и ратовима, посјекао је 14 турских глава, и то: у Берима, на Плавници, у Лимљанима, на Кошћелама, у Врањини, на Скадарском језеру, код Лесендра и на Грахову, гдје је заплијенио турски алај - барјак и са једног војног старјешине сребром оковану сабљу и седам царских ордена, међу којима су биле двије Царске звијезде. Ове ордене су Милова браћа предала књазу Данилу послије повратка с бојишта, а Мило је погинуо у борби на Грахову 1858. године и тамо је сахрањен. Мило учествује и у похари града Жабљака, по други пут, 1852. године. Мило је учествовао и у једном четовању Цеклињана на Скадарском језеру 1858. године. Турци убише попа Радосава Радовића из Мартинића, па књаз Данило, у жељи да га освети, препоручи Цеклињанима да они то учине. Цеклињани се лађом навезу са једном четом и ударе на турске лађе, заплијене једну и један топ, а посијеку осамнаест турских глава. У тој борби је и Мило посјекао турску главу (ранио се тада поп Крцун), и тако Цеклињани јуначки осветише попа Радосава Радовића ("Слике из прошлости Цеклина", страна 240 - 247).

Саво и Стево Дајичин умрли су природном смрћу. Оба су учествовала у ратовима, као и у многим четама, и за храброст су одликовани 1851., 1858., и 1862. године. Од њих није остало насљедника. Саво је са Машом Мићуновим учествовао у убиству рођака Шале Ђуришина Стругара, по наговору Пера Томова и владике Рада, пошто је Лука пријетио да ће Пера или владику убити (ово је описано у одјељку о убиству Шале Ђуришина).

Крцун Дајичин, рођен 1820. године, школовао се у манастиру Ћелији, у Добрском Селу, и изучио за свештеника 1840. године. По завршетку школовања више се посветио четовању, јер је у то вријеме било много важније борити се против Турака, неголи се бавити свештеничком дужношћу. Први пут, на Дугачкој понти, према Скадру, сијече турску главу 1841. године. Те исте године, због тога што је његов брат Саво учествовао у убиству Луке Ђуришина, с браћом и братучедима напушта Црну Гору и борави у приморју, скадарској карјини (Сеоцима, Врањини) и Арбанији, све до 12. маја 1849. године, када се са стрицем Илијом и братучедима враћа у домовину. Исте године, по повратку, на Кошћелима под Скадарском крајином сијече једну турску главу, а другу 1858. при нападу Цеклињана на турску флотилу на Скадарском језеру, па двије 1858. у борби на Граховцу и пету 1862. године. Погинуо је при нападу на чувеног Али - Копилика у Понарима. Још док је био у емиграцији, 1843. године, Турци заузеше Лесендро и Врањину, које владика Раде тешко жаљаше, па се и дан-данас у народу чује:

"Изгоре као владика за Лесендро". Петар ИИ размишља о томе да та острва поврати преко закрвљених Стругара - попа и његове браће (Петар ИИ Петровић Његош као владаоц"). Но, њговим везама са Стругарима улази у траг скадарски везир Осман - паша Скопљак, те поп Крцун и браћа му буду ухапшени и спроведени у затвор у Скадар, а касније у Грус. Заузимањем Луке Греговића, поп са браћом буде украден из затвора и враћен у Црну Гору. Крцун је имао два сина, Михаила и Машута.

Машут Крцунов, рођен 1862. године, ишао је за зарадом у иностранство - у Грчку, Турску и Румунију, од 1897. до 1905. године. Службовао је при Великом суду у Цетињу и при кажњеничком затвору у Подгорици. Умро је 1907. године. Имао је три сина: Јована, Николу и Петра. Јован је 1910. године пошао у Сјеверну Америку и о њему се од 1917. године не зна. Никола је умро 1914. године, а Петар, који је рођен 1908. године, изучио је занат као машиновођа и службовао је у Великој Кикинди и Земуну, гдје га је и рат затекао 1941. године. Стријељан је 1942. године у Загребу. Ни један од три Машутова сина није имао порода, тако да од њих није остало насљеђа.

Михаило Крцунов, рођен 1857. године, завршио је основну школу на Горњем Цеклину и непуну годину богословије на Цетињу. Од 18 година, 1875. године, одлази као добровољац у Херцеговину, одакле је њих 127 стражарно враћено на Цетиње. Учествује у ратовима од 1876. до 1880. године. Године 1881. постављен је за чиновника у Бару, а од 1882. био је учитељ у Колашину, затим на Каручу у Цеклинској жупи, Загарчу, Богетићима, Пјешивцима, Велики, бањанима, Ријеци Црнојевића и Гоњем Цеклину, одакле због болести одлази у пензију. Учествовао је у ратовима 1912. и 1913. године и у Првом свјетском рату. Рањен је 1912. године. За вријеме аустроугарске окупације био је предсједник општине на Горњем Цеклину, Јанковићу и Дујеву. Био је активан у окупљању Горњоцеклињана за уједињење, а борио се против зеленаша. Послије ослобођења 1919. године поново се активирао и постављен је за учитеља у Ријеци Црнојевића, гдје је остао све до пензионисања 1924. године. Поред учитељске дужности, бавио се и књижевним радом. У часописима, домаћим и страним, објављивао је чланке и допсие историјске садржине, мемоаре и опсие старина (у повијести, "Лучи", "Књижевном листу", "Гласу Црногораца", "Оногошту", "Босанско - херцеговачком гласнику", "Народној ријечи", "Слободној мисли", "Гласу народа" и "Зети"). Заједно с Андријом Јовићевићем написао је "Слике из прошлости Цеклина" (племенску историју). Написао је и извјестан број пјесама: о Марку Лопици (пантеон), Салковини, Жабљаку, погибији Смаил - бега Демирбеговића (подвиг Петра Андријина Стругара), Кењу Станкову Јанковићу, Милошу Матијашеву Јанковићу. Обрадио је један број прича, анегдота, шала и пословица. Миахилов материјал у рукопису депонован је у Историјском институту у Титограду, фасцикла 76.) за заслуге у ратовима и служби одликован је 1880. године Храбром медаљом и Ратном споменицом, 1910. јубиларном споменицом, 1925. ИВ степеном Светог Саве и Његошевом споменицом (укупно девет ордена). Умро је 1949. године. Михаило је имао два сина, Сава и Лазара. Од Сава није остало насљеђа. лазар је у Краљевини Југославији био неки високи полицијски

чиновник, а за вријеме народноослободилачке борбе 1941. до 1945. године био је у служби окупатора, па је уочи ослобођења одступио и емигрирао у Америку. Има сина Душана, који живи у Америци.

Ђукан, четврти син Андрије Шћепанова, такође је узимао учешћа у ратовима и четама. У борби на Чеву 1750. био је рањен, као и 1788. за вријеме Вукосајевића, када је од тих рана и умро. Имао је сина Мићуна, који је умро у изгнанству (емиграцији), у Албанији, у Грусу, 1848. године, гдје је био због убиства Луке Ђуришина Стругара. Имао је три сина: Маша, Пера и Прела.

Перо и Преле умрли су на Цеклину, по повратку из Албаније, гдје су били у емиграцији због убиства Луке Ђуришина.

Машо, најстарији Мићунов син, због заваће око имовине са својим рођаком Луком Ђурашиним Стругаром, а по наговору Пера Томова, којему је овај пријетио, убије Луку (ово је објашњено тамо гдје се говори о убиству Луке и Шале Ђуришина). Због тога је Машо у млађим годинама страдао и био је у емиграцији у Турској и Албанији. Био је развијен, окретан и способан, те је по повратку у домовину, 1849. године, привукао пажњу књаза Данила и војводе Мирка, па га постављају за барјактара све цеклинске гарде (гарда је била најодабранија црногорска војска). Машо је то повјерење - као човјек, војник и барјактар - достојно оправдао и својим учешћем у неких 70 бојева са непријатељем. Најдостојнију улогу и јунаштво искусни барјактар је испољио у бојевима противу Турака на Тријепчу, код Рогама Пиперских и код старе Дијоклије 1876. године. Узорно је освједочио своје пожртвовање за отаџбину јер је надљудским напором, наочиглед обије восјке, показао велико херојство против Мушир - Дервиш паше на Тријепчу. Такође се истакао у борби код Рогама и на Вељем Брду, гдје је, и поред упозорења војводе Мирка да се повуче, чврсто остао на положају, те је његовом упорношћу борба ријешена у корист Црногораца. Од њега није остало насљедника, и ту се гаси огњиште Ђукана Андријина.

Петар Андријин, рођен око 1760 - 1762 године, био је риједак јунак свога доба. Врло млад је почео четовати и борити се против Турака, у бојевима по Скадарском језеру и другим мјестима. Приликом похаре Црне Горе од стране Махмут - паше Бушатлије, 1785. године, Петар се није хтио предати турским поробљивачима, већ се са још седам бораца затворио у пећину под Павловом главом. Петар је посјекао великог зликовца и крвника српског народа у Зети - Смајил - бега Демирбеговића. Учествовао је у многим мегданима и бојевима, из којих је увијек излазио као побједник. Због те велике храбрости, владика Петар И много га је волио. Умро је природном смрћу. Имао је сина Тодора, званог Кусјина. Кусјина Петров, по својим добрим особинама, много је личио на оца Петра, па је владика Петар И и њега много волио. Кусјину су убили Доњоулићи - Рацко и Бутор, без икакве његове замјерке. Када су Црногорци били позвани од Русије да зарате са Турцима 1788. године, под вођством владике Петра, неки Новак Новаковић

свади се под Жабљаком са једним Доњоулићем којега и уби. Доњоулићи, јако овим увријеђени, као и због тога што су их Цеклињани све више стјешњивали и запосиједали њихову имовину, за освету погинулог Доњоулића убише Тодора Петрова.

Чим Стругари дознадоше за Тоорову смрт, похиташе да га освете, али Доњоулићи бијаху већ побјегли из својих домова. Но, ту се негдје близу бијаше нашао поп Јоко Калуђеровић, најистакнутији Доњоулић, и Стругари га убију.

Митрополит Петар И, како рекосмо, много је волио Кусјину (Петра), па сјутрадан са неколико Црногораца дође на Доње Улиће и - да би заплашио Црногорце и натјерао их да се оставе домаће свађе - расели Доњоулиће, куће им запали и развали, робље прођера, а готово цијело њихово имање да Стругарима, као накнаду за убијеног Тодора. (О овоме пише и Чедо Вуковић у своме роману - поруке Петра И Петровића).

Овом приликом, када је дочуо да су Улићи убили Тодора Петрова, владика је написао писмо људима на Горњем Цеклину да утичу на Стругаре, док он не дође са својим људима, да не би из гњева невину чељад побили, ако то већ нијесу учинили. Стругарима пак савјетује да своје одиве удате за Улиће не зову натраг нити да своје жене родом од Улића силом не отјерају, јер је то грехота, већ да то њима оставе, да оне саме ријеше. даље у писму поручује: "А Улићи који убише мојега Тодора, сина онаквог Црногорца који је отачеству свако добро мирита, навио господ бог и пресвета мати божја и сва небеска кола ангела и архангела Херуфима и Серафима, апостола и равно апостола 370 богоноснијег отаца и сви божји угодници знаја им се никад не знало - амин". Ово је писмо писано на Стањевићима 30. јуна 1804. године (списи М. Стругара - фасцикла 76 Историјски институт). Чувени Рамо Лазарев Радмановић, из Загарача, замоли владику Петра да се смилује на улићко робље, које се скита по Спужу, Подгорици и Скадру, јер ће се од нужде и невоље истурчити и полатинити ако се натраг не врати. Валдика му је одговорио: "Да бог да и света Богородица, никада им се знаја не знало, ни њима ни свима онијема, који би се усудили чинити домаће свађе." (Доноулићи су се дијелили на калуђеровиће, Петровиће и Ногаче - "Слике из прошлости Цеклина", стр. 51 и 52).

Тодор (Кусјина) Петров имао је сина Станка, који је врло млад погинуо у борби против Турака, на Круској главици, 1832. године, те се смрћу његовом гаси јуначко огњиште Петра Андријина Стругара.

ПАВИЋЕВИЋИ

Драго Михаилов (унук Радована Секулина) имао је синове Ивана и Ђура. Ђуро је умро без насљедника, а Иван је имао синове Матијаша и Вукала. Вукале је имао сина Савића.

Матијаш је имао синове Ђукана и Јовишу. Ђукан је умро без насљедника, а Јовиша имаде синове Илију и Павића. Илија је погинуо у Бобији 1823. године, те од њега није остало насљедника. Павић је имао синове Ивана и Николу. Никола није имао порорда, а Иван имаде синове: Малишу, Сава и Андрију. Малишу су убили Добрљани 1844. године (Стругари за њега убише Сава Филиповића, Паликућу), а имао је сина Савића, који је погинуо 1838. године.

Саво Иванов имао је синове: Јока, Ђока, Петра и Ивана. Јоко је био у гарди. Био је у ратовима 1858., 1861-2. и 1879. године. Рањен је у борби на Плавници, и од те ране је остао неспособан од руке. Био је добар војник и одликован је Храбром медаљом. Имао је синове: Мила, Крцуна и Ђока. Сва тројица су ишла за зарадом у Сјеверну Америку. Учествовали су у балканским ратовима против Турака 1912. и 1913. године, као и у И свјетском рату од 1914. до 1916. године.

Мило је послије окупације Црне Горе 1916. године одступио у Француску, гдје је радио као ауто-механичар и држао сервис, а дошао је у Црну Гору 1960. и умро исте године.

Крцун је учествовао у балканском рату 1912. и 1913. године. Тада је рањен и умро је 1914. године. Од њега није остало насљедника. Ђоко је умро 1932. године, а од њега су остали синови: Љубо, Бранко и Новак. Љубо и Бранко се налазе у Француској. Љубо, рођен 1923. године на Стругарима, у младим годинама одселио је у Француску код стрица Мила, гдје је завршио малу матуру и занат за ауто-механичара. Учесник је у француском Покрету отпора 1940. године. Ради и живи у Француској.

Бранко је рођен 1926. године на Стругарима, па се и он у млађим годинама одселио у Француску, гдје је изучио малу матуру и ауто-механичарски занат. Учесник је у француском Покрету отпора 1940. године. Живи и ради у Француској, има свој посјед и врло је богат. Има сина Јована, који је рођен 1952. године; изучио је средњу школу и ради са оцем у Француској.

Новак Ђоков је рођен 1928. године на Стругарима, па се и он са браћом у раној младости иселио у Француску, гдје је студирао права. Вратио се у домовину 1952. године и настанио се у Београду, гдје је апсолвирао на филозофском факултету. Радио је у југословенској амбасади у Француској и дописништву Тањуга у Паризу. Припремао је тамо омладинске бригаде, које су долазиле на рад у Југославију, на изградњу. Био је уредник омладинског листа у Паризу, радио је у Радију Југославија и "Међунардоној политици". Сада је одговорни уредник у Н. и П. Бави се преводилачким радом. Превео је на француски језик Програм СКЈ, Устав СФРЈ, Титова војна дјела и многа дјела наших државних и партијских функционера. Ради и живи у Београду.

Перо Савов је учествовао у ратовима 1862. до 1880. године и био је један од истакнутих бораца Цеклина. Истакао се храброшћу устаничке 1876. године у борби на Глувој Смокви. Он је први од Црногораца и Херцеговаца оросио непријатељском крвљу свој нож. За ратне заслуге и лично јунаштво одликован је Златном Обилића медаљом, као и Сребрном медаљом. У млађим годинама ишао је за зарадом у Цариград, а касније у Грчку, на двор генерала Тјера ("Слике из прошлости Цеклина", стр. 157, 191). Погинуо је на Цеклину 1899. године. Убио га је Јошо Ђ. Татар, гдје је и Петар убио Татара. Имао је синове Илију и Николу; оба су путовала за зарадом по свијету - по Азији, Африци, Европи и Сјеверној Америци. Никола је умро у Америци.

Илија је рођен 1880. године. Послије повратка из Америке бавио се трговином и држао кафану. Погинуо је приликом бомбардовања Подгорице 5. маја 1944. године. Имао је сина Петра, који је рођен 1931. године. Био је ученик и погинуо је, као и отац му, у бомбардовању Подгорице.

Ђуро Савов, рођен око 1853. године, одлазио је за зарадом у Цариград и Грчку. Учествовао је у ратовима 1912 / 13 године, као и у И свјетском рату. Био је храбар војник. Умро је 1933. године, а имао је синове Луку и Блажа. Лука је рођен 1898. године. Послије окупације Црне Горе 1916. године отишао је у Француску, с краљем Николом, и био је његов секретар. Из Француске се није враћао, па је тамо и умро.

Блажо Ђуров, рођен 1912. године на Стругарима, изучио је на Цетињу четири разреда гимназије, затим је отишао у геодетску школу и тамо остао двије године, а послије у аеро-механичку и пилотску школу. Школу је завршио 1932. године, постао пилот и остао у војсци до 1941. године. Учесник је априлског рата 1941. године, у којему је као пилот оборио непријатељски авион на албанском фронту. (Објављено у "Политикином забавнику" бр. 1164 од 19. 4. 1974 године / пише Слободан Ћетковић)

Из Мостара је отишао на Горњи Цеклин. Учесник је тринаестојулског устанка 1941. године, а касније се разболио и отишао у Цетиње, гдје је остао до 1944. године, када је опет ступио у НОБ и у њој остао до конца 1945. године. Тада се разболио и пензионисан је као инвалидски пензионер. Имао је чин капетана И класе. Одликован је Медаљом за храброст, Орденом заслуга за народ ИИИ реда, Орденом братства и јединства ИИ реда. Има сина Чедомира (рођен је 1948. године), који је завршио правни факултет и ради у ЈАТ-у у Београду.

Иван Савов је умро 1876. године, те од њега није остало насљедника.

Андрија, син Ивана Павићева, умро је у Цариграду, а учествовао је у ратовима од 1858. до 1871. године. Имао је синове Митра и Николу. Оба су ишла за зарадом у Цариград и Грчку, као и у Аустро - Угарску. Године 1880. преселили су се на Доње Улиће, и оба су учествовала у ратовима 1876. до 1880. године. На Фундини су оба

рањена, али су и главе сјекли. Митар има синове: Блажа, Марка, Андрију, Вида, Лазара, Јована, и Михаила. Андрија Митров, рођен око 1896. године, умро је у Крањској, за вријеме првог свјетског рата, те од њега није остало насљедника.

Блажо и Марко су ишли за зарадом у Америку, одакле су дошли као добровољци и учествовали у ратовима 1912. и 1913. године, као и у првом свјетском рату. Блажо је рођен 1885. године. Дуго је радио као поштански службеник, и за послом се одселио у Мојковац. Умро је 1949. године у Мојковцу, а има синове: Данила, Анта и Војсилава. Данило, рођен 1932. године, ради као механичар у дрвно - индустријском комбинату "Вукман Крушчић" у Мојковцу. Има синове: Блажа, Драгана, Влада, Петра, Предрага и Душка.

Блажо Данилов, рођен је 1952. године, радник је на парним котловима.
Душан, рођен 1955. године, ради као металостругар.
Драган, рођен 1958. године, грађевински је радник.
Владо је рођен 1964. године, ученик.
Петар, рођен 1969. године, такође је ученик.
Сви они живе у Мојковцу.

Војислав Блажов је умро као дијете.

Антоније (Анто) Блажов, рођен је 1922. године, на Стругарима, завршио је основну школу у Подбишћу, код Мојковца. Припадао је напредном омладинском револуционарном покрету и као младић од 19 година примљен је у СКОЈ 1939. године. Био је добар фудбалер и на том пољу је био јако активан. За вријеме устанка 1941. године припадао је партизанском воду у Мојковцу. Учествује у свим борбама које су се изводиле на том терену. Примљен је у КПЈ 1941. године. У борбама је био веома пожртвован и храбар. Био је замјеник комесара чете, а погинуо је 5. маја 1942. године.

Видо Митров, рођен 1881. године, био је на служби у Сарајеву, Новом Саду и Београду. Рањаван је 1912. као и 1941. године, за вријеме бомбардовања Смедерева. Од завршетка рата 1945. године живио је у Београду, гдје је и умро 1960. године.

Марко Митров је рођен 1883. године. Пошао је у Сјеверну Америку, одакле се враћа као добровољац у рату 1912. и 1913. године. Учествовао је и у првом свјетском рату, 1914. до 1916. године, и био у ропству у Мађарској, до 1918. године, а потом се одселио у Сењ. Умро је 1952. године. Имао је синове Милана и Павла. Милан, рођен 1916. године, био је бријач. Погинуо је 1943. године.

Павле Марков, рођен 1927. године, био је војно лице. Као пензионер, живи у Београду.

Лазар Митров је рођен 1890., а умро 1974. године. Има сина Живорада, који је рођен 1929. године. Изучио је за електроинжењера и живи и ради у Новом Саду. Има сина Горана, који је рођен 1958. године и данас је студент.

Михаило (Милан) Митров, рођен је 1906. године у Стругарима, био је прије рата службеник у Лединцима, у Срему. Послије капитулације 1941. године опредијелио се за НОП, а у партизане, у Први фрушкогорски партизански одред, ступио је 1942. године. Ту је остао до јесени исте године, када је по специјалном војно - обавјештајном задатку послат на терен Раковца и Лединца, одакле је у одред слао извјештаје, као и потребни материјал. На тим задацима остао је до ослобођења Београда, октобра 1944. године, када је повучен у војску и распоређен у осму војвођанску дивизију, као помоћник шефа обвајештајно - извиђачке службе. Јануара 1945. године постављен је за шефа обавјештајног одсјека Прве артиљеријске бригаде. На тој дужности је остао до априла 1945. године, када је погинуо. За цијело вријеме НОР-а био је активан и храбар борац и старјешина. У Армији је имао чин капетана и био је члан КПЈ.

Јован Митров, рођен 1903. године, завршио је основну школу. Учесник је НОР-а. Има сина Света, а овај синове Јовицу и Новицу.

Никола, син Андрије Иванова, ишао је за зарадом по свијету: у Турску, Грчку, Манџурију, Румунију, Бугарску, Сјеверну Америку, Аустрију и Србију. У борби на Фундини је рањен 1876. године. Преселио се у село Рваше, гдје је и умро. Имао је синове: Крста, Душана, Драга и Пера. Перо је умро и од њега није остало насљедника.

Крсто Николин, рођен 1897. године, био је прије рата финансијски службеник. сада живи као пензионер у Ријеци Црнојевића. Нема мушке дјеце.

Душан Николин, рођен 1903. године, као дијете живио је у Рвашима, па се одселио у Подгорицу, а касније у Пећ, гдје је остао све до 1972. године, када се доселио у Титоград. Има синове Данила и Бранка. Данило, рођен 1934. године у Подгорици, изучио је занат и ради као домар у музеју на Цетињу. Има синове Борислава (рођен 1957. године) и Зорана (рођен 1961. године). Бранко, рођен 1941. године у Пећи, изучио је средњу економску школу и живи и ради у Титограду. Има сина Николу, рођеног 1973. године.

Драго Николин, рођен 1900. године, радио је прије рата као финансиста. Живи као пензионер на Цетињу, а има сина Божа, који је рођен 1938. године. Божо је завршио економски факултет. Живи и ради у Котору. Има синове: Драгана, Петра и Луку.

ЋИРАКОВИЋИ

Маркиша, син Михаила Радованова, имао је сина Јована, а овај је имао сина Савића. Савић је имао синове Мојаша и Николу.

Никола Савићев имао је сина Малишу, а Малиша Илију и Гаврила. Гаврило (Гило) је имао сина Пера, који је 1869. године пошао у Цариград, гдје је и умро.

Илија Марков (Моров) је имао сина Јока (Јокашић), који је становао у Додошима и у Жабљаку. Боловао је од падавице и утопио се у Каратуни.

Мојаш Савићев имао је синове: Николу, Петра и Вукицу. Од Петра и Вукице није остало насљедника. Никола је имао сина Ћирака, а Ћирак Јанка. Јанко Ћираков имао је синове: Николу, Сава, Шута (Ивана) и Ђура. Саво се са браћом због сиромаштине преселио са Стругара у село Салковину, под Жабљак, одакле се због убиства Етем - аге Омеровића привремено преселише у село Додоше, а послије опроштаја братске крви од стране Дервиш - аге поново се вратише у Салковину. Али послије битке на Салковини 1840. године, због свакодневних борби са Турцима и због поплава које је проузроковао пораст нивоа Скадарског језера, поново се врате на Стругаре.

Никола Јанков имао је сина Пера, који је умро у Цариграду, тако да Никола остане самохран, па је живио код кћерке у Врањини, гдје је и умро.

Саво Јанков је живио на Стругарима. Ту је и умро, а имао је синове: Луку, Јоша и Филипа. Филип је умро нежењен, те од њега није остало насљедника.

Лука и Јошо су неколико пута одлазили ради зараде у Цариград. Учествовали су у ратовима 1876. године, када је Лука и рањен, на Фундини. Умро је 1880. године. Имао је сина Сава, који је умро 1918. године.

Јошо Савов се преселио са Стругара на Доње Улиће, а имао је синове Илију и Митра. Илија је погинуо на Коринту, у Грчкој. Митар је одлазио у иностранство, за зарадом, у Аустрију, Грчку и Сјеверну Америку. Одселио се у Метохију, 1914. године, а послије је као добровољац добио земљу у Сенти, у Бачкој, гдје се и преселио. Касније се вратио у Црну Гору, гдје је и умро 1916. године.

Иван (Шуто) Јанков био је снажан човјек и одвише тврдоглав. Учествовао је у ратовима и четама. Умро је на Стругарима, а имао је синове: Марка, Андрију, Вукала и Милоша.

Марко је погинуо на острву Галић, на Скадарском језеру, 1847. године. Убила га је турска засједа, а Стругари су га исте године осветили, тако што су на Кошћелама посјекли четири турске главе, а на Бакиним тиглама двије, и тако за Марка уграбили шест турских глава.

Милош Иванов (Шутов) ишао је за зарадом у инсотранство: Цариград, Грчку, Македонију, Бугарску, Аустрију и Србију. Учествовао је у ратовима од 1876. до 1880.

године. Рањаван је у борби на Фундини и Анамалима, код Мркојевића. Одликован је сребрном медаљом. Умро је 1897. године.

Андрија Шутов ишао је за зарадом у Цариград и Арабију. Знао је да говори турски, грчки и арапски. Учествовао је у ондашњим ратовима. Имао је синове: Сава, Марка, Николу, Митра и Блажа. Марко је умро у младим годинама, а Митар се убио нехотице 1907. године. Саво је службовао код двора, а послије пензионисања живио је у Никшићу. Ратовао је 1912. и 1913. године, када је и рањаван. Има сина Душана, који живи у Француској.

Никола је ишао за зарадом у Сјеверну Америку. Учесник је балканских ратова 1912. и 1913. године и првог свјетског рата 1914. до 1916. године, као и његов брат Блажо. Оба су се одселили у Србију, 1913. године. Блажо је тамо умро, и од њега није остало насљедника. Никола је имао синове: Петра, Вељка, Ђорђија и Михаила.

Михаило Николин је рођен 1916. године у Стругарима, а одселио се у Краљево 1923. године. Основну школу и малу матуру завршио је у Краљеву, војну академију у Београду, 1933. године постао је потпоручник, а 1939. године уписао се на војну геодезију. Учесник је априлског рата 1941. године на албанском фронту. Послије капитулације заробљен је од Њемаца, па је остао у логору ратних заробљеника све до ослобођења 1945. године. По повратку у домовину наставио је службу у ЈНА, у Геодетском институту у Београду. Док је био у заробљеништву, био је присталица НОР-а. Пензионисан је у чину потпуковника 1966. године. Живи у Београду.

Петар Николин је рођен 1933. године у Краљеву. Ту је завршио основну школу, а послије изучио занат за ауто-механичара. Живи и ради у Београду. Има сина Николу. Вељко, рођен 1923. године на Стругарима, иселио се са породицом у Краљево. Био је службеник, а стријељан је од стране Њемаца 1942. године на Бањици. Од њега није остало насљедника. Ђорђије је рођен 1920. године.

Вукале Иванов (Шутов) био је храбар војник. На фундини је 1876. године посјекао двије турске главе. Умро је на Коринту, у Грчкој. Имао је синове: Марка (Машо), Петра и Милоша (Ристо). Милош је рано умро, те од њега није остало насљедника. Марко и Перо су службовали при двору на Цетињу. Оба су учесници у балканским и првом свјетском рату. За вријеме рата Перо је био артиљерац, па је 1913. потопио један турски монитор (брод) на Скадарском језеру, а 1915. године уништио два аустроугарска топа на Грабовици и у Доњем Грбљу. Оба брата су 1919. године ступила у жандармерију. Марко је доцније премјештен код великог жупана, а касније код бана Зетске бановине. Оба су пензионисана 1932. године. Марко има синове: Лазара и Јанка.

Лазар Марков (Машов) је рођен 1906. године на Стругарима. Богословију је почео у Цетињу, а довршио у Призрену 1927. године. Године 1928. постављен је за свештеника

парохије Горњољуботињске, а 1933. године је премјештен за пароха цеклинско - добрског. Послије тога је, по молби, премјештен у Србију, у Пожаревац, а имао је парохију у селима Врежане, Живица и Батовац. По устанку 1941. године опредијелио се за НОП и активно радио за њега. Хапшен је 1942. године, затим је био у илегалству, па је поново ухапшен 25. априла 1943. године. Те године је стријељан на Бањици. Има синове: Василија и Петра. Василије, рођен 1937. године, изучио је за инжењера технологије. Живи и ради у Београду. Петар, рођен 1939. године, изучио је правни факултет и живи и ради у Београду. Има сина Божидара.

Јанко Марков (Машов) је рођен 1920. године на Стругарима. Завршио је основну школу на Цеклину и седам разреда гимназије на Цетињу. Године 1941. примљен је у СКОЈ. Учествовао је у устанку и био је припадник Горњоцеклинске чете Ловћенског одреда, све до одступања за Босну 1942. године. Тада се предао Италијанима у Ријеци Црнојевића, примио окупаторску пушку и пришао националистима. Касније је рањен, од стране партизана, па је ради лијечења отишао у Италију, одакле се више није враћао. Из Италије се пребацио у Аустралију, гдје и данас живи. Има синове: Радована, Бошка, Марка и Јожа. Сви живе у Аустралији.

Перо Вукалов је рођен 1882. године. Као младић био је при двору краља Николе, као камалијер (конобар). Учесник је рата против Турака 1912/13, против Бугара, 1913. и И свјетског рата 1914. до 1916. Послије окупације Црне Горе интерниран је у Мађарску. Послије ослобођења 1918. примљен је у жандармерију, гдје је остао до 1934. године, када је пензионисан. Послије капитулације 1941. године остао је код куће, а за вријеме устанка опредијелио се за НОП, због чега је ухапшен и спроведен у логор у Албанију, гдје је остао до 1942. године. Умро је 1948. године. Одликован је за ратне заслуге. Има сина Божа.

Божо Перов је рођен 1925. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу, а три разреда гимназије на Цетињу. Као малдић, припадао је НОП-у. Године 1943. примљен је у СКОЈ и пошао је у партизане, у Ловћенски одред, касније у Пратећу чету ЦАСНО-а, а 1945. године у Прву бригаду КНОЈ-а, гдје остаје до 1947. године. Тада је демобилисан и одмах примљен за службеника Земљорадничке задруге у Ријеци Црнојевића. Године 1948. постављен је за секретара Среског задружног савеза у Цетињу. На тој дужности био је до краја 1949. године, када је прешао у Удбу за Црну Гору, гдје је остао до пензионисања 1966. године. За ратне заслуге одликован је Орденом за храброст, Орденом заслуга за народ ИИИ реда и Медаљом за десетогодишњицу Југословенске армије. Има сина Милорада, ђака који је рођен 1964. године.

Ђуро Јанков, најчувенији од браће, био је добар и храбар војник. Учествовао је у борбама на Паштровској гори, Подгорици и Хотима 1832. године, Грахову 1861. и 1862. године. Имао је синове: Андрију, Мата, Јока и Николу.

Андрија је 1861. и 1862. године, као момче, добровољно учествовао у херцеговачком устанку. На Глувој смокви посјекао је турску главу и тешко је рањен. Од те ране је 1868. године умро. Био је именован за перјаника. Сахрањен је на Цетињу, уз почасти краљевих изасланика, који су му донијели дворски вијенац и намијенили му перјанички грб. у Цариграду је био каваз на руском посланству пет година.

Мато Ђуров такође је учествовао у ратовима 1862. и 1876 - 1880. године. За храброст је одликован Сребрном медаљом. Бавио се занатом по Грчкој, Турској и Аустрији. Умро је 1918. године, а имао је синове Андрију и Ђура.

Андрија је путовао за зарадом по Европи и Азији. Владао је са седам језика. Учесник је балканских ратова 1912. и 1913. године. Био је активни борац за ствар уједињења Црне Горе и Србије 1918. године. Био је при Управи државних добара и писар при поглаварству ријечко - љешанског среза. Умро је 1921. године.

Ђуро Матов је рођен 1895. године на Стругарима. Учествовао је, као добровољац, у балканским ратовима 1912. и 1913. године. Био је одвише пргав, а уколико је од некога зависио био му је брат и пријатељ. Послије смрти брата Андрије замијенио га је у начелству среза, одакле је редуциран (отпуштен) након двије године. Као добровољац примио је земљу у Војводини, али је није дуго држао - продао ју је и вратио се на Стругаре. Умро је 1932. године.

Јоко Ђуров је по завршетку рата 1880. године пошао у Цариград. Погинуо је у Галати 1881. године.

Никола Ђуров рођен је 1851. године на Стругарима. Ишао је за зарадом по Азији, Европи и Сјеверној Америци. Био је од 1897. године, у саставу црногорског одреда, у улози међународне жандармерије на Криту, гдје је остао до 1899. године. За ревност у тој служби одликован је Сребрном медаљом. Био је врло вриједан и поштен грађанин. Погинуо је 1912. године, у покушају да из борбе извуче рањеног сина Јована. Имао је синове: Јована, Филипа и Илију.

Јован Николин је рођен 1888. године на Стругарима. Учесник је балканског рата 1912. године. У нападу на Широчки вис тешко је рањен, па је доведен у цетињску болницу. Ту се лијечио, али су од тих рана остале посљедице. Поново, иако нарушеног здравља, као инвалид, учествује у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Био је при интендантури на ловћенском фронту. Са фронта је доведен болестан и лијечио се у болници на Цетињу. Умро је 1916. године.

Илија Николин је рођен 1894. године на Стругарима. Учесник је балканских ратова 1912. и 1913. године, а послије заузимања Скадра остављен је у позадини, у саставу органа за чување реда у граду. По повратку из Скадра отишао је у Сјеверну Америку.

Тамо се оженио и формирао породицу. Умро је 1944. године, а има синове: Блажа, Јована и Ђура.

Филип Николин је рођен 1900. године на Стругарима. Као добровољац учествовао је у рату 1912. и 1913. године, као и у првом свјетском рату (при интендантури на ловћенском фронту). Послије окупације Црне Горе 1916. године вратио се кући. По ослобођењу и уједињењу Црне Горе и Србије, припадао је напредном омладинском покрету, који је предводио Марко Машановић. Учествовао је у крвавим белведерским демонстрацијама, 1936. године, и послије тога стално био у контакту са члановима КПЈ. Учесник је тринаестојулског устанка 1941. године, као и борби које су тада вођене на том подручју. Учесник је и пљеваљске битке 1. децембра 1941. године, и био је замјеник комесара чете у Ловћенском одреду. Послије одласка наших јединица за Бјелопавлиће, због неке заразне болести враћен је назад, да се лијечи. Ухапшен је почетком 1943. године, и од италијанског војног суда осуђен на 30 година робије, па је упућен у Италију, гдје је остао до капитулације Италије 1943. године. Из Италије се вратио у домовину са Прекоморском бригадом. Дошао је у Дрвар, гдје је распоређен у Прву пролетерску бригаду. Тада је добио чин потпоручника. У овој бригади остао је око пола године, па је као старије годиште послат у Црну Гору. тада, 1944. године, примљен је у КПЈ. Послије ослобођења, био је неко вријеме предсједник општине у Ријеци Црнојевића, касније члан Среског одбора у Цетињу, све до 1948. године, а послије је постављен за директора грађевинског предузећа "13. јул" у Цетињу, гдје је остао до пензионисања. За вријеме старе Југославије био је активан у борби за цеклинске риболове. Био је у Привременој управи, која се борила против старе управе, која је била узурпирала риболове. Привремена управа постављена је на иницијативу КПЈ, која је успјела да се риболови врате на коришћење народу.

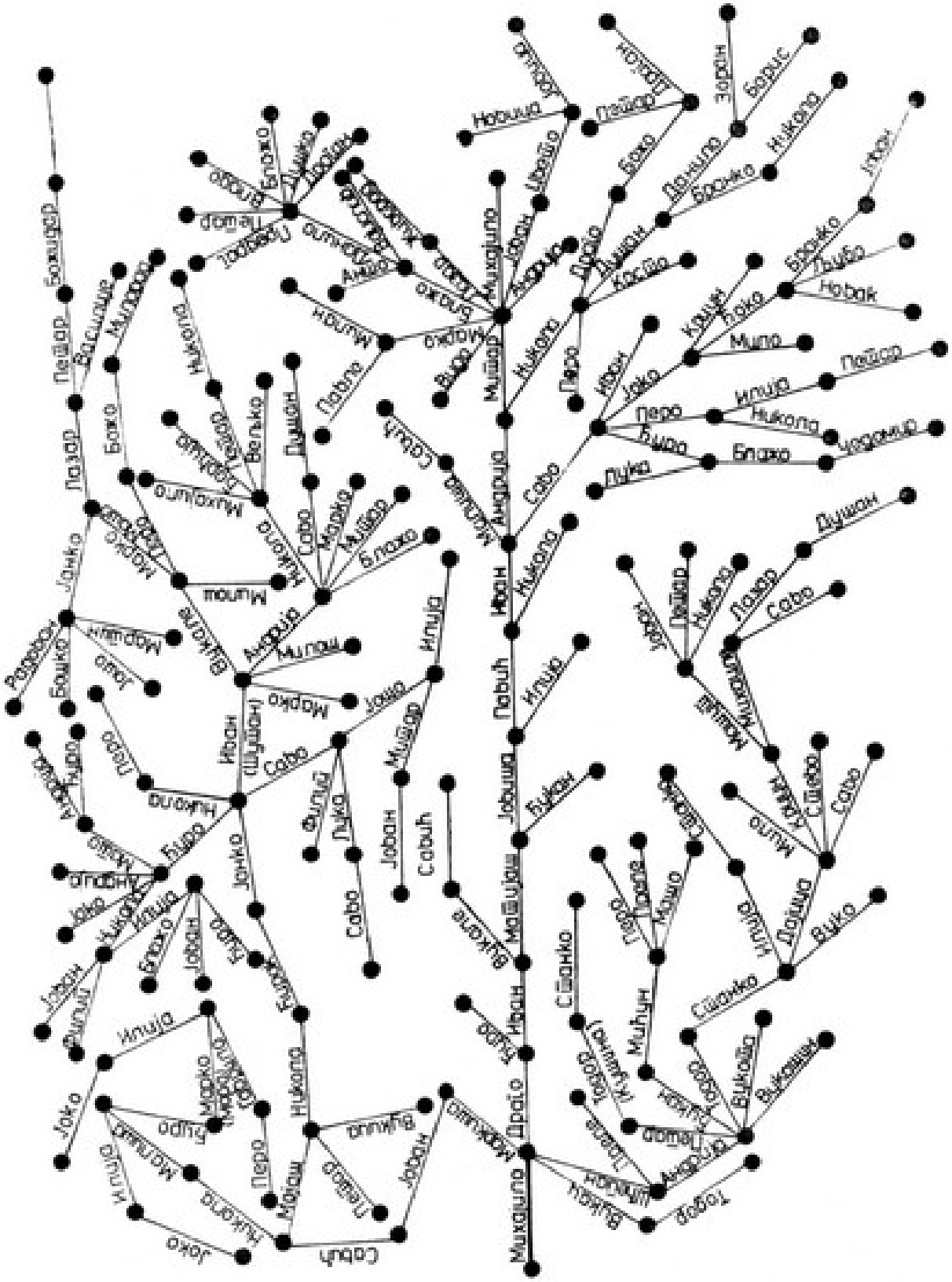

Родослов огранка *МИХАИЛОВИЋ*

ОГРАНАК ПЕТРОВИЋИ

Радован Секулин имао је синове Петра и Михаила. Од Михаила су Михаиловићи, а од Петра - Петровићи. Петар је имао Станишу, а Станиша Вучету. Вучета имаде сина Петра, а Петар синове Вујадина и Драга, од којих се разви огранак Петровићи, како су се презивали до оне кобне вјеридбе Шале Ђуришина са Станом, кћерком Тома Маркова Петровића Његоша, рођеном сестром Петра ИИ, ондашњег господара Црне Горе, вјеридбе која је Стругаре коштала осјетних жртава и била судбоносна за јуначко огњиште Ђурише Јовова.

Петар Вучетин погинуо је 1756. године. Од њега су остали синови Вујадин и Драго. Вујадин је имао сина Петра (Бела), који се са Стругара пресели на Метеризе, око 1790. године, и који је имао синове: Прела, Дамјана, Којицу, Митра и Анта. Прела је ујео бијесан пас, па је од тога умро и од њега није остало насљедника.

Пред саму битку на Крусима 1796. године, Стругари Преле и Вујадин улете у Турке и убију два турска барјактара. Ово њихово јунаштво много доприноси бржем и лакшем слому Турака.

(Братство Сорат у Љуботињу - Ријечка нахија, Црна Гора - од Јована Вучковића, страна 91).

Дамјан Белов (Петров) имао је сина Ника, а Нико је имао синове Андрију, Митра, Гаја и Михаила.

Андрија Ников био је вриједан и добар војник. Рањаван је у борбама 1862., 1876. и 1877. године на Фундини и Шабајићима, и од рана је умро. Имао је синове: Петра, Вукала, Јоша и Мираша.

Петар Андријин, рођен 1876. године, учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године и био добар и храбар војник. Послије устанка 1941. године је ухапшен и интерниран у Албанију, гдје је или умро или погинуо 1942. године. Имао је синове: Ђура, Милана, Радована и Влада.

Ђуро Петров, рођен 1912. године на Метеризима, завршио је правни факултет и радио као адвокатски приправник у Београду до 1941. године. Члан КПЈ је од 1933. године. Био је члан ОК КПЈ Београда. Стријељан је 1941. године у Београду. Проглашен је за народног хероја Југославије.

Милан Петров је рођен 1914. године на Метеризима. Студент, учесник НОБ од 1941. године, официр ЈНА. Погинуо је 1945. године у Београду.

Владо Петров, рођен 1929. године, завршио је трговачку школу. Инвалидски пензионер, живи у Кули, у Војводини. Има синове: Жарка и Милорада.

Радован Петров, рођен 1930. године, изучио је за инжењера агрономије. Живи и ради у Кули, у Војводини, а има сина Петра.

Вукале Андријин, рођен је 1883. годинебио је учесник у ратовима против Турака 1912. и 1913. године и у Првом свјетском рату од 1914. до 1916. године. Умро је на путу из Сјеверне Америке за домовину 1931. године.

Јошо Андријин, рођен 1880. године, погинуо је у рату против Турака 1912. године. Од њега није остало насљеђа.

Мираш Андријин је умро у младим годинама, тако да ни од њега није остало насљеђа.

Митар Ников је имао сина Марка, који је рођен 1903. године. Био је учитељ, а погинуо је 1944. године. Има синове Момчила и Слободана, а Слободан има синове Марка и Николу.

Михаило Ников је имао синове Томана и Вељка. Томан је живио на Метеризима и бавио се земљорадњом, а има синове Павла и Буда. Павле, рођен 1942. године на Метризима, завршио је средњу школу. Будо, рођен 1949. године, такође је завршио средњу школу.

Вељко Михаилов, рођен 1901. године на Метеризима, стријељан је од стране окупатора 8. јуна 1944. године на Ријеци Црнојевића. Има синове Николу и Љуба. Никола, рођен 1938. године, завршио је средњу школу и ради у Титограду. Има сина Александра, који је рођен 1971. године. Љубо, рођен 1943. године, такође је завршио средњу школу и ради у Титограду, а има синове Велимира и Игора. Велимир је рођен 1970., а Игор 1972. године.

Гајо Ников је имао сина Крцуна, који је учествовао у ратовима против Турака 1912. до 1913. године и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, а послије повратка отуда преселио се у село Брежаник код Пећи, гдје је купио добро имање и формирао врло скроман живот. Умро је 1961. године, а има синове Бора и Новака. Боро Крцунов рођен је 1941. године, завршио је вишу педагошку школу. Новак, рођен 1946. године у Пећи, завршио је средњу школу и ради у Титограду. Има синове Мирослава и Милана. Мирослав је рођен 1971. а Милан 1973. године. Продали су своје имање и преселили се у Титоград.

Војица Белов (Петров) био је веома угледан племеник, јако бистар и паметан човјек. Имао је синове: Бошка, Петра, Ива, Јока и Нешка.

Бошко Којичин био је виђен и храбар племеник. Био је девет година у служби као перјаник - владарев тјелохранитељ, а 1856. преселио се с Метериза у Додоше. У Жабљачким ливадама 1839. године посјекао је турску главу. Учествовао је у свим ратовима свога времена, као и у многим четама. Бошко је имао два сина - Марка и Филипа, али од њих није остало насљедника.

Нешко Којичин је такође био добар и храбар племеник. Учествовао је у четама и ратовима свог доба. У борби на Оштрој понти 1838. године посјекао је турску главу, као и 1848. године. Имао је синове Стевана и Лабуда.

Лабуд Нешков био је официр Књажевине Црне Горе. Као момче учествује у ратовима 1875. до 1880. године, као и касније, 1912 - 1913., и у првом свјетском рату, 1914. до 1916. године. Свуда се одликовао као добар и храбар официр. За храброст је добио пет одликовања, међу којима и Златну Обилића медаљу. Имао је синове: Јока, Ђура и Пера. Јоко је погинуо од грома на Цетињу, а Ђуро је умро у Сјеверној Америци, те од ниједнога није остало насљедника. Перо има сина Чеда, рођеног 1947. године, који је завршио средњу пољопривредну школу.

Јоко Којичин је рођен 1828. године. Био је утицајна личност у племену. Његов живот је прожет чојством и јунаштвом. Био је свештеник и стотинаш Метеришке чете. Осим у многобројним четама, видног удјела узео је и у ратовима од 1851. године, у којима се одликовао личном храброшћу, а нарочито у Тишини Омерагића под Жабљаком, 1861. године, гдје је с голим ножем у руци застидио жабљачко оружје и с јуначким налетом избавио из опсаде највећег цеклинског јунака Кења Станкова Јанковића, да му Турци не одсјеку главу. Негдје у разговору са Кењом, упита књаз за борбу у тишини и ко га избави из те борбе, а Кењо му одговори: "Бог и поп Јоко Стругар, на очиглед Жабљака и обадвије војске" ("Слике из прошлости Цеклина", страна 181, 194 и 215). Истакао се и приликом затвора у кули Св. петра на Каручу, 1862. године. Као човјек и јунак награђен је са једанаест одликовања, међу којима и Златном Обилића медаљом и са два Крста (ИВ и В степена) Данилова реда. Њега је књаз Никола много волио и често га је звао у дворац у Ријеци Црнојевића, да код њега проведе и по мјесец дана. Једном приликом, 1910. године, књаз га је понудио да бира награду којом да га обдари - сабљу или свештеничку одјећу, а поп одговори: "Док сам могао сам, сам сам био сабља; сада ми не треба, пристајем да примим свештеничку одјећу". Кад је пошао кући књаз му је дао перјанике да га испрате (превезу) до Павлове стране, а одатле до куће на Метеризима свога хата (коња), уз пратњу два перјаника. Умро је 1911. године. На његову сахрану књаз је послао изасланике, командира Дворске страже Ђузу Ђурашковића и свештеника Илију Јовићевића, дворског свештеника. Поред тога, краљ је Стругарима послао депешу са изјавом саучешћа. Поп Јоко је имао синове Сава и Луку. Оба су погинула на Малим Микулићима 1877. године, више Горњег Бара. Од њих није остало насљедника, и тако се угасио јуначки дом попа Јока.

Иво Којичин је узимао учешћа у ратовима свога доба. Имао је сина Маркишу, који је учествовао у ратовима 1877. до 1880. године, када је и рањаван, а имао је синове: Мила, Душана, Божа, Блажа и Ивана. Блажо је умро 1924. године у Сарајеву, док је служио војску.

Мило Маркишин је рођен 1890. године на Метеризима. Учествовао је у ратовима против Турака, 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године, и био је храбар војник. Имао је сина Ђура, рођеног 1934. године на Метеризима. Ђуро је завршио средњу економску школу. Радио је у "Рибарству" у Ријеци Црнојевића, као шеф рачуноводства Градског аутопревоза у Титограду, и био је шеф финансијскопг пословања у робној кући "Беко" у Титограду. Погинуо је у саобраћајној несрећи испред Београда, код Лазаревца, 23. августа 1978. године. Био је веома наочит, паметан, изграђеног карактера, а у друштву јако омиљен и поштован. Био је члан СКЈ и активни друштвено-политички радник. Има синове Предрага и Миодрага. Предраг је рођен 1964., а Миодраг 1970. године.

Божо Маркишин је рођен 1896. године на Метеризима. Учествовао је у ратовима против Турака 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Прије рата је био активан у Цеклинским риболовима, а 1936. године био је и њихов старјешина. Више пута је биран у управу. Био је у привременом одбору, организованом на иницијативу КПЈ 1935. године, против старе корупционашке управе риболова. Умро је 19?? године. Има синове Јова и Луку. Јово, рођен 1934. на Метеризима, има сина Драгана, који је рођен 1969. године. Лука Божов, рођен 1945. године на Метеризима, завршио је средњу економску школу и ради у "Рибарству" у Ријеци Црнојевића.

Иван маркишин је рођен 1909. године на Метеризима. Учесник је НОР-а од 1941. до 1944. године. Као водник погинуо је на Трнову код Сарајева, 1944. године. Има сина Радована, рођеног 1944. године на Метеризима, који је завршио средњу школу. Радован има сина Ивана, рођеног 1976. године.

Душан Маркишин, рођен 1904. године на Метеризима, отишао је за зарадом у Сјеверну Америку, па је касније прешао у Канаду, гдје је оформио фамилију и није се враћао у домовину. Умро је 1967. године. Има синове Блажа, Николу и Петра, који живе у Канади.

Перо Којичин ратовао је од 1875. до 1880. године. Имао је синове Николу и Спасоја (званог Бацо). Никола је учествовао у ратовима 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату, од 1914. до 1916. године. Имао је синове Машана и Пера.

Машан Николин пошао је за зарадом у Сјеверну Америку и није се више враћао у домовину. Умро је 1940. године.

Перо Николин, рођен 1907. године на Метеризима, припадао је напредном револуционарном радничком покрету. Примљен је у КПЈ 1933. године. Био је члан Општинског комитета у Ријеци Црнојевића. Као најстарији члан КПЈ у Метеризима, организује партијску ћелију. Активно ради на припреми устанка 1941. године, у којему и учествује. Био је партијски руководилац одреда "Царев лаз". Погинуо је као замјеник комесара чете на Бугојну, код Сарајева, 1942. године. На пленуму ПК КПЈ за Црну Гору, одржаном фебруара 1937. године, одлучено је да из Црне Горе у Шпанију пође 200 бораца. Из општине ријечке одређено их је 12. У овај број Петар није ушао, јер је став Партије био да не одлазе јединци у оца и мајке. Петар се овоме успротивио и енергично је тражио да пође, па му је партијско руководство обећало упућивање са другом групом. До тога, међутим, није дошло, због тога што је откривен одлазак, а брод којим је требало да добровољци пођу - заплијењен. (Јанко Лопичић у књизи "Револуционарном стазом", страна 86 - 88).

Спасоје Перов је рођен 1872. године на Метеризима. У својој 16. години, када се осјетио довољно одраслим, одлази на зараду у Грчку. Ради на прокопавању Коринтског канала, гдје је било упослено доста Црногораца. Због болести напушта посао и враћа се у Црну Гору. Пошто је оздравио, поново одлази, као младић од 18. година, али овога пута у Цариград, сматрајући да су здравствени услови тамо бољи. Из Цариграда је прешао у Русију, у Баку, а затим ради на изградњи Транссибирске жељезничке пруге, прво као радник, касније као предузимач, а на крају као трговац. Живио је дуги низ година у Владивостоку, бавећи се трговином. Неколико пута је прошао по европској Русији, а 1912. године напушта Владивосток и долази у Црну Гору, да као добровољац учествује у балканском рату, а касније и у првом свјетском. Између балканског и првог свјетског рата прелази у Пећ, гдје се опет бави трговином. Приликом окупације Црне Горе, 1916. године, са породицом одлази у Улцињ, гдје остаје до 1928. године. Тада се сели за Пећ. Настанио се у селу Гораждовац, на земљи коју је добио као добровољац. Ту је живио до 1941. године, када поново одлази у Улцињ. Спасоје је политички био опредијељен као демократа, па га је КПЈ често користила у акцијама које је водила од избора 1935. године па све до његове погибије. У устанку 1941. године, без икакве резерве, опредијелио се за НОБ. Због тога је децембра 1941. године ухапшен и упућен у тирански па у буређски затвор, у Албанији, гдје је остао до јуна 1943. године, када је утекао из затвора. Послије неколико дана је погинуо, у селу Бургајету, од италијанских окупатора. Спасоје је имао синове Васа, Павла, Влада и Воја.

Васо Спасојев је рођен 1915. године на Метеризима. Са родитељима као дијете, живио је у Улцињу, па у Пећи (Гораждовац). Бавио се земљорадњом. Још у младим годинама опрдијелио се за напредни револуционарни раднички покрет, и као активан омладинац постао је члан КПЈ 1935. године. Као активни комуниста до 1941. године учествује у низу демонстрација и акција вођених против ненародног режима бивше државе. Често је хапшен и малтретиран од стране жандармерије и власти. Године 1940/41 депонован је у логор политичких затвореника у Смедеревској Паланци. Учесник

је априлског рата 1941. године, када бива заробљен од стране Италијана, на албанском фронту, па је у логору провео до 19. јуна 1941. године. Тада је пуштен. По доласку у Улцињ одмах се повезао са Партијом и активно ради на припремању устанка. По устанку, у којему активно ради и учествује, по директиви Партије остаје на терену, и као партијска веза ради са покретом у Албанији (Скадар). Приликом претреса Васове куће развила се борба између партизана и италијанских карабињера. Тада је један партизан погинуо а један карабињер - Италијан рањен. Васо је успио да побјегне, а послије тога, по директиви Партије, прелази у Црмницу. Том приликом је од Главног штаба за Црну Гору добио задатак да успостави везу (контакт) са албанским НОП и ЦК КП Албаније. На такве задатке је ишао неколико пута и враћао се доносећи извјештаје, и то је тако ишло све до марта, када је ишао старом везом не знајући о промјени ситуације у Црној Гори и о покрету националиста (четника). Долази у Врањину, а ту га националисти са још два друга хватају и предају Италијанима у Ријеци Црнојевића. Италијани су га 27. марта 1942. године стријељали.

Павле Спасојев је рођен 1917. године у Улцињу. Као дијете, са својим, преселио се у Пећ (у Гораждовац). Као радник пришао је УРС-евим синдикатима, те је 1936. године припадао напредном радничком покрету. У току рата је ухапшен и политички сумњив, спроведен на присилан рад у Борски рудник. Одатле је утекао и ставио се ослободилачком покрету на расположење, пошто је са њим брзо успоставио везу. Послије ослобођења радио је на више мјеста у Аутономној Покрајини Војводини. Због болести једно вријеме ради у Улцињу па се поново враћа у Нови Сад, гдје остаје да стално живи. Завршио је први степен парвног факултета у Београду. Члан КПЈ од 1945. године.

Владо Спасојев је рођен 1920. године у Улцињу. Са породицом се 1928. године преселио у Пећ, у Гораждовац. Изучио је занат и био ауто-механичар. Радничком покрету приступио је у младим годинама, а у СКОЈ је примљен 1938. године. Био је члан Мјесног комитета СКОЈ-а од 1939. до 1941. у Пећи, а за члана КПЈ примљен је маја 1940. године. Послије капитулације бивше државе преселио се у Улцињ, гдје се одмах укључио у припреме за устанак. Тада му је повјерена дужност секретара Општинског комитета СКОЈ-а. Ухапшен је децембра 1941. године, и био је у затвору у Тирани и Бурелима. У јуну 1943. године побјегао је из затвора и прикључио се албанским партизанима, гдје је остао до конца септембра, када је по директиви Партије прешао у македонију и ступио у јединицу која је ушла у састав Прве македонско-косовске бригаде. Као комесар чете рањен је 8. јануара 1944. године у Грчкој.

Послије повратка из болнице, након годину дана, постављен је за комесара 8. артиљерске базе у Скопљу, а касније је именован за секретара комитета и за помоћника начелника за кадрове при главном штабу Македоније. У исто вријеме био је и члан Градског комитета Скопља. У мају исте године прелази у ЦК КП Македоније, као инструктор и начелник Инструкторске управе. На И кконгресу КПМ изабран је за члана

ЦК КПМ. Послије прелази на рад у Црну Гору, гдје је изабран за члана ЦК КП - на Другом, Трећем, Четвртом и Шестом конгресу, када је изабран и за члана Предсједништва ЦК КП Црне Горе. У истом овом периоду био је инструктор у ЦК КП Југославије, као и секретар Среског комитета у Бару. Два пута је биран за члана Извршног вијећа Црне Горе. Два пута је био предсједник домова Скупштине СР Црне Горе. Од 1947. године је предсједник Републичког одбора СУБНОР-а Црне Горе. Завршио је Високу партијску Школу "Ђуро Ђаковић" и Високу школу политичких наука. Носилац је Партизанске споменице 1941. године. Има чин резервног пуковника. за ратне и мирнодопске заслуге добио је више одликовања (Орден Републике са златним вијенцем, Орден братства и јединства првог реда, Орден рада са црвеном заставом, партизанску звијезду другог реда и Орден за храброст).

Војо Спасојев је рођен 1923. године у Улцињу. Из Улциња се у саставу породице пресељава у пећ, у Гораждовац. Био је ђак и напредни омладинац. Члан СКОЈ-а је од 1940. године. Послије капитулације бивше државе пријешао је у Улцињ, гдје је као скојевац активо радио све до хапшења 28. децембра 1941. гоине. Тада је спроведен у затвор у Албанију. Побјегао је из затвора Бурели у јуну 1943. године, прикључио се албанским партизанима и са њима учествовао у борбама. У септембру 1943. године по директиви одлази у састав батаљона "Боро Вукмировић" у Македонију. Погинуо је у новембру 1943. у околини Дебра, у Македонији.

Мирко Белов (Петров) имао је синове Ђура и Лазара, који су се 1880. године преселили с Метериза у Додоше. Обојица су ратовали од 1861. до 1880. године. Лазар се није женио.

Ђуро Мирков је имао синове Филипа, Николу (Нику) и Мићуна. Филип Ђуров је био у Сјеверној Америци, од 1912. до 1916. године. Имао је сина Марка, који је учествовао у борбама против Турака 1912. и 1913. године, као и у првом свјетском рату. Имао је синове Ђока и Радована.

Ђоко је рођен 1928. године у Додошима. Радио је код рибарског предузећа "Ријека Црнојевића". Има синове Жарка, Николу и Марка. Жарко је рођен 1947. године, а изучио је занат за металостругара. Никола је рођен 1954. године, а изучио је за возача. Марко је рођен 1958. године, а изучио је за металостругара. Породично живе у Горичанима, у Зети.

Радован Марков, рођен 1931. године, био је у служби ЈНА као подофицир. Погинуо је од земљотреса у Скопљу 1963. године. Има сина Душана, рођеног 1957. године, који студира и живи код стрица Ђока.

Ника Ђуров, рођен 1864. године, ишао је за зарадом у Грчку, Турску, Албанију и Сјеверну Америку. Учесник је у првом свјетском рату 1914. и 1915. године. Умро је 1936. године. Имао је синове Ђура и Јована. Јован је умро као дијете.

Ђуро Никин, рођен 1908. године, живи у селу Додоши, а има синове Блажа, Михаила и Вида. Михаило је рођен 1946. године, а погинуо је на одслужењу војног рока 1967. године у Пули.

Видо Ђуров, рођен 1942. године, изучио је за машинског техничара, а има сина Игора. Живе у Титограду.

Блажо Ђуров, рођен 1948. године, завршио је средњу школу, а ради и студира у Титограду.

Мићун Ђуров је умро без насљеђа.

Анто Белов (Петров) је био храбар човјек. Учествовао је у борбама на Мартинићима и Крусима 1796. године, као и у многим четовањима. Погинуо је у борби с Љуботињанима на Гребену, изнад Мрацеља, 1822. године. Имао је сина Милоша.

Милош Антов се преселио с Метериза у Мрацеље, а одатле у Ријеку Црнојевића, гдје је и умро. Био је врло поуздан и храбар борац. Ратовао је у бојевима од 1840. до 1880. године. Био је у гарди Књаза Данила. Одликован је Храбром медаљом. Имао је синове Сава, Грујицу и Крцуна.

Саво Милошев је погинуо у Анамалима 1877. године. Био је један од најугледнијих момака Цеклина и до крајности храбар. На Фундини је 1876. године посјекао четири турске главе, а једну у Анамалима, гдје је и погинуо. Од њега није остало насљедника.

Крцун је умро у Мрацељима, а имао је сина Николу, који је умро у Азлетану, у Сјеверној Америци, 1907. године. Од њега није остало насљедника.

Грујица Милошев се преселио из Ријеке на Метеризе, код рођака. Био је у свим ратовима тога времена, и показао се као храбар борац и омиљен грађанин. За ратне врлине у борбама 1876 - 1880. године одликован је орденом. Умро је на Метеризима. Није имао насљедника.

Драго Петров, други син Петра Вучетина, одселио се са Стругара у Рваше и населио се на Брајићком ждријелу. Погинуо је у борби са Турцима, у селу Бобија, у другој половини ХВИИИ вијека.

Имао је синове Јована и Ивана, који су на томе усамљеном мјесту често долазили у сукоб са Турцима и Лешњанима. Јово је био врло храбар и отмен. Посјекао је турску

главу у борби на Бобији, око 1880. године. Имао је синове Ђуришу, Савића, Андрију, Лаза и Николу.

Ђуриша Јовов је био на гласу и угледан племеник. Живио је одвојено од браће, на Стругарима. У јунаштву се истакао у борбама на Мартинићима и на Крусима. У првој борби је посјекао три, а у другој пет турских глава, и заробио сабљу и коња (Лабуда) Махмут-паше, којега је даровао владици Петру И. Уживао је велики глас због свог чојства и јунаштва. Спријатељио је своје огњиште са владичиним домом Петровића (за велико зло, ископ и углед потомства). Имао је два сина, Луку и Сава (Шалу), као иједна два брата у Цеклину, по свим добрим особинама.

Луку Ђуришина су убили рођаци, Саво Дајичин и Машо Мићунов, и то по налогу "с врха". Шала је стријељан на Виру Црмничком 1850. године, по налогу властодршца Петра ИИ и брата му Пера Петровића, због вјеридбе са сестром владике Рада и убиства војводе Перише Ђурашковића. Шала Ђуришин је био перјаник владичин, а затим племенски капетан. Цијела трагеија овога догађаја добро је описана у четвртој књизи Марка Вујачића (стр. 174, 187, 176 и 177).

Од Шале није остало насљедника, а Лука Ђуришин је имао сина Богдана, који се по разуру дома и огњишта и погибије оца и стрица преселио у Додоше. Богдан је имао сина Јова, који је 1906. године пошао за зарадом у Русију. За вријеме балканских ратова, 1912. и 1913. године, дошао је и учествовао у борбама. По завршетку рата вратио се у Русију и настанио се у Полтави, гдје се и оженио. Више се није враћао у домовину.

Савић Јовов је живио у Рвашима, а имао је синове Станка, Мила и Ивана. Станко је имао синове Машана и Стевана. Машан је умро у Коринту, у Грчкој. Био је поуздан и храбар војник, за шта је и одликован.

Стеван Станков је 1874. године пошао у Цариград. Пошто је Русија објавила Турској рат 1874. године пријеђе у Русију и ступи у њену војску. У тешкој борби приликом форсирања Дунава тешко је рањен, а по оздрављењу поново се прикључио војсци генерала Скобаљева. Приликом напада на Плијевну поново се рањава и дуго се од тога лијечио. За истакнуту храброст, поред осталих седам ордена, одликован је Ђорђевим крстом с мачевима, Крстом св. Станислава и св. Ане. Поред инвалидске потпоре, уживао је доживотну апанажу од 200 рубаља мјесечно. Умро је у Тесалији, 1896. године.

Мило Савићев је погинуо под Додошима 1850. године. Убили су га Ђурашковићи ради освете војводе Перише Маркишина, којега је убио Шала Ђуришин. Био је један од најгоростаснијих људи у Црној Гори. Био је и храбар, па се често у народу чуло "Да си као Мило Савићев Стругар..." Имао је синове Рада и Новицу. Новица је умро без насљеђа.

Раде Милов је учествовао у рату 1880. године. Он је по свим особинама, а особито по храбрости и горостасности, наслиједио оца. За храброст је одликован. Имао је синове Николу и Илију. Никола је као момче од 16 година отишао у Бугарску. Настанио се у Великом Трнову, гдје се и оженио. О њему се више не зна, јер се није враћао у домовину.

Илија Радев је 1899. године пошао у Анадолију, одакле је 1905. године узео учешћа у руско-јапанском рату у Манцурији, те је учествовао у многим окршајима. За храброст показану пред Портатуром, Миугденом и Столовом Стопком награђен је руским орденом са дипломом. По свршетку рата пријешао је у Сјеверну Америку, одакле се више није враћао.

Иво Савићев је погинуо 1861. године. Имао је сина Јоша, који је погинуо за балканског рата у Барбалуши, 1912. године. Јошо је имао сина Илију, који је рођен 1898. године. Илија је учесник балканских ратова 1912. и 1913. године, као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Има сина Луку, рођеног 1924. године. Лука је завршио средњу школу и радио је у Секретаријату за унутрашње послове СР Црне Горе у Титограду. Има синове Веселина и Миодрага. Миодраг, рођен 1952. године, завршио је средњу школу и ради у Телевизији у Титограду, а Веселин је рођен 1960. године, и студира.

Андрија Јовов био је човјек средњег раста, поштен и скроман. За вријеме владике Петра И имао је неку биједу и напаст од горостасног и надртог Горчила Краљевића из Друшића. Једном приликом дођу у сукоб, и Горчил га позове на мегдан. Мегдан је подијељен у Каручкој скали, поред Пипца, у присуству ђевера (замјеника) и многих цеклинских братственика. Андрија овом приликом одсијече Горчилу десну руку и уграби му и мач и одсјечену руку. Андрија је умро 1873. године, те од њега није остало насљеђа.

Лазо Јовов је рањен на Крусима, 1796. године, у борби против Турака, и од тих рана је доживотно остао глув. Од њега није остало насљеђа.

Никола Јовов је имао синове Марка и Филипа. Марко је стријељан 1849. године, по наредби владике Рада и брата му Пера Петровића, пошто га је издао кум Шутан Вукчевић Ђурашковић. Стријељан је зато што је постојала бојазан да ће Марко из освете браће убити којега од поменуте браће Петровића (Марко је заиста био храбар, охол и одлучан - што рече не пореče).

Филип Николин је погинуо у Врањини 1861. године. Цеклињани су тада напали кулу (утврђење)Осман Куке и када су је били запалили, Осман је повео преговоре. У току тих преговора Пуро Голубов Стругар убије једног Турчина, а Осман Кука убије Филипа. (Осман је био заповједник куле, па кад је видио да од преговора више нема ништа, као јунак је скочио у ватру и изгорио са цијелом посадом од четрдесет војника).Од Филипа није остало насљедника, те тако од бројне породице Јова Драгова оста само потомство

Јова Богданова у Полтави у Русији, Илије Радова у Сјеверној Америци и Илије Јошова на Каручу ("Слике из прошлости Цеклина", страна 260 - 262). Све остало потомство и јуначко огњиште Јована Драгова уништише владика Петар ИИ и његов брат Перо, из страха своме животу, а због несрећне вјеридбе Шале Ђуришина са сестром владике Рада.

Иван Драгов, други син Драга Петрова, живио је на Стругарима, на матичњаку својих предака. Ту је и умро. Имао је синове Ђука, Пеша и Вукицу. Ђуко је умро на Стругарима, а имао је синове Сава и Стевана. Стеван је у борби с Турцима на Посељу, у Врањини, 1842. године посјекао турску главу. Погинуо је 1843. године.

Саво се преселио са Стругара у Рваше, и тамо је 1876. године умро. Био је истинит, поштен и храбар ратник. Одликован је Сребрном медаљом за граховску битку 1858. и 1862. године. Имао је синове Вука и Стевана. Оба су путовала за зарадом у Арабију, гдје је Стеван умро од куге.

Вуко Савов, оставши без брата, вратио се у Црну Гору послије 18 година. Вратио се у вријеме балканског рата, 1912. године, у којему и учествује, као и у првом свјетском рату. Имао је сина Мила, са којим је заједно учествовао у три рата од 1912. до 1913. године. Мило је рођен 1895. године у Рвашима, а отишао је у Јужну Америку 1930. године, па се вратио кући 1959. године. Умро је 1981. године. Имао је синове Ђорђију, Јова и Сава.

Ђорђија Милов је рођен 1925. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу, и касније вишу стручну школу. Учесник је НОР од 1944. године, гдје је и остао све до ослобођења 1945. године. Радио је на више мјеста. Био је секретар среског комитета омладине у Цетињу. Радио је у медицинском центру, начелник унутрашњих послова у Општини Котор. Има сина Здравка, који је рођен 1954. године, а изучио је вишу школу унутрашњих послова. Живе у Котору.

Јово Милов је рођен 1928. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу, а малу матуру на Цетињу. Изучио је школу резервних официра и има чин капетана И класе. Радио је код Ауто-превоза "Тара" у Цетињу. Пензионисан је и живи у Рвашима. Има синове Рајка и Вука. Рајко је изучио за машинског инжењера, ради и живи у Београду. Вуко је рођен 1975. године у Рвашима.

Саво Милов је рођен 1930. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу. Био је на више радних акција у току изградње земље, а радио је код "Рибарства" у Ријеци Црнојевића и "Југопетрол Котор" у Титограду.

Вукица Иванов је погинуо на Оштрој Понти, на Скадарском језеру, 1836. године. Имао је сина Ивана, који се 1870. године преселио са Стругара у Рваше, на Брајићко

ждријело. Погинуо је на Фундини, 1876. године. За заслуге у борбама 1858. и 1862. године одликован је Сребрном медаљом. Имао је сина Пера.

Перо Ивов је отишао за зарадом у Арабију. Радио је у Бејруту, Дамаску, Багдаду, Меки и Јерусалиму, одакле је 1903. године пошао у Русију, а 1905. године у манџурију, на руско-јапанско ратиште. У том рату показао се као веома храбар, у борбама под Мугденом и на Столовој Шапки. Поред других одликовања, награђен је Ђорђевим крстом, Златном храбром медаљом и Ђорђевском лентом са дипломом. Умро је 1913. године. Имао је синове Васа и Вида.

Васо Перов је рођен 1902. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу. Био је путар на путу Подгорица - Ријека Црнојевића. Био је јако вриједан и омиљен грађанин. Живио је као пензионер у Рвашима. Умро је 1978. године. Имао је синове Ивана, Петра, Станка, Љуба и Павла.

Иван Васов је рођен 1924. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу. Учесник је НОР од 1944. до 1945. године. Изучио је вишу поштанску школу. Управник је поште у Тивту, гдје и живи.

Петар Васов је рођен 1932. године у Рвашима. Гимназију је завршио у Цетињу, а студирао је у Београду. Један је од првих студената који је дипломирао атомску физику, на којој је и докторирао. Како у гиманзији, тако и на студијама се увијек истицао као одличан ђак и студент. Професор је универзитета и живи у Београду. Има сина Александра.

Станко Васов је рођен 1935. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу, а изучио је за машинског техничара. Живи и ради у Титограду. Има сина Дејана, који је рођен 1978. године.

Љубо Васов је рођен 1937. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу, а изучио је за ВКВ радника. Ишао је за зарадом у Њемачку и Аустралију. Ради у Комбинату алуминијума у Титограду. Има сина Ранка, који је рођен 1972. године.

Павле Васов је рођен 1944. године. Гиманзију је завршио у Титограду, а студирао је у Београду, на Технолошком факултету, гдје је и дипломирао за инжењера технологије.

Видо Петров је рођен 1911. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу. Учесник је НОР, а након ослобођења је радио у "Рибарству" у Ријеци Црнојевића, гдје и живи као пензионер. Има сина Бранислава, који је рођен у Ријеци Црнојевића 1957. године, гдје је завршио основну школу. Студирао је на машинском факултету у Титограду и дипломирао за машинског инжењера.

Пешо Иванов је умро на Стругарима. Имао је сина Драга, а овај сина Јока, који је учествовао у рату 1876. године на Фундини, у Кучима. Тамо се озлиједио, и од тога умро.

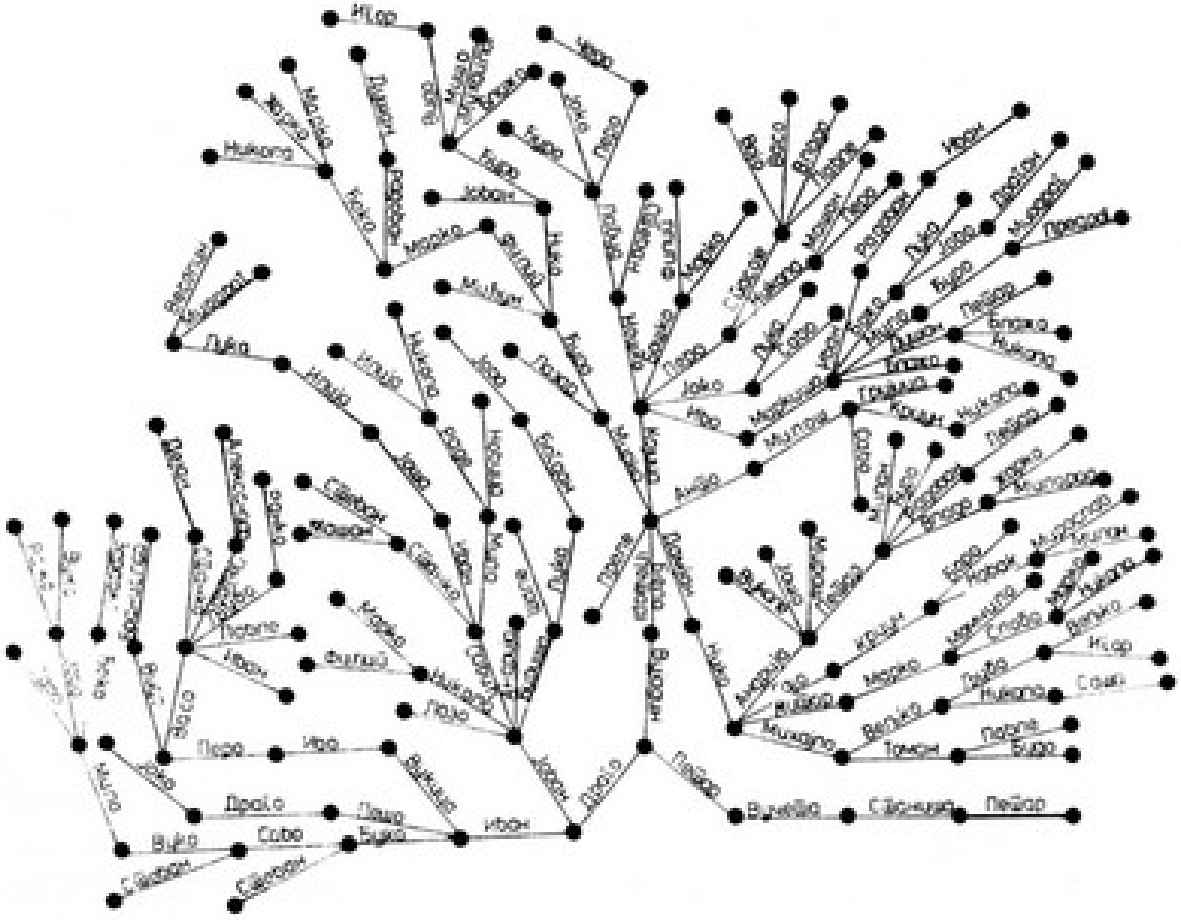

Родослов огранка ПЕТРОВИЋ

ОГРАНАК НИКОЛИЋИ

Станоје Секулин имао је сина Ђикана, а Ђикан Николу, од којега се разви огранак Николићи. Никола је имао сина Марка, а Марко синове Лалу и Николу. Лала је имао сина Станоја, Станоје синове Ђикана и Петра, а Ђикан синове Вукоту, Ивана и Николу.

Вукота Ђиканов се још у раној младости показао као веома храбар, што се да видјети и из погибије Таира Мумировића, гласовитог жабљачког Турчина. Ево тога догађаја:

Бобија је у то доба била својина Цетињског Манастира, а за испашу су је користили Цеклињани. Тако је стока стругарска била тамо на испаши. Код стоке су били чобани: Вукота Ђиканов, Ђуриша Јовов и Ђукан Андријин - сва тројица Стругари и младићи. Негдје у другој половини ХВИИИ вијека, Таир Мумировић подигне чету из Жабљака да плијени стругарску стоку у Бобији, а чобане да побије. Чобани и стока су нападнути око Брајићког ждријела. Чобани се нијесу уплашили, већ су храбро прихватили борбу и у борби ранили два Турчина. За ову борбу се одмах дочуло, па су им прискочили у помоћ и рођаци и други племеници, које је предводио чувени јунак и харамбаша Петар Андријин Стругар. Чим се ова помоћ укључила у борбу, посјекоше она два Турчина, које су њихови у бјекству били оставили. У потјери за Турцима, Петар с голим мачем у руци налети на Таира Мумировића. Таир га дочека на џефердар, чак га и рани, али се Петар не уплаши, већ кидиса на Турчина и одсјече му главу. У овој борби храбри ратници посјекоше шест турских глава, а остали Турци под заштитом мрака и ноћи побјегоше у Жабљак.

Вукота је имао сина Кињаша.

Кињаш Вукотин је учествовао у четама по Скадарском језеру и испод Зете. Послије похаре града Жабљака 1835. године, Арнаути су настојали да се Цеклињанима на сваки начин освете за губитке које су претрпјели овом приликом. Зато наговоре неког Рула Улића, који је код њих становао, пошто је припадао онима који су с Доњих Улића протјерани због убиства Кусјине Петрова. Договорили су се да он позове Цеклињане и да им каже како је дошла турска роба у Гостиљску ријеку, и да могу задобити добар плијен. Варка је успјела: чета од 50 друга, у којој је био и Кињаш Вукотин, а коју је предводио Кењо Станков, пође са двије лађе, стигне у Гостиљску ријеку и тамо упадне у припремљену засједу. Цеклињани, иако изненађени, пружили су жесток отпор нападачу. Но, неки Зоран Арнаут повика на своје, и још жешће ударише. Кињаш Вукотин, међутим, дочека и убије оног арнаутског харамбашу, те се они око њега збунише, а Цеклињани то искористише, ускочише у своје лађе и тако одступише без мртвих, али са 15 рањених другова. ("Слике из прошлости Цеклина", страна 183-185).

Постоји вјероватноћа да се отац Вукоте Ђиканова у Рваше доселио са Горњег Цеклина, пошто је све потомство Ђикана Станојева (сем потомства Николе Ђиканова)

живјело и живи у Рвашима. Кињаш је био веома паметан и угледан племеник. Приликом прикупљања података о историјским догађајима и развоју племена Цеклина, Михаило Крцунов је користио и сјећања и друге податке од старих Цеклињана. Његови записи садрже и списак оних од којих је узимао податке, а међу њима је и име Кињаша Вукотина.

Иван Ђиканов, други син Ђикана Станојева, имао је синове: Филипа, Луку, Прела, и Мојаша.

Филип Иванов био је поп, а попови су у 18. и 19. вијеку били не само свештеници, већ и најписменији људи тога времена. Они су ширили писменост и обављали друге грађанске дужности, па су често и заборављали на своје вјерске обавезе. Са крстом и мачем у руци ишли су и у борбе против Турака. У крвавој и неравноправној борби у Салковини, 1840. године, нападу 7.000 турских војника супротстави се и на ватру их дочека 200 храбрих Цеклињана. У најтежем боју и нападу Турака, затвори се у чувеном Ђедеревића кућишту 26 цеклинских јунака, међу којима је био и поп Филип. Ту је јуначки погинуо ("Његош у слици и ријечи", од др. Јевта Миловића, страна 140 - 144). Ова је борба једна међу најуспјелијим у Црној Горим, пошто се 200 друга одупрло сили од 7.000 Арнаута и Турака, а Цеклињани су из те борбе изашли чак и као побједници.

Лука Иванов, други син Ивана Ђиканова, такође је живио у Рвашима. Учествовао је у ратовима и четовањима његова доба. Био је добростојан и угледан племеник.

И Мојаш Иванов, трећи син Ивана Ђиканова, живио је у Рвашима. Учествовао је у четама и борбама с Турцима. Био је у чети са Кењом Станковим 1820. године, када је ради освете старога Стојана Дајковића изведен напад на Смајил-бега Мумировића у Жабљаку. Мојаш је имао синове: Михаила, Марка и Мила. Марко је погинуо у борби с Турцима у Бјелопавлићима.

Мило Мојашев је погинуо негдје нма граници Љешанске нахије, у међусобним (племенским) борбама.

И Михаило Мојашев, трећи син Мојаша Иванова, рођен око 1840. године, живио је у Рвашима. Био је врло угледан племеник. Учествовао је у ратовима 1862. до 1880., па - иако већ стар - и у балканском рату 1912. године. Био је без једног ока. Умро је 1917. године, а имао је синове: Андрију, Бора, Јоша, Лазара, Велишу и Ника. Велиша је умро млад и није жењен.

Јошо Михаилов је отишао за зарадом у Арабију, и тамо је погинуо (притисла га је стијена приликом градње неког пута).

Лазар Михаилов, рођен 1888. године у Рвашима, био је ради зараде у Сјеверној Америци, од 1908. до 1914. године, када се враћа у домовину и као добровољац учествује у првом свјетском рату. Године 1919. одселио се у Подгорицу, гдје је добио државну службу. Ту се тешко разболио. Умро је 1920. године.

Андрија Михаилов, најстарији син Михаила Мојашева, рођен је 1876. године у Рвашима. Ишао је за зарадом у Турску, Грчку, Арабију и Румунију. Учествовао је у ратовима против Турака 1912., против Бугара 1913., и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. По завршетку рата с Бугарском 1913. године отишао је за зарадом у Сјеверну Америку, али је 1914., као добровољац дошао и узео учешћа у борбама од 1914. до 1916. године. Послије окупације Црне Горе 1916. године, вратио се кући. Како је породица била бројна, 1918. године продају имовину да би на другоме мјесту купили нешто повољније. Тада су се браћа и раздијелила. Андрија се са породицом пресели у Подгорицу. Послије ослобођења и уједињења Црне Горе и Србије, као федералиста био је у опозицији, па му је пријетила опасност хапшења. Зато се 1919 - 1920 са породицом враћа у село Рваше. Ту породицу оставља, а он се одмеће у шуму и потом емигрира - прво у Албанију, а одатле у Италију. У Италији је остао до јесени 1921. године. Послије успостављања дипломатских односа између Југославије и Италије, сви емигранти су могли да пођу у Француску, Белгију, Јужну Америку, или пак да се врате у Југославију. Андрија се са својим истомишљеницима јавио за одлазак у Русију. Тада је у Русији већ била успостављена власт радничке класе, у новој држави насталој у социјалистичкој револуцији. Италијанске власти су тада све оне који су се изјаснили за одлазак у Русију стрпали у један брод и превезлчи их у Бар, гдје су предати југословенским властима. Андрија је тада ухапшен, али је послије саслушања пуштен кући. Тада му је суд одузео право гласа, и та је казна трајала неколико година. До 1924. остаје у селу Рвашима, а тада се пресељава у село Додоше. Ту живи, са породицом, до почетка 1932. године, а тада се пресељава у Пећ. Андрија је у краљевини Југославији увијек политички био у опозицији, а на изборима 1938. године дао је свој глас радничкој листи. И он и његова цијела породица припадали су напредном радничком покрету. Иако већ у старијим годинама, у народном устанку 1941. године без икакве резерве опредијелио се за НОБ и револуцију, у којој као позадинац активно ради све до ослобођења 1945. године. У НОП је изгубио три сина, а сам је одликован Орденом залуга за народ. Умро је 1954. године. Има синове: Ива, Блажа, Филипа, петра, Воја, Павла и Михаила. Војо је умро као дијете.

Иво Андријин је рођен 1909. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Од 1924. живио је у Додошима, одакле се почетком 1932. пресељава у Пећ. Одмах по доласку у Пећ, примљен је у градску полицију, у којој остаје до 1936. године. Док је био у полицији, са њим су сарађивали активисти напредног радничког покрета. То је властима пало у очи, па је отпуштен из службе. У КПЈ је примљен 1936. године, и од тада га власти и жандармерија почињу прогонити и затварати. Учесник је априлског рата, па је у бившој југословеснкој војсци имао чин поднаредника артиљерије. Послије капитулације бивше државе вратио се кући, у Пећ, и као члан КПЈ активно приступа

припреми устанка против окупатора. Био је члан Војног комитета и командант Позадинског батаљона НО војске. Ухапшен је 1942. године и спроведен у логор у Албанију, гдје је остао до капитулације Италије 1943. године. Док је био у логору, активно је радио међу затвореницима на окупљању бораца за НОП, па је добио дужност команданта батаљона који је формиран већ у логору, а послије изласка из логора њиме је командовао до новембра исте године, када је формирана Прва македонско-косовска бригада. Тада је постављен за замјеника команданта батаљона у тој бригади. Пред непријатељском офанзивом, новембра 1943. године, бригада је одступила у Грчку. Тамо је у борби против Њемаца, 2/3. јануара 1944. године, у селу Нотијеу погинуо. Био је веома развијен, хитар и снажан. Тактичан и комуникативан у друштву и уопште код бораца био је јако омиљен. Због тих особина уживао је велики углед.

Блажо Андријин је рођен 1911. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Из Рваша 1924. године, у саставу породице, преселио је у село Додоше, а почетком 1932. у Пећ. Тамо се бавио земљорадњом. Послије пресељења у Пећ, ступа у везу са активистима напредног револуционарног покрета и у том покрету активно ради, па га власти и жандармерија почињу прогонити и затварати. За члана КПЈ примљен је 1936. године. На изборима 1938. године био је чувар радничке листе. Учесник је априлског рата 1941. године на албанском фронту. У бившој југословенској војсци имао је чин поднаредника. Заробљен је од стране италијанске војске на фронту према Скадру. У заробљеничком логору био је од 19. јуна 1941. године. Из логора долази кући, у Пећ, гдје се укључује у рад на припреми устанка. У јулу исте године одлази у Црну Гору и ступа у партизане, у батаљон "Царев Лаз" (Ловћенски одред), у којему остаје до априла 1942. године. Тада се враћа у Пећ, одакле по задатку одлази у Албанију, гдје остаје до јула 1942. године. Онда је позван да дође у Пећ, ради преношења директива у вези формирања одреда од радника у Куксу и Калимашу, па је 2/3. јула ухапшен и интерниран у Албанију. У логорима Пука и Бурели остао је до капитулације Италије 14. септембра 1943. године. У логору је био активни партијски радник. По изласку из логора, одлази у Партизане, у саставу батаљона "Рамиз Садику", формираног још у логору, у којему је постављен за командира чете, као и у Првој македонско-косовској, а касније у Првој косовско-метохијској бригади. Послије формирања Четврте косовске бригаде постављен је за команданта батаљона, а у Петој косовској за начелника бригаде. У марту 1945. године одлази у школу, у Београд, а послије повратка, септембра 1945. године, постављен је за команданта Прве бокељске бригаде, са којом одлази у Охрид, гдје остаје до маја 1946. године. Тада је премјештен у 41. дивизију, на дужности обавјештајно-извиђачке службе. У септембру 1947. године одлази у школу у Сарајево, а послије завршетка школе 1948. године, распоређен је на дужности у Другој управи МНО у Београду, а касније у Прву војну област, и касније у Команду града Београда, одакле је демобилисан 1953. године. Касније је радио у Пећи у СО, одакле је пензионисан 1968. године. Из Пећи се преселио у Титоград 1974. године. Док је био у ЈНА имао је чин мајора. Носилац је партизанске Споменице од 1941. године, а за ратне заслуге одликован је Орденом за храброст, Партизанском звијездом ИИИ реда,

Орденом заслуге за народ ИИ реда и Орденом братства и јединства. Има синове Јована и Милана.

Јован Блажов, рођен 1946. године у Пећи, завршио је матуру, ваздухопловно-техничку војну академију у Сарајеву и Вишу војну академију у Београду. Има чин мајора.

Милан Блажов је рођен 1950. године у Пећи. Основну школу и металски занат је изучио у Пећи, а златарски занат у Београду. Живи и ради у Београду.

Филип Андријин је рођен 1913. године у селу Рвашима. Основну школу је завршио у Рвашима и Додошима, а послије је отишао на изучавање заната, у Војно-технички завод у Крагујевац, који је завршио 1934. године. По завршетку школе, као машинбравар, остаје да ради у Заводу у Крагујевцу.

Још у младим годинама опредијелио се за напредни револуционарни раднички покрет. Свој политички рад отпочео је у Заводу, гдје је 1934. године примљен за члана КПЈ. Због политичког рада 1938. године је отпуштен са посла, и власти су га протјерале из Крагујевца. Он тада одлази у Београд и запошљава се, 1. фебруара 1938. године, у Првој српској фабрици аероплана АД. Одмах затим, 31. марта 1938., отпуштен је с посла, али се поново запошљава, 30. априла 1938. године у Фабрици аероплана "Змај" у Земуну. Ту, на послу, остаје до 1. августа 1938. године, када га Управа града Београда протјерује за Пећ. По доласку у Пећ, 15. августа 1938., запошљава се у Шумскоиндустријском АД - пилана "Озрен" у Пећи, гдје ради на монтажи пилане. На томе послу остаје до 25. марта 1939. године, када је због политичког рада отпуштен. Док је био у Пећи, био је члан Мјесног комитета Партије. У потрази за послом поново се враћа у Београд, 14. јула 1939. запошљава се у "Телеоптику АД" у Земуну. На тиом послу остаје до 14. децембра 1939. године, до оних крвавих демонстрација које су тога дана одржане у Београду. У тим демонстрацијама Филип је тешко рањен. Ради лијечења био је смјештен у једној београдској клиници, али је ту откривен од стране злогласног агента Вујковића, који га хапси и одводи у Управу града, те бива затворен у злогласној београдској Главњачи. Из Главњаче је протјеран поново за Пећ. По доласку у Пећ одмах се укључио у партијски рад, али је позван на војну вјежбу, у 2. батаљон 56. пјешадијског пука са сједиштем у Пећи. Као војник учествује у пећким демонстрацијама 1940. године, и одмах буде ухапшен и стављен под војни суд. У војном затвору у Пећи стајао је везан и штрајкује глађу. Пошто је Филип код војске уживао велики ауторитет, командант га (да би га "раскринкао") изводи тако везана пред батаљонски строј. Пошто га је извео на "бину" која је за то била направљена, представља Филипа као комунисту и издајника домовине, а Филип подиже везане руке и тако поздравља војску, па се затим обраћа команданту и гласно каже: "Ја као радник и родољуб нијесам нити могу бити издајник своје домовине, већ сте ви, господо официри, издајници своје Отаџбине!". Спроведен је потом у армијски затвор у Скопље и затворен у Скопску тврђаву. У затвору је остао шест мјесеци, па је на интервенцију неких утицајних личности пуштен. Већ почетком

1941. године поново је мобилисан, у 4. чету 2. батаљон 56. пјешадијског пука. Учествује потом у великим манифестацијама које су одржане 27. марта 1941. године поводом обарања владе Цветковић - Мачек и Тројног пакта. Приликом доласка у војску дат му је само опасач и ашовчић. Оружје је добио тек 6. априла 1941. године, када се пошло у рат против Италијана, у Албанију. Седмог априла са војском је прешао албанску границу. Приликом избијања југословенске војске на десну обалу Дрима, требало је форсирати ријеку. Филип се добровољно јавио за ту акцију. Пошто је знао веслати, успијева да у једном чамцу пребаци групу војника са пушкомитраљезом на лијеву обалу Дрима. Но, док се враћао да настави превожење, нашао се под јаком непријатељском ватром, и тада је погођен. Чамац се на неком брзаку (вртлогу) занио и преврнуо. Филип се ту утопио, тако да му се не зна гроба. Тако је завршио и свој револуционарни пут. Филипа помиње и Стеван Јаковљевић.

У свим мјестима у којима је боравио у вријеме свог револуционарног рада био је партијски функционер, у Пећи члан мјесног комитета, у 56. пјешадијском пуку члан Војног комитета, у Другом батаљону секретар ћелије. Послије Пете земаљске конференције КПЈ (одржане у Загребу), одржана је и Обласна конференција Пертије за Косово и Метохију (као члан ЦК КПЈ присуствовао јој је и пренио задатке Иван Милутиновић), на којој је Филип био делегат. Док је био у Крагујевцу 1936. године, организован је одлазак радника на гроб Светозара Марковића (у Светозареву), а Филип је том приликом понио и црвену заставу, коју је развио на гробу.

Петар Андријин, рођен 1916. године у селу Рвашима, основну школу завршио је у селу Додоши. Године 1930. пошао је на изучавање заната у Крагујевац, у Војно-технички завод. Завршио је 1934. године и остао да у Заводу ради као металостругар. Ту је био до почетка 1939. године, до повратка из војске. Тада је запослен у војној фабрици у Вогошћи, у Сарајеву, гдје је остао до капитулације бивше државе. Послије капитулације дошао је кући, у Пећ. Политички рад започео је у Војно-техничком заводу у Крагујевцу, а у КПЈ је примљен у Сарајеву. По доласку у Пећ одмах се повезао с активистима и укључен је у партијски рад, као и у припреме устанка. Био је руководилац СКОЈ-а у једном дијелу града. Пошто му је било немогуће остати у Пећи, по директиви Партије одлази у Косовску Митровицу. Тамо се одмах повезује с организацијом, па га другови као квалификованог радника запошљавају у Трепчи, како би радио са радницима. Послије извјесног времена које је провео у Трепчи, 1942. године бива откривен, ухапшен и стријељан.

Војо Андријин, рођен 1929. године, умро је као дијете од годину дана.

Павле Андријин је рођен 1933. године у Пећи. Основну школу и гимназију завршио је у Пећи, а 1948. године пошао је у војну академију. Из академије је изашао 1952. године као потпоручник. Службовао је у разним мјестима и гарнизонима широм Југославије, увијек на командним дужностима. Завршио је Вишу војну академију, као и школу

народне одбране (ратну школу). Члан је СКЈ, има чин пуковника, и налази се на дужности команданта дивизије. Има синове Предрага и Ненада. Предраг је рођен 1958. године. Завршио је гимназију и изучава војну академију. Ненад Павлов је рођен 1966. године у Бовецу, у Словенији. Ђак је.

Михаило Андријин је рођен 1936. године у Пећи. Основну и средњу економску школу завршио је у Пећи, а економски факултет у Београду. Откако је завршио факултет, радио је на више мјеста у Пећи и Београду. Члан је СКЈ. Живи у Београду. Има сина Ивана, који је рођен 1969. године, и који учи.

Боро Михаилов је рођен 1888. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Био је врло бистар и често су га бирали у локалне власти. Ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, па се као добровољац 1914. године вратио у домовину и узео учешћа у првом свјетском рату све до окупације Црне Горе 1916. године. Послије продаје имовине 1918. године и послије уједињења Црне Горе са Србијом постао је предсједник рвашко - друшићке општине. Због неслагања са неравноправним третманом Црне Горе у новоформираној држави, као припадник федералиста одбјегао је у шуму (у комите). Учествовао је у оружаним акцијама против ондашње власти. Када је тај покрет запао у кризу, 1920. године емигрира у Албанију, а послије у Италију. Пошто су Југославија и Италија успоставиле дипломатске односе 1921. године, Црногорци су из Италије могли да оду у Француску, Белгију, Јужну Америку, или да се врате у Југославију. Боро, као и старији му брат Андрија и млађи Нико, јави се за одлазак у Русију. Послије тога је, заједно с осталима који су се јавили за Русију, стражарно превезен у Бар и предат југословенским властима, али је послије саслушања пуштен. На саслушању суд му је за неколико година одузео право гласа. У бившој држави увијек је био противник режима и увијек је свој глас давао опозицији. Учесник је чувених и крвавих белведерских догађаја 1936. године, због чега је био ухапшен и неколико мјесеци је остао у затвору. Почетком 1937. године преселио се у Пећ. Послије доласка у Пећ, као опозиционара и симпатизера напредног револуционарног радничког покрета, комунисти су га на неколико масовних манифестација и демонстрација истицали да држи говоре. Одмах послије устанка 1941. године безрезервно се опредијелио за НОП, у којему као позадинац активно ради све до ослобођења 1945. године. Послије ослобођења постављен је за управника Пећке бање. Био је члан КПЈ и живио је као пензионер у Пећи. Умро је 1957. године. Има сина Бранка.

Бранко Боров је рођен 1931. године у Рвашима. Основну школу и гимназију завршио је у Пећи. Завршио је основно војно образовање и КША КОВ. Био је у саставу одреда ЈНА на Синају (Египат), као и у посматрачкој мисији Уједињених нација у Јемену и Арабији. Члан је СКЈ и активни је потпуковник у ЈНА. Има синове Борислава и Жарка. Борислав је рођен 1958. године и завршио је средњу техничку школу. Жарко је рођен 1961. године, а завршио је средњу школу. Сви живе у Задру.

Нико Михаилов рођен је 1896. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Учесник је рата против Турака 1912 - 1913, ако и бугарског рата 1913. године. Учесник је и првог свјетског рата, 1914. до 1916. године. Послије окупације Црне Горе вратио се кући. Од продаје имовине 1918. године и породичне диобе живи са братом Бором у Рвашима. гдје су купили нешто земље и кућу подигли. Послије ослобођења није се сложио с начином уједињења и неједнаким третманом Црне Горе у новоствореној држави. Како је политички припадао федералистима, и због прогона од стране власти, одбјегао је у шуму и као комита учествовао у низу борби против жандармерије и војске, па је због тога 1920. године емигрирао у Албанију, а послије у Италију. Као и старија му браћа (Андрија и Боро), из Италије се јавио да иде за Рудију 1921. године, па су италијанске власти и њега стражарно довеле у Бар и предале југословенским властима, те је сносио политичке посљедице. Нико и брат му Боро дошли су кући у Рваше. Нико је послије отишао у Јужну Америку, одакле је касније прешао у Француску, гдје је остао до 1936. године, када се враћа кући. Послије повратка, оба брата продају имовину и преселе се у Пећ. Увијек је био противник режима у бившој држави, а док је био у Француској припадао је напредним синдикатима. Послије доласка у Пећ, опредјељује се за напредни раднички покрет, па учествује с комунистима у разним акцијама, демонстрацијама и манифестацијама. Послије устанка против окупатора и домаћих издајника 1941. године одмах се опредијелио за НОП, у којему активно учествује. Члан КПЈ постао је 1941. године, а у току рата био је у више јединица. У Ибарском одреду и у Осмој косовској бригади био је партијски руководилац (бригаде и одреда). Демобилисан је као старије годиште у чину капетана. Послије ослобођења био је предсједник аграрне комисије и радио је у Дрвном комбинату у Пећи. Био је носилац Партизанске споменице 1941. године, а одликован је орденом за храброст, Орденом заслуга за народ и Орденом братства и јединства. У рату је тешко рањаван. Умро је 1957. године.

Преле Иванов, рођен око 1815. године у Рвашима, био је један од оних 12 цеклинских јунака који су заузели град Жабљак 1835. године. Учесник је многих четовања противу Турака по Скадарском језеру и испод Зете, на источној граници Црне Горе. Преле је почео четовати у раној младости. Прво му је четовање било већ прије нешто похаре града Жабљака 1835. године. Наиме, када је Кењо Станков Јанковић с Каруча полазио у чету с друштвом, Преле замоли да га приме у чету, али га Кењо одбије због тога што је био још млад и недорастао за четовање (Преле тек што бјеше набавио малу пушку). Преле замоли Кења да му каже гдје ће с четом ударити, а овај му одговори "Најприје ћемо доћи на Плавничку ријеку, па одатле куда одредимо". Чим је чета отишла, Преле крене гором пут Зете. Пријеђе ријеку Каратуну код Додоша, па поред Жабљака преко Мораче, кроз Зету, и дође на Плавничку ријеку прије чете. Кад је чета дошла и видјела да је Преле већ стигао, сви су се зачудили његовом прегнућу, па га Кењо прими у чету, јер у њему видје доброга друга. Ово је учинило те је Кењо узео Прела у чету и за похару града Жабљака, а изоставио многе цеклинске јунаке ("Слике из прошлости Цеклина",

страна 167). Име Прела Иванова сријећемо и у "Српском огледалу", у пјесми о похари Жабљака, када Јакуп Агиница говори својој младој слушкињи Орфани:

Што је други влашић украј њега,
Гарила га мрка наусница,
А љепши је од сваке ђевојке,
Он је танку пушку обратио,
Чека мога агу на прозору,
Кад се дигне из мека душека.

као и када млада Орфана Јакуп агиници набраја цеклинске јунаке:

Што је момак прикладан до Кења,
То је, кадо, Ивановић Преле,
Кажу, кадо, хита на јунаштво,
Ђе се црна пролијева крвца.

Преле је 1839. године у борби са Турцима у Жабљачке ливаде рањен. Одликован је за храброст. Дочекао је дубоку старост, и умро је природном смрћу. Имао је сина Ђука.

Ђуко Прелов живио је у Рвашима (у Госпоштинама). Учествовао је у ратовима од 1862. године. У борби на Фундини 1876. године тешко је рањен. Од тих рана је и умро. Имао је синове: Сава, Мргуда и Маркишу.

Саво Ђуков, рођен 1866 године, живио је у Рвашима, а касније у Подгорици. Учесник је ратова 1912. и 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Имао је синове: Илију, Крцуна, Божа, Ђура, Шпира, Васа и Милутина.

Илија Савов, рођен 1887. године, отишао је за зарадом у Сјеверну Америку, гдје и данас живи. Нема насљедника. Крцун, рођен 1890. године, отишао је за зарадом у Јужну Америку, гдје је и умро, те ни од њега није остало насљеђа.

Божо Савов је рођен 1897. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Касније се с породицом преселио у Подгорицу, а 1923. године у село Витомирицу, код Пећи. Био је у жандармерији од 1919. до 1922. године. Учесник је народноослободилачког рата од 1941. до 1945. године, а одо ослобођења је радио у општини Витомирица, до пензионисања 1954. године. Има сина Љубишу. Љубиша је рођен 1927. године. Завршио је средњу економску школу и радио је у Пећи до пензионисања 1973. године. Живи у Витомирици код Пећи. Има сина Драгана, који студира.

Ђуро и Милутин Савови умрли су у младим годинама. Шпиро Савов је рођен 1903. године у Рвашима. Отишао је за зарадом у Јужну Америку, гдје и данас живи.

Васо Савов је рођен 1906. године у Рвашима. Са породицом се одселио у Подгорицу 1907. године, а 1923. године у село Витомирицу код Пећи. У бившој Југославији био је болничар и радио је у болници у Пећи. Био је припадник НОР-а, па је 1944. године пошао у партизане, у Ибарски одред, у коме је и погинуо. Имао је синове Милорада и Миомира. Миомир је умро у младим годинама, а Милорад је уочи рата и у току рата 1941. до 1945. године био у домовима за збрињавање дјеце. Живи у Титограду.

Мргуд (Јован) Ђуков рођен је 1869. године, а умро је 1910. године.

Маркиша Ђуков рођен је 1868. године у Рвашима и учесник је ратова 1912-1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Умро је 1961. године. Имао је синове: Никицу, Вида, Зарију и Блажа.

Никица Маркишин рођен је 1915. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Још у младим годинама почео се бавити политиком. Припадао је напредном револуционарном покрету, па су га жандарми и власти стално прогонили. Учествовао је у многим акцијама које је водила и организовала КПЈ у предратном времену - у цетињским демонстрацијама, у чувеном белведерском догађају 1936. године - тада је и рањен и лијечио се у цетињској болници, одакле је пребачен у затвор, гдје је био неколико мјесеци. Због акција које су и касније бивале у којима је он активно учествовао, бива 1940. године ухапшен као војник и из цетињског затвора буде пребачен на Аду Циганлију и у Пожаревац, гдје остаје извјесно вријеме. Учесник је априлског рата 1941. године. Члан је КПЈ од 1936. године. Послије капитулације бивше државе активно ради на припреми устанка у своме крају, а у оружаној борби учествује од првог дана - 13. јула 1941. године. Био је комесар чета у батаљону "Царев Лаз" (Ловћенски одред). Учесник је пљеваљске битке 1941. године. Приликом повлачења црногорских партизана за Босну рањен је у Бањанима. По формирању Четврте пролетерске црногорске бригаде постављен је за комесара чете. Био је храбар и пожртвован борац и руководилац. Погинуо је на Купресу 1942. године.

Видо Маркишин је рођен 1918. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Још веома млад сусрео се са тешким животом и немаштином, борећи се за опстанак. Као омладинац пришао је напредном радничком револуционарном покрету. Учесник је чувеног и крвавог белведесрког догађаја. За члана КПЈ примљен је 1941. године. Учесник је априслког рата 1941. године, а послије капитулације бивше државе активно ради на припреми устанка. У оружаној борби учествује од 13. јула 1941. године. Приликом повлачења партизана из Црне Горе 1942. године, из Бањана је враћен на терен, па је послије повратка пао у руке непријатељу. Италијански суд га је осудио на 21 годину робије и тада је интерниран у Италију. Послије капитулације Италије побјегао је из затвора и био у партизанима. Вратио се у домовину са Прекоморском бригадом, као комесар чете. По доласку у Босну, ступа у Прву пролетерску бригаду, као замјеник комесара чете. У борби за ослобођење Краљева 1944. године је рањен. Пошто је

оздравио, одлази у седамнаесту мајевачку бригаду, гдје је постављен за комесара чете. У борби за ослобођење Бијељине погинуо је 1945. године.

Зарија Маркишин рођен је 1920. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Као и старија му браћа, у младим годинама пришао је напредном револуционарном покрету. Активно учествује у јулском устанку 1941. године, као и у свим борбама које су се изводиле на том терену. Марта 1942. године ступа у састав Ловћенског одреда и узима учешћа у борбама на терену Васојевића, противу четника и Италијана. Послије одступања за Босну и формирања Четврте пролетерске црногорске бригаде био је њен борац. Из те бригаде одлази у пратећи батаљон Врховног штаба, у којему остаје до јуна 1943. године. Тада је постављен за ађутанта Маршала Тита. На тој дужности је остао до завршетка рата 1945. године. У рату је био врло храбар (и по природи је живог темперамента). У КПЈ је примљен 1942. године. Био је омладински руководилац чете и Пратећег батаљона Врховног штаба. У октобру 1945. године одлази на школовање у СССР, гдје остаје до јула 1948. године. Послије повратка из СССР био је на дужности команданта дивизиона и начелника артиљеријског пука. У Армији остаје до 1965. године. Тада је пензионисан у чину потпуковника. Носилац је партизанске споменице од 1941. године. Одликован је Орденом за храброст, Партизанском звијездом ИИИ реда, Орденом братства и јединства, Орденом заслуга за народ ИИ реда, Орденом за војне заслуге ИИ и ИИИ реда, Оредном за одбрану домовине ИИ реда од СССР. Живи у Новом Саду.

Блажо Маркишин је рођен 1924. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Учесник је НОБ од 1941. године. Ухапшен је и био је у логору у Албанији до новембра 1941. године, када је пуштен као малољетник. По доласку кући одмах је пришао партизанима, и у Ловћенском одреду остаје до одступања за Босну у априлу 1942. године. Тада је остављен за рад на терену, али је поново ухапшен и одведен у Ријеку Црнојевића и у Бар, одакле је интерниран у Италију. У логору је остао до капитулације Италије 1943. године. Вратио се у домовину са Првом прекоморском бригадом, а у јануару 1944. године прекомандован је у Пратећи батаљон Врховног штаба НОВЈ, гдје је остао до завршетка рата 1945. године. Завршио је Војнопјешадијску школу (ШПК) и Политичку школу ЈНА. Налазио се на разним војним и политичким дужностима све до пензионисања 1972. године. Пензионисан је у чину потпуковника. За ратне и мирнодопске заслуге одликован је Орденом за храброст, Орденом заслуге за народ ИИИ реда, Орденом за војне заслуге ИИИ реда, народне армије са сребрном звездом и Орденом рада са сребрним венцем. Живи у Титограду.

Никола Ђиканов, син Станоја Лалина, имао је синове Илију и Шака. Илија је погинуо у другој борби за освајање Жабљака 1852. године.

Шако Николин био је бригадни барјактар цеклинске гарде. Погинуо је чувеној граховској бици 1858. године. Имао је синове: Иваша, Нику и Јока. Јоко је имао сина Милована.

Шако Ивашев, рођен 1884. године на Стругарима, још као младић отишао је на зараду у Сјеверну Америку, а вратио се као добровољац и узео учешћа у ратовима против Турака 1912/13. и Бугара 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године, када је и рањен. Послије ослобођења и уједињења преселио се у Подгорицу, 1922. године, а умро је 1934.

Станко Ивашев је рођен 1873. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу, а 1893. године уписао се у Војну школу на Цетињу. Из школе је изашао са чином потпоручника и распоређен је у јединицу на Цетињу. Постао је капетан, и постављен је за помоћника шефа штаба Прве цетињске дивизије, а у исто вријеме обављао је дужност команданта батаљона такозване Регрутске класе. На тим дужностима остао је до рата 1912. године. У рату 1912. до 1913. године био је командант Цеклинско-добрског батаљона, у чину командира (мајора). У борби на Брдици је рањен. Послије изласка из болнице и завршетка рата са Турцима, био је командант батаљона у гарнизону у Пећи. У првом свјетском рату постављен је за команданта батаљона у Пљеваљској дивизији. Учесник је рата против Аустро-Угарске од почетка (1914.) до окупације Црне Горе (1916. године). Учесник је чувене мојковачке битке. У рату, како против Турака тако и против Аустро-Угарске, показао се као храбар официр, за шта је одликован Орденом Белог орла са мачевима, и другим одликовањима. Послије окупације Црне Горе 1916. године одведен је у заробљеништво, у Мађарску. Тамо је остао све до завршетка рата, 1918. године. Послије ослобођења одмах је примљен у југословенску војску. Једно вријеме био је командант мјеста у Ријеци Црнојевића, а послије је прекомандован у 13. пјешадијски пук, у Спилт, на дужност команданта батаљона. Тада је унапријеђен у чин потпуковника. Једне ноћи, 1920. године, италијанске јединице су извршиле поморски препад на Сплит, у намјери да га заузму (као што су заузеле Ријеку, која је потом и остала у границама Италије све до завршетка другог свјетског рата). Станко, сазнавши о намјери Италијана, распоредио је свој батаљон дуж обале, и када су ови хтјели да се искрцају - издао је команду, отворио паклену ватру и тако снажно ударио по Италијанима да су се одмах повукли и више нијесу ни покушали да нападну. Оваквом одлучном борбом спашен је Сплит да не падне у руке Италијана. За ово дјело Станко је добио признање и похвале, као и велику популарност код грађана Сплита. Станко је 1921. године прекомандован у Шабац, за помоћника команданта војног округа, а послије неког времена је пензионисан и живио је у Шапцу, гдје је умро 1934. године. Имао је синове Стева, Јанка и Николу.

Стево Станков рођен је 1906. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу. Послије рата, 1918. године, уписао се у гимназију. У Цетињу је завршио први, у Сплиту други, а остале разреде у Шапцу. По завршетку гимназије примљен је за питомца у

војну академију 1925., коју је завршио 1928. године. Тада је уанпријеђен у чин потпоручника и распоређен за водника у 5. пјешадијском пуку у Ваљеву. Ту је остао до 1931. године, када је по казни прекомандован у Штип. По казни је премјештен због тога што се кретао са напредном прогресивном омладином (студентима). У Штипу је кажњен од стране команданта Скопске армије због тога што није хтио да помаже жандармима у малтретирању македонског народа у успостављању реда. Вишу војну академију почео је 1932., а завршио је 1937. године, и по завршетку те школе обављао је врло одговорне дужности у војсци. Послије капитулације 1941. године заробљен је и одведен у заробљеништво у Италију, гдје је остао до капитулације Италије 1943. године. Тада је ступио у италијанске партизане, а касније му се указала прилика и прешао је у домовину. Пошто је био болестан, упућен је кући у Шабац. Затим је позван да се јави у ЈНА. У Армији је вршио одговорне дужности наставника оперативца у Сарајевској армији и 16. корпусу у Тузли. По ослобођењу, завршио је правни факултет. Пензионисан је у чину потпуковника и бавио се научним радом, а живио је у Сарајеву. Одликован је прије рата Златном медаљом за војничке врлине, а у ЈНА Орденом заслуга за народ ИИИ реда. Умро је 1980. године. Има сина Боривоја. Он је рођен 1948. године у Сарајеву, завршио је правни факултет и ради као судија у Општинском суду у Сарајеву.

Никола Станков рођен је 1922. године у Шапцу. Ту је завршио гимназију. Још као средњошколац опредијелио се за револуционарни раднички покрет и постао члан СКОЈ-а. Послије капитулације бивше државе и по устанку 1941. године, опредијелио се за НОП и био у њему активан, због чега је у септембру 1941. ухапшен. Пуштен је у децембру исте године. По изласку из затвора ради као илегалац. За члана КПЈ примљен је 1943. године, када је по задатку пребачен у Срем, а касније по директиви и задатку у Шумадију, у састав Прве шумадијске бригаде, са којом је ушао у састав Друге пролетерске дивизије, у којој је остао до завршетка рата. По завршетку рата био је на разним дужностима у ЈНА. Завршио је вишу војну академију, а у СССР Генералштабну академију оружаних снага СССР-а. Носилац је Партизанске споменице 1941. године, као и више ратних и мирнодопских одликовања. Живи у Београду и има сина Ивана, који је рођен 1948. године и студира електротехнику.

Јанко Станков је рођен 1911. године на Стругарима. Завршио је учитељску школу 1932. године. Службовао је као учитељ у разним мјестима до 1941. године. Учесник је априлског рата, у коме је заробљен и интерниран у Италију. Тамо је остао до капитулације Италије 1943. године. У логору се опредијелио за НОП. Из логора је побјегао нешто прије капитулације и пребацио се у Швајцарску, гдје је остао до ослобођења 1945. године. По доласку у домовину, распоређен је на дужност учитеља у Београду, а послије је службовао у Бачкој, Тузли и Земуну, гдје је и пензионисан 1967. године. Био је члан КПЈ. Одликован је за мирнодопске заслуге. Умро је 1975. године. Има синове Душана и Слободана. Душан је рођен 1934. године. Завршио је средњу бродарску школу и економски факултет. Ради у Југословенском речном бродарству.

Члан је СКЈ и живи у Београду. Слободан Јанков рођен је 1950. године, завршио је гимназију, студира електротехнику и ради у Београду.

Ника Шаков је рођен 1860. године на Стругарима. Имао је синове: Филипа, Илију и Петра. Петар је умро у младим годинама у Америци.

Филип Никин, рођен 1882. године на Стругарима, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, а по занимању је био металски радник. Из Америке се вратио 1911. године, и узео учешћа у оба балканска рата 1912. и 1913. године. Поново одлази у Сјеверну Америку 1914. године, са женом и сином Јоком, гдје је остао до 1926. године. Тада се вратио у домовину и настанио се у Београду. Умро је 1955. године, а имао је синове: Јока, Крста, Андрију, Воја и Милутина.

Јоко Филипов је рођен 1913. године на Стругарима. Средњу школу завршио је у Београду. Још као средњошколац почео је активно радити за револуционарни раднички покрет, као и касније, у студентској омладини. Пошто је био сиромашног стања, био је запослен у Поштанској штедионици у Београду, па је тамо био учлањен у синдикалну организацију, у којој је активно радио. Учествовао је у бројним демонстарцијама које су се изводиле у Београду. Био је члан КПЈ од 1938. године. Послије капитулације бивше државе и послије устанка 1941. године, као секретар партисјке ћелије, остаје по задатку у Београду, гдје ради на организовању и извођењу диверзантских акција против Њемаца, на уништавању ратног материјала и друге опреме непријатеља. Откривен је у марту 1942. године и ухапшен од стране Гестапоа. Под истрагом је подвргнут страшним мучењима, а потом је спроведен у логор, на Бањицу. Стријељан је исте године у Јајинцима код Београда.

Андрија Филипов је рођен 1917. године у Детроиту (САД).Док је био у средњој школи опредијелио се за напредни омладински покрет, а као студент Београдског универзитета учествује у свим демонстрацијама које су се изводиле против ондашњег режима. Активно ради у синдикату банкарских, трговачких и индустријских чиновника, пошто је био запослен у Француско-српској банци у Београду. У КПЈ је примљен 1941. године. Послије капитулације бивше државе илегално ради у Београду на припремању устанка и организовању диверзантских група ради уништавања њемачког ратног материјала. У акцијама и сам учествује, као и у организовању и слању бораца у одреде. Откривен је и ухапшен већ 1941. године, када је и стријељан.

Крсто Филипов је рођен 1914. године у Сјеверној Америци. Тамо је завршио основну школу. Са породицом се у домовину вратио 1926. године. Настанио се у Београду, и ту изучио занат за прецизног аутомеханичара. Одликован је Орденом рада са сребрним венцем. Има сина Бранислава. Бранислав је рођен 1949. године у Београду. Изучио је гимназију и ради као фото-репортер.

Војо Филипов је рођен 1921. године у Сјеверној Америци. У домовину се вратио са породицом и настанио се у Београду. Ту је завршио основну школу и ташнарски занат. Ради као банкарски службеник у Народној банци у Београду. Учесник је рата од 1944. године до ослобођења, а у Армији је остао до 1947. године. Има синове Драгана и Зорана. Драган је рођен 1948. године; завршио је графичку школу и ради у Београду. Зоран је рођен 1953. године; и он је завршио графичку школу и ради у Београду.

Илија Никин, рођен 1886. године на Стругарима, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку. Учествовао је у ратовима против Турака 1912/13. и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Умро је 1972. године. Имао је синове: Влада, Сава и Ђорђија.

Владо је рођен 1919. године, и завршио је учитељску школу. У раној младости, још као ђак, припадао је напредном омладинском покрету, у којему је активно радио. За члана КПЈ примљен је 1940. године. Био је учесник тринаестојулског устанка против окупатора 1941. године, и припадао је Ловћенском одреду. Учесник је чувене пљеваљске битке против Италијана, децембра 1941. године, када је и погинуо.

Саво Илијин је рођен 1922. године. Био је члан СКОЈ-а и учесник НОБ. Погинуо је 1943. године у Лијевој Ријеци.

Ђорђије Илијин је рођен 1928. године. Живи и ради на свом имању на Стругарима, а има синове Божидара и Влада. Божидар је рођен 1956. године, изучио је занат за ауто-механичара и члан је СКЈ. Владо је рођен 1964. године.

Петар Станојев је имао синове Мијата и Кушину (надимак). Мијат је имао сина Даја, а Дајо: Стева, Филпа и Пера.

Перо Дајов, рођен 1864. године, ишао је за зарадом у Грчку и Турску, одакле се вратио као добровољац и узео учешћа у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Послије је отишао у Сјеверну Америку, гдје се задржао неколико година, па се вратио у домовину. Умро је 1925. године. Имао је синове Јована и Ђура. Јован је рођен 1920. године и умро је као дијете.

Ђуро Перов је рођен 1923. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Касније је завршио малу матуру. У раној младости је пришао напредном омладинском покрету, а у СКОЈ је примљен 1939. године. Учествује у устанку 13. јула, а нешто касније је ухапшен и отјеран у логор у Албанију, гдје је остао до децембра 1941. године, када је пуштен. Поново је ступио у партизане и у саставу Рвашке чете био до одступања за Босну 1942. године. Поново ступа у партизане 1944. године, у Десету црногорску бригаду и у Корпус народне одбране до 1948. године, а послије у ловачи противтенковски дивизион до 1949. године. Касније прелази у војно-грађевинско предузеће "Првоборац", гдје остаје до 1953. године, а затим ради у школи и школском центру у Сарајеву. У КПЈ је

примљен 1945. године. Одликован је Медаљом за храброст и Медаљом за војне заслуге. Пензионисан је 1965. године у чину заставника. Живи у Титограду.

Стево Дајов, рођен 1861. године, ишао је за зарадом по иностранству, у Грчку и Турску, одакле је дошао као добровољац и учествовао у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Послије одлази у Сјеверну Америку и враћа се у домовину. Умро је 1923. године. Имао је сина Ива.

Иво Стевов је рођен 1919. године у Рвашима.Ту је завршио основну школу. Преселио се у Подгорицу 1930. године и ту завршио четврти разред гимназије. Из петог разреда је истјеран из школе и 1936. године сели се у Београд. Ту се запослио у угоститељству и ту ради до капитулације бивше државе 1941. године. Као ђак гимназије приступа напредном омалдинском покрету, па је због својих активности и смјелих иступа често кажњаван од школских власти. У Београду се повезује са напредним радничким покретом и постаје члан СКОЈ-а. У КПЈ је примљен 1940 године. Послије капитулације бивше државе 1941. године враћа се у Црну Гору, у Подгорицу, гдје се укључује у активни рад на припреми устанка против окупатора. Првих дана устанка 1941. године учествује у борбама на Вељем брду и у околини Подгорице, а послије се пребацио у своје родно мјесто, у село Рваше. Ту се укључује у Рвашку чету Ловћенског одреда и учествује у свим борбама које су вођене на том терену. Првог децембра 1941. године, у саставу Ловћенског батаљона, учествује у пљеваљској бици. Ту је тешко рањен и враћа се на терен, а након оздрављења учествује у борбама у саставу Ловћенског одреда. У априлу 1942. године одступа за Босну и прикључује се Првој пролетерској бригади, а касније Четвртој црногорској бригади. Био је веома живахан, духовит и комуникативан, и као такав био је познат у читавој бригади. У борби на Сутјесци 1943. године поново је рањен. Пошто је прездравио, постављен је за комесара чете у Другој далматинској бригади. Погинуо је као јунак у борби на Озрену 1943. године. Описан је у књизи "Подгорица - Титоград 1919-1945", страна 677.

Филип Дајов, рођен 1862. године, учесник је балканског рата 1912. и 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године, у коме је рањаван. Умро је 1916. године.

Кусјина (надимак) Петров је имао синове Маркишу и Мила, који су се испод Бележана доселили у Заимовину између 1780. и 1790. године. Мило Кусјинин био је завршио богословију. Погинуо је млад, притисла га је стијена при Гомили испод Леперића.

Маркиша Кусјинин био је велики картаџија и изгубио је цијело имање. Имао је синове Пура (Сава) и Иваша. Иваш је ишао за зарадом у Турску, Грчку и Албанију, гдје је и умро око 1884. године. Имао је синове: Стевана, Ђура и Пера.

Стеван Ивашев је рођен 1876. године у Рвашима. Ишао је за зарадом у Сјеверну Америку и вратио се у домовину као добровољац, те узео учешћа у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Бавио се земљорадњом на своме имању у Рвашима. Умро је 1938. године. Имао је синове: Васа, Јована, Ивана и Илију. Јован и Иван су умрли у младим годинама.

Васо Стеванов је рођен 1916. године у Рвашима. Радио је у Памучном комбинату у Титограду. Умро је 1979. године. Има сина Гојка, рођеног 1942. године, који је изучио занат за електричара. Ради и живи у Титограду. Има синове Винетуа и Викторија.

Илија Стеванов је рођен 1926. године у Рвашима. Завршио је средњу школу и изучио за КВ електричара. Има синове Жарка и Славка. Жарко је рођен 1951. године; завршио је средњу техничку школу и ради код Електродистрибуције у Титограду. Славко је рођен 1953. године, завршио је индустријску школу и ради у Творници "Радоје Дакић" у Титограду. Сви живе у Горичанима, у Зети.

Ђуро Ивашев је рођен 1886. године у Рвашима. Ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, одакле се вратио у домовину као добровољац и узео учешћа у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Живио је на свом имању у Рвашима, а умро је 1940. године. Имао је синове Блажа и Крцуна (близанци). Блажо је рођен 1928. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу. Завршио је и трговачку школу. Као малолејтник 1944. године отишао је у партизане и у њиховим редовима остао до ослобођења 1945. године, када је демобилисан. Ради у трговини, а живи у Рвашима. Има сина Жељка, ђака, који је рођен 1965. године.

Крцун Ђуров је рођен 1928. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а касније је завршио и економско комерцијалну. Године 1944., иако малољетан, ступио је у партизане, у Прву црногорску бригаду КНОЈ-а, у којој је остао до 1948. године, када је ступио у службу државне безбједности. Касније је пријешао у грађевинске организације. Живи у Титограду.

Перо Ивашев је рођен 1888. године у Рвашима. Учесник је рата против Турака 1912. до 1913., као и првог свјетског рата од 1914. до 1916. године. Од 1920. године живио је у Ријеци Црнојевића. Умро је 1970. године. Има сина Михаила (Милана).

Милан Перов је рођен 1919. године у Ријеци Црнојевића. Завршио је средњу пољопривредну школу. Учесник је априлског рата 1941. године. Тада је заробљен од стране Њемаца и све до краја рата је провео у заробљеништву. Ослобођен је од стране америчке војске 1944. године у Марсељу. Тада се ставио на располагање југословенској мисији и у домовину се вратио у мају 1945. године. Док је био у логору, активно је радио за антифашистички покрет. Послије повратка у земљу био је као наставник Ниже пољопривредне школе у Никшићу, као секретар Министарства пољопривреде и

шумарства СРЦГ, у Планској комисији Црне Горе и Републичком заводу за статистику СР Црне Горе, гдје је и пензионисан 1973. године. Одликован је Орденом заслуге за народ са сребрним зрацима и Орденом рада са златним вијенцем. Има синове Божидара и Веселина. Божидар је рођен 1948. године; завршио је средњу школу, а ради у Предузећу за рибарство у Ријеци Црнојевића. Веселин, рођен 1951. године, такође је завршио средњу школу и ради у поморству.

Пуро Маркишин је имао синове: Николу, Јока, Марка и Андрију. Никола, рођен око 1872. године у Рвашима, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку и вратио се 1911. године. Учествовао је у рату против Турске 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Живио је у Подгорици (Титоград), а умро је 1967. године.

Јоко (Јокан) Пуров, рођен око 1876. године, отишао је у Сјеверну Америку, одакле се није враћао у домовину. Умро је 1962. године.

Марко Пуров, рођен 1880. године, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, а вратио се у домовину као добровољац и учествовао у рату против Турака 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Живио је у Рвашима, а умро је 1968. године. Имао је синове: Влада, Милана и Павла.

Владо Марков рођен је 1916. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а малу матуру на Цетињу. Био је службеник у Ђаковици. Још у младим годинама пришао је револуционарном радничком покрету. У КПЈ је примљен 1938. године. Капитулација бивше војске затекла га је у Ђаковици. Тада се враћа кући, у Рваше, и активно ради на припреми народног устанка против окупатора. Учествује у јулском устанку 1941. године, као и у свим борбама које су на том терену вођене. Био је пушкомитраљезац, а касније, у Рвашкој чети, командир вода. У априлу 1942. године, приликом одступања за Босну, погинуо је у борбама у Бањанима. Био је врло храбар и одважан борац и руководилац.

Милан Марков је рођен 1924. године у Рвашима, гдје је завршио основну школу, а касније и учитељску школу. Као учитељ службовао је у више мјеста у Црној Гори и у Босни и Херцеговини. Пензионисан је 1973. године. Активни је друштвено - политички радник. Живи у Рвашима.

Павле Марков је рођен 1929. године у Рвашима. Завршио је, у своме селу, основну школу. Живи и ради на свом имању у Рвашима, тако да је врло доброг имовног стања. Има синове Слободана и Момчила. Слободан, рођен 1957. године, завршио је средњу техничку школу. Момчило је рођен 1960. године.

Андрија Пуров рођен је 1884. године. Ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, одакле се вратио 1908. године. Учесник је рата од 1914. до 1916. године. Живио је у Рвашима, а умро је 1972. године. Имао је синове: Душана, Пера и Милована.

Душан Андријин рођен је 1922. године у селу Рвашима. Ту је завршио основну школу, а учитељску школу је учио на Цетињу. Године 1941. примљен је у СКОЈ. Узима активног учешћа у тринаестојулском устанку, па све до смрти. Погинуо је као командир чете у Четвртој црногорској бригади 2. марта 1943. Проглашен је за народног хероја.

Перо Андријин је рођен 1927. године у селу Рвашима. Ту је завршио основну школу. Завршио је пољопривредни факултет (инжењер агрономије). Живи и ради у Винковцима. Има синове Душана и Браца.

Милован Андријин је рођен 1955. године у Рвашима, гдје и живи.

Никола Мрков је имао синове: Ивана, Мрка, Гаврила и Ђура.

О Ивану Николину говори се у књизи "Слике из прошлости Цеклина". На страни 135 и 137, под насловом "Јуначка смрт Ивана Николина Стругара", ту пише:

"Пошто Цеклињани од Бјелива посједоше земљиште, између осталих населише се у Жупи и синови Николе Мркова Стругара. Најмлађи син Николин звао се Иван. Он још није био опробан у четовању, да се зна какав је и какав ће бити. Но он је желио, као и остали Црногорци, да има при себи оружје, будући је био чобан, чувао стоку по Обзовици и Везцу и ноћивао у везачкој пећини, гдје и многи чобани. Браћа су му бранила да купи оружје, али он, кријући, продаде три овна двисца и за те је паре купио нож. Овај нож није смио од браће јавно носити, за то га је носио озади и испод огртача.

Једно јутро код Ивана дође у Везац његов старији брат, да га одмијени, а Ивана пошаље у Дујеву у Михаиловића (Јовићевић) за волове и даде му дугачку пушку, пошто ће да иде возом преко Пејака и Одринске горе, гдје некада западају турске чете.

Бег Зотовић и Суља Ђаковић, гласити спушки јунаци и четобаше, подигоше чету од 30 друга и с њом дођу у Понаре, код Вука Шикмановића, Србина православне вјере, који им је више пута бивао с руке и Србе им издавао, па узму и њега са собом и навезу се низ Каратуну, док дођоше на Пејак. То је мјесто тада било обрасло густим врбама, и ту је била раскрсница за Каруч, Дујеву и Салковину, зато ту и чета западе. Вук се припне на врх једне врбе да гледа хоће ли угледати шићара и да држи стражу чети.

Истог јутра, кад је чета овдје запала, крене Иван с Каруча у чунићу, да дождене волове из Дујеве. Кад се близу чете примакнуо, опази га Вук, па каза чети да буде спремна. Чим се Иван примаче, четници га опколише и кидисаше, да га ухвате жива. Иван лати пушку да се замијени, но Вук, којега Иван познаваше, да је Србин православне вјере,

зададе му вјеру, да му неће ништа бити, те се предаде.Чим га ухватише, узеше му пушку, а за нож не знаваху, па га убацише у лађу и почеше га питати, ко је и одакле је и повезоше га пут Жабљака. Сад Иван виђе да мора погинути, зато упита да ли је у чети бег Зотовић. Зотовић је био стари познаник Стругара, јер је имао у комшилуку њихову земљу и Иван се надаше да ће га он сачувати. Кад ово зачу Суља Ђаковић удари га по образу и опсова га. Иван виђе да ваља умријети, зато извади из потаје нож и с њим удари Суљу посред грла. Колико га је снажно ударио, није могао нож извадити, да још којега удари, но искочи у воду, да се тако спаси, да би још више квар чети нанио, ухвати се рукама за ребро од лађе да је преврне и Турке потопи. Турци се изненадише на овај ненадни догађај и Иван би сигурно потопио Турке, да га не опази Вук, који му ножем посијече прсте од руке. Оставши Иван без прста, зарони, небили главом скапулао, но Турци га по крви пођераше и чим изрони, убише. Чим су Суљи нож извадили умро је. Тако се јуначки замијени ово момче.

Када су Стругари дочули, одмах су отишли и извадили из воде његово тијело и сахранили."

О погибији Ивана Николина пише и књижевник Чедо Вуковић у роману "Поруке" (Петар И Петровић), на страни 466 и 467. О овоме догађају постоји и пјесам у "Српском огледалу", под насловом "Јуначка смрт Ивана Николина Стругара".

Мрко Николин је имао синове: Ивана, Николу, Гојка и Петра. Иво Мрков је имао синове Милоша и Божа. Божо је умро без насљеђа.

Милош Ивов, рођен око 1809., учествовао је у ратовима свога доба и у бојевима је тешко рањаван, а био је храбар и одважан војник (ратник), за шта је и одликован. Умро је 1915. године. Имао је сина Јоша.

Никола Мрков имао је синове Нешка и Лаза. Нешко Николин је имао једног сина који се звао Јоко. Јоко бјеше храбар ратник и посјекао је турску главу, а погинуо је у Брдима 1862. године.

Лазо Николин је у доба књаза Данила био перјаник, као и за вријеме књаза Николе. Истакао се у боју на Фундини. Имао је синове: Крцуна, Марка и Луку.

Крцун Лазов, рођен око 1845. године на Стругарима, био је бригадни барјактар, а учесник је свих ратова од 1876. године. У борбама се истицао и запажен је као јунак. Био је у правом смислу војник и ратник, без мане и страха. Био је човјек који никад није говорио о себи и своме јунаштву. Добро другога било му је драго као и своје. Добио је више одликовања које је Црна Гора имала, као и Карађорђеву звијезду с мачевима и четири страна одликовања. Као награду, послије ослобођења Улциња 1878. године добио је имовину у томе мјесту, па се ту и настанио. Умро је у Улцињу 1933. године.

Имао је сина Милоша, који је рођен 1885. године. Милош је завршио правни факултет и био је судија Шерјадског суда у Скопљу и Бару. Био је веома наобразован и интелектуално способан човјек. Члан КПЈ био је од 1937. године, и у том га периоду прогоне власти, често га хапсе. Умро је 1939. године.

Марко Лазов је учествовао у ратовима од 1862. године и био је врло храбар и угледан племеник. Умро је 1917. године. Имао је сина Ника.

Нико Марков је рођен 1901. године на Стругарима. Учио је неко вријеме гимназију, а неко вријеме је и службовао. Члан је КПЈ и учесник НОБ од 1941. године. Био је храбар и одважан ратник и војни руководилац. Одликован је Орденом народног хероја Југославије, као и низом других одликовања: Орденом за храброст, Орденом заслуге за народ И реда, Орденом за војничке заслуге, Орденом братства и јединства И реда, Партизанском звијездом И реда, Орденом Рускаја краснаја знамја и још неколико одликовања. Носилац је Партизанске споменице 1941. године. Пензионисан је у чину пуковника ЈНА. Умро је 1962. године и сахрањен у гробници народних хероја у Титограду. Има сина Милоша, који је рођен 1955. године. Милош је завршио економски факултет. Живи и ради у Београду.

Лука Лазов бијаше угледан и храбар племеник. Њега је књаз Никола са још два друга послао у Турску (у Цариград) на неки специјални задатак, ради неког убиства, па је тада ухапшен и осуђен на робију. У затвору је остао три године. Ради његовог ослобођења пошао је и Марко у Цариград и тамо за брата дао откуп. Лука бјеше јако изнемогао (никад се више није могао опоравити) и Марко га укрца на неки брод и довезе у Црну Гору. Послије доласка кући, није много живио. Умро је без насљеђа.

Петар Мрков имао је синове Сава и Луку.

Лука Петров је учествовао у ратовима 1862. до 1880. године. Имао је сина Ива.

Иво Лукин је рођен 1864. године у Рвашима. Учесник је рата противу Турака 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Умро је 1942. године. Имао је синове: Марка, Андрију и Божа.

Марко Ивов је рођен 1898. године у Рвашима. Учествовао је у првом свјетском рату, 1914. до 1916. године. Живио је на свом имању у Рвашима, а умро је 1978. године. Имао је синове: Блажа, Павла, Војина и Радована.

Блажо Марков је рођен 1924. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а касније је изучио занат за механичара. Има синове Бранка и Рајка. Бранко је изучио за грађевинског техничара, а Рајко студира. Сви живе у Титограду.

Павле Марков, рођен 1927. године у Рвашима, завршио је матуру и ради у Титограду. Војин Марков је рођен 1930. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а касније је изучио занат за машинисту. Има синове Зорана и Горана. Живе у Титограду. Радован Марков је рођен 1935. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а касније је завршио економски факултет у Београду, гдје живи и ради. Има синове Сашу и Миодрага.

Андрија Ивов је рођен 1900. године у Рвашима. Ишао је за зарадом у Јужну Америку и у Француску. Живио је у Рвашима, а умро је 1913. године.

Божо Ивов је рођен 1903. године у Рвашима. Отишао је на зараду у Француску, гдје и данас живи. Има сина Данила.

Гојко Мрков је имао сина Јока, а Јоко синове: Ђура, Перишу и Николу.

Ђуро Јоков, рођен око 1838. године, учествовао је у ратовима 1862. до 1880. године. Био је храбар ратник и за то је одликован. Умро је 1931. године. Имао је сина Стевана, који је рођен 1886. године у Рвашима. Учествовао је у ратовима 1912. до 1913. године. Погинуо је као водник Митраљеске чете 1915. године на Ловћенском фронту.

Периша Јоков је рођен 1862. године у Рвашима. Учесник је балканског рата 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. У рату је био водник, веома храбар. Живио је на свом имању у Рвашима. Умро је 1949. године. Имао је синове: Милана, Лазара, Вида, Јована и Ника.

Јован и Лазар су умрли млади. Мило је умро за вријеме одслужења војног рока на Цетињу 1919. године. Видо је такође умро док је служио војни рок, у Сарајеву 1920. године.

Нико Перишин, рођен 1905. године у Рвашима, био је земљорадник и живио је на свом имању. Учесник је чувеног белведерског догађаја 1936. године. Тада је и ухапшен, и у Цетињу је остао у затвору неколико мјесеци. Био је припадник НОБ од 1941. године, па је послије ослобођења био одборник народне власти у Рвашима. Умро је 1971. године. Има синове Лабуда и Ивана.

Лабуд Ников је рођен 1930. године у Рвашима. Ту је завршио основну школу, а касније је завршио филозофски факултет. Ради и живи на Цетињу. Члан је СКЈ и активни друштвено-политички радник. Има синове Веселина и Милутина.

Иво Ников је рођен 1935. године у Рвашима. Ту је учио основну школу, а касније је завршио машински факултет. Ради у Комбинату алуминијума у Титограду. Члан је СК. Има сина Видосава.

Никола, трећи син Јока Гојкова, отишао је још у раној младости у Србију. Не зна се гдје се настанио, ни да ли је од њега остало насљедника.

Гаврило Николин је имао синове Шуња и Савића. Шуња је био поп. Био је популарни племеник и ратник свога доба. Погинуо је у Посељанима, од Љуботињана. Осветио га је Васо Савићев, Шуњин синовац.

Савић Гаврилов је имао синове: Милоша, Зака (свештеник), Васа и Андра. Милош Савићев, рођен око 1815. године, бавио се земљорадњом, а имао је синове Николу и Мира. Никола Милошев, рођен око 1855. године, учествовао је у ратовима свога доба, а погинуо је млад, у херцеговачком устанку, 1875. године на Глувој смокви. Као младић занио се у борби и скочио на леђа неком снажном Турчину. Није успио да га одмах погуби, па га Турчин снажно притегне уза се и однесе у турски логор. Тамо је и погубљен.

Миро Милошев, рођен око 1850. године, учествовао је у ратовима тога доба, а умро је 1892. године. Имао је сина Станка, који је рођен 1889. године на Стругарима. Станко је неколико година био службеник Црногорске банке на Цетињу, затим је радио у Пољопривредном одсјеку, а касније се одселио у Београд, гдје је службовао и живио као пензионер. Био је припадник НОБ од почетка све до 1945. године. Умро је 1946. у Београду.

Зако (Захарија) Савићев, рођен око 1840. године, био је чувен и угледан племеник. Био је поп, али је поред свештеничке обављао и друге дужности. Био је чувени ратник и јунак. Имао је синове Сава и Ивана, Саво је погинуо у младим годинама, у Приморју.

Иван Заков (Иван попа Зака), рођен око 1867. године, учио је богословију, али је као добростојан остао да ради на своме имању. Био је угледан племеник, веома духовит и сналажљив. Учествовао је у ратовима од 1862. до 1880. године, и у њима испољио велику храброст и пожртвовање. Одликован је Златном Обилића медаљом. Погинуо је у борби с Турцима, на Скадру 1912. године. Имао је синове: Филипа, Машута и Блажа. Филип је још у младим годинама оболио и умро у Даниловграду.

Машут Иванов је рођен 1879. године. Још млад је почео ићи за зарадом у Аустрију и Америку, одакле се враћа као добровољац и учествује у првом свјетском рату од 1914. до 1916. године. Потом се опет враћа у Америку. Тамо је и умро 1940. године. Имао је сина Филипа, који је рођен 1914. године у Америци, гдје и данас живи. Филип има сина Душана, такође у Америци.

Блажо Иванов је рођен 1883. године. Од ране младости и он је почео да иде за зарадом по свијету, па се нашао у Сјеверној Америци. У првом свјетском рату као војник учествује у америчкој војсци. Погинуо је 1915. године, у одбрани Париза, на Вердену.

Васо Савићев, рођен 1842. године, био је веома поштен и угледан племеник. Умро је 1876. године, а имао је сина Пура, рођеног 1860. године. Као и отац му, Пуро је учествовао у ратовима свога времена. Имао је синове Крцуна и Перишу.

Крцун Пуров, рођен око 1877. године, учествовао је у ратовима 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. Био је у саставу Црногорског одреда који је одржавао ред на острву Крфу. Умро је 1944. године. Био је дуги низ година кмет у Горњем Цеклину.

Периша Пуров је рођен око 1896. године. Учесник је ратова од 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Разболио се од посљедица рата, и умро 1917. године.

Андро Савићев, рођен око 1832. године, учествовао је у ратовима свога доба. Умро је 1894. године. Имао је синове: Стева, Тодора и Сава.

Стево Андров је рођен око 1852. године на Стругарима. Био је доброг имовног стања. Учествовао је у ратовима 1876. до 1880. године, на Фундини, Медуну, Затријепчу и другим ратиштима. Био је и у херцеговачком устанку, у одреду Пека Павловића. За заслуге у ратовима одликован је Храбром медаљом. Имао је признато добровољачко право. У борби са Турцима отео је леденицу и сребрни нож. Леденицу му је из куће однио окупатор, а нож се и данас чува код Луке Лазова. Умро је 1934. године. Имао је синове: Лаза, Илију, Сава и Богдана.

ЛазоСтевов је рођен 1887. године на Доњим Улићима. Учесник је ослободилачких ратова 1912. и 1913. године. Завршио је регрутски кадар и у рату је био наредник. Приликом заузимања Скадра рањен је у главу, од чега је остао тешки инвалид. У току другог свјетског рата био је припадник НОП. Умро је 1974. године. Има синове Влада и Луку (Бера).

Владо Лазов, рођен 1922. године на Доњим Улићима, завршио је гимназију 1941. године. У раној младости се опредијелио за напредни покрет и био члан СКОЈ-а. Године 1941. примљен је у КПЈ. Учесник је устанка 13. јула и ослободилачког рата; био је на политичким дужностима. И послије ослобођења био је на политичким дужностима и другим у војсци. најдуже у војноисторијском институту у Београду. Наставио је са студијама и докторирао историјске науке. За ратне и мирнодопске војне заслуге одликован је Орденом за храброст, Орденом братства и јединства И реда и другим одликовањима. Носилац је Партизанске споменице 1941. године. Пензионисан је у чину пуковника; бави се историјским наукама. Живи у Београду. Имао је сина Стојана, који је умро као дијете.

Лука Лазов је рођен 1924. године на Доњим Улићима. Прије рата је завршио шест разреда гимназије. Учесник је НОР од 1941. године, а члан СКОЈ-а постао је 1941. године.

Неколико пута је хапшен у току рата. Члан је КПЈ од 1943. године. По завршетку рата остао је у служби ЈНА. Завршио је Пјешадијску официрску школу у Сарајеву 1947/48. године, као и Техничку војну академију. Службовао је на више мјеста као припадник ЈНА. Одликован је за ратне и мирнодопске заслуге. Пензионисан је 1982. године у чину пуковника. Живи у Титограду.

Богдан Стевов, рођен 1890. године, завршио је војни кадар, као и пољопривредну школу. Учесник је ослободилачких ратова 1912. до 1916. године. Умро је 1918. године.

Илија Стевов, рођен 1898. на Доњим Улићима, завршио је основну школу и пет разреда гимназије, а послије Аустро-Угарске окупације, 1920. године, и учитељску школу. Учесник је првог свјетског рата од 1914. до 1916. године на Ловћенском фронту. Службовао је као учитељ у разним мјестима Југославије. Био је припадник револуционарног радничког покрета, због чега је прогањан од власти. Члан је КПЈ од 1920. године. У априлском рату је заробљен од стране Њемаца, и у логору је остао све до ослобођења 1945. године. По повратку из заробљеништва био је у служби као учитељ у Цетињу. Ту је остао до пензионисања 1954. године. Живио је на Доњим Улићима. Умро је 1982. године. Има синове: Стевана (Малишу), Вељка и Гаврила.

Стеван (Малиша) Илијин је рођен 1932. године. Студирао је филозофски факултет. Живи и ради у Паризу. Има синове: Сергеја, Филипа и Александра. Сви су они ученици француских школа.

Вељко Илијин, рођен 1949. године, завршио је Вишу техничку школу у Новом Саду, а живи и ради у Хановеру, у Њемачкој. Има синове: Богдана, Мирка и Ивана.

Гаврило Илијин је рођен 1941. године на Доњим Улићима. Изучио је занат. Живи на Доњим Улићима и ради на свом имању.

Саво Стевов, рођен 1901. године на Доњим Улићима, завршио је четири разреда гимназије на Цетињу, вишу гимназију у Србији, а правни факултет у Београду. Докторирао је правне науке. Био је један од чувених београдских адвоката. Од ране младости се опредијелио за револуционарни покрет, и био је један од првих чланова КПЈ у срезу цетињском. Своју привржeност радничком покрету и напредним социјалистичким стремљењима показао је као адвокат у Београду, када је пред Судом за заштиту државе бранио студенте и све оне које су власти затварале као комунисте. Учесник је априлског рата 1941. године. Тада је заробљен и интерниран у Италију, гдје је остао до капитулације те земље 1943. године. По повратку у домовину прикључио се партизанима. У јединицама НОВ остао је до ослобођења 1945. године. У ЈНА је остао до 1949. године и као правник радио у судству ЈНА. По изласку из Армије, наставио је адвокатски посао. Демобилисан је у чину потпуковника. За ратне заслуге добио је више одликовања. Умро је 1976. године. Имао је сина Бошка, који је рођен 1938. године у

Београду. Био је студент треће године правног факултета, а погинуо је у саобраћајној несрећи 1961. године.

Тодор Андров је рођен 1873. године на Доњим Улићима. Учествовао је у ратовима 1912. до 1913., као и првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Био је врло угледан племеник. Умро је 1917. године. Имао је синове: Милоша, Јована, Пека и Павла.

Милош Тодорв је рођен 1892. године на Доњим Улићима. Бавио се земљорадњом, а учествовао је у ратовима 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. На Ловћенском фронту је рањен. Учесник је тринаестојулског устанка 1941. године. Припадник је НОП све до ослобођења 1945. године. Живи на Доњим Улићима, а има сина Ивана (Радована), рођена 1933. године. Иван је завршио учитељску школу и ради као наставник у школи "Ловћенски партизански одред".

Пеко Тодоров је рођен 1893. године на Доњим Улићима. Учесник је ратова1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Био је земљорадник и радник у млинима на Ободу. Активно је учествовао у устанку против окупатора 13. јула и у НОР све до ослобођења 1945. године. У току рата налазио се на разним дужностима (војним), а послије ослобођења био је командант мјеста у Ријеци Црнојевића, а касније управник затвора у Цетињу. Носилац је Партизанске споменице 1941. године, Ордена за храброст и других одликовања. У ЈНА је имао чин капетана. Умро је 1962. године. Има сина Милорада, који је рођен 1946. године. Милорад је изучио за инжењера. Живи и ради у Бачкој Паланци у Војводини.

Јован Тодоров је рођен 1908. године на Доњим Улићима. Живио је код куће, на свом имању. Активно је учествовао у народном устанку против окупатора 13. јула 1941. године и био припадник Ловћенског одреда. Учесник је и чувене пљеваљске битке 1. децембра 1941. године, у којој је тешко рањен (остао је без ока). Послије одступања партизана из Црне Горе за Босну, у априлу 1942. године, остао је на терену као позадински радник и ради за НОП све до ослобођења 1945. године. Био је ратни војни инвалид, а носилац је Партизанске споменице 1941. године. Одликован је Орденом за храброст и другим ратним и мирнодопским одликовањима. Умро је 1958. године. Има сина Веселина, који је рођен 1955. године, а који је завршио техничку школу.

Павле Тодоров је рођен 1900. године, и умро је у младим годинама.

Ђуро Николин је имао синове Шутана и Стана. Шутан је имао синове: Којицу, Марка и Јока. Којица није жењен.

Јоко Шутанов је имао синове Петра и Вида. Петар је био артиљеријски официр (капетан Црногорске војске) и учесник је ратова противу Турака 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Имао је синове Јована и Душана.

Јован Петров, рођен око 1887. године, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, па је као добровољац дошао и учествовао у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Послије ослобођења 1918. године био је у југословенској војсци, у граничним јединицама, и имао је чин потпоручника. Учесник је априлског рата 1941. када је и заробљен од стране Њемаца. Из заробљеништва је пуштен 1943. године. Пошто му је жена била Румунка, породично је живио у Вршцу. Умро је 1962. године. Имао је четири сина. Један до синова је нестао 1941. године, као војник југословенске армије, други је емигрирао у Аустралију, док два живе у Вршцу.

Душан Петров, рођен око 1889. године, пошао је за зарадом у Сјеверну Америку, па се вратио и као добровољац узео учешћа у ратовима 1912. до 1913., а учесник је и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Учесник је тринаестојулског устанка 1941. године. Био је припадник Ловћенског одреда до одступања за Босну, априла 1942. године. Цијело вријеме рата остао је на линији НОП, а 1947., када су партизани поново дошли, био је у народној власти. Био је члан првог Народног одбора у Ријеци Црнојевића. По занимању је био грађевински мајстор и радио је на више мјеста током изградње. Умро је 1964. године. Имао је синове: Блажа, Гојка и Љуба.

Блажо Душанов, рођен 1926. године, завршио је основну школу, а у Армији и војну школу. Учесник је устанка 13. јула 1941. године и био је у Ловћенском одреду све до одступања за Босну, априла 1942. године. Тада је остао на терену и радио за НОП, а 1943. године ступио је у Четврту црногорску бригаду, у којој је остао до 1945. У ЈНА је остао до 1956. године, када је пензионисан као капетан И класе. У армији је био на више војних дужности - од командира вода до командира чете и начелника обавјештајног одсјека у пуку. Одликован је Орденом за храброст, медаљом за храброст, медаљом заслуга за народ, Бугарском медаљом, Орденом за десетогодишњицу Армије. У рату је три пута рањаван. Живи у Београду.

Гојко Душанов, рођен 1934. године, завршио је саобраћајни факултет - одсјек за јавни саобраћај. Ради у Нафтагасу, као директор погона у Зрењанину. Има сина Душана.

Љубо Душанов је рођен 1941. године, завршио је индустријску школу и ради у Њемачкој. Има сина Борислава.

Видо Јоков је рођен 1836. на Доњим Улићима. Ишао је на зараду у Сјеверну Америку, па се вратио и као добровољац учествовао у рату противу Турака 1912. до 1913., а учесник је и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Умро је 1929. године. Имао је синове Сава и Ника.

Саво Видов је рођен 1896. године на Доњим Улићима. Поред основног образовања, а послије ослобођења 1918. године, изучио је војноартиљеријску школу. У бившој држави био је артиљеријски капетан И класе. Учесник је априлског рата 1941. године. Послије

капитулације бивше државе, био је заробљен од стране италијанске војске, па је интерниран у Италију, у логор ратних заробљеника. Послије капитулације Италије 1943. године долази у домовину и ступа у партизане, у којима остаје све до ослобођења 1945. године. Послије је пензионисан, у чину капетана И класе. Одликован је Орденом заслуге за народ. Умро је 1976. године. Има сина Властимира.

Никола (Нико) Видов, рођен 1898. године, завршио је матуру и статистичку школу. Радио је на више мјеста, према потреби, до пензионисања 1962. године. Учесник је првог свјетског рата 1914. до 1916. године, и НОР од 1943. године до завршетка рата 1945. године. У Армији је имао чин капетана. Умро је 1978. године. Има сина Слободана, који је изучио за инжењера телекомуникација.

Марко Шутанов је имао синове Сава и Мата. Саво Марков, рођен на Стругарима 1882. године, ишао је за зарадом у Сјеверну Америку, па се вратио и као добровољац учествовао у рату противу Турака 1912. и 1913. године. Учесник је и рата противу Бугара 1913. године, као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Учесник је и устанка 13. јула 1941. године, када је ухапшен и одведен у логор у Албанију, гдје је остао до почетка 1942. године. Умро је 1945. године. Имао је синове Илију и Мила.

Илија Савов је рођен 1923. године на Стругарима. Учесник је устанка 13. јула 1941. године и припадао је Ловћенском одреду. Био је члан СКОЈ-а. Послије одступања партизана за Босну 1942. године, остао је код куће, па је партизанима поново пришао 1944. године и у њиховим редовима остао до ослобођења 1945. Послије ослобођења завршио је правни факултет. Радио је као правник у више мјеста у Црној Гори, а и као судија Врховног суда СРЦГ, до пензионисања (због болести). Умро је 1982. године. Има сина Драгана, који је рођен 1957. године, а завршио је правни факултет. Живи и ради у Титограду.

Мило Савов је рођен 1927. године на Стругарима. Завршио је филозофски факултет и трећи степен студија у Београду. Ради у просвјети, као просвјетни савјетник за наставу историје у средњим школама у СР Црној Гори. Написао је уџбенике историје за И и ИИ разред средњих школа у СР Црној Гори. Учесник је НОР од 1944. године до ослобођења 1945. Члан је СКЈ. Живи у Титограду.

Мато Марков је рођен 1887. године. Учествовао је у рату против Бугара 1913. године. Учесник је и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Био је у жандармерији у ратовима против Турака 1912. до 1913., као и у рату бивше државе. Умро је 1956. године. Имао је синове: Душана, Јована и Павла. Душан, рођен 1909. године, био је такође у жандармерији. За вријеме НОБ био је на страни четника и погинуо је у Острогу. Јован Матов је рођен 1912. године на Стругарима. За вријеме бивше државе био је у полицији, а у току НОБ на страни четника. Погинуо је заједно с братом Душаном у Острогу 1943. године.

Павле Матов је рођен 1923. године на Стругарима. Завршио је матуру и радио у "Побједи", а сада је у Републичком архиву на Цетињу.

Стано Ђуров је имао сина Вукала. Вукале је имао синове: Пера, Митра, Богдана и Николу. Перо Вукалов, рођен 1848. године на Стругарима, био је учесник ратова 1862. до 1880. године. Умро је 1918. године. Имао је синове: Ића, Вука и Марка.

Ићо Перов је рођен 1887. године на Доњим Улићима. Учествовао је у ратовима против Турака 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Ишао је за зарадом по свијету. Био је грађевински радник (зидар), и тим се послом бавио све до пензионисања. Живио је у Титограду, а умро је 1978. године. Има сина Бора, који је рођен 1946. године. Боро је завршио управну школу.

Вуко Перов, рођен 1889. године, учествовао је у ратовима против Турака 1912. до 1913. године. Погинуо је на Тарабошу.

Марко Перов, рођен 1882. године, ишао је на зараду у Сјеверну Америку. Учесниик је устанка противу окупатора 1941. године. Учесник је и Острошке конференције, 8. фебруара 1942. године, на којој је донесена одлука о формирању Извршног одбора народне власти за Црну Гору. Био је први предсједник Народног одбора општине Ријека Црнојевића. Послије тога је ухапшен, и био у затвору на Цетињу, све до капитулације Италије 1943. године. Умро је 1970. године. Имао је синове: Мићана, Николу и Петра.

Никола Марков је рођен 1914. године. Учесник је устанка 1941. године и припадник Ловћенског одреда. Учесник је и чувене пљеваљске битке, у којој је и погинуо 1. децембра 1941. године.

Мићан (Милован) Марков је рођен 1918. године. Од ране младости се опредијелио за напредни раднички покрет, и као члан СКОЈ-а и КПЈ узео учешћа у тринаестојулском устанку 1941. године. Послије тога припадао је Ловћенском одреду. Учесник је и чувене пљеваљске битке 1. децембра 1941. године, у којој је и погинуо.

Петар Марков је рођен 1920. године. Учесник је априлског рата 1941. године. У том рату је и заробљен од стране Њемаца, па је интерниран и у интернацији остао све до ослобођења 1945. године. Као колонист одселио се у Војводину, у Ловћенац, 1947. године. Тамо и данас живи. Има синове Милована и Миодрага. Милован је завршио индустријску школу, а Миодраг студира.

Никола Вуков је рођен 1850. године на Стругарима, а преселио се на Доње Улиће. Умро је 1908. године. Имао је синове Андрију и Луку. Андрија је рођен 1895. године.

Учествовао је у ратовима 1912. до 1913., и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Био је зидарски радник, а бавио се и земљорадњом. Умро је 1935. године.

Лука Николин, рођен 1888. године на Доњим Улићима, био је занатлија (зидар). Учесник је балканских ратова 1912. до 1913., и првог свјетског рата 1914. до 1916. године, у којему је био наредник, водник. Учествовао је и у чувеној мојковачкој бици 1915. године. Живио је као пензионер на Доњим Улићима. Умро је 1976. године. Има сина Велимира. Велимир је рођен 1936. године. Завршио је економску школу и ради у "Санитасу" у Цетињу. Живи на Доњим Улићима, а има сина Богдана, који је рођен 1977. године.

Богдан Вукалов, рођен 1852. године, учесник је ратова од 1862. године. Био је храбар војник. Погинуо је у борби за ослобођење Бара 1877. године. Имао је сина Мргуда.

Мргуд Богданов је рођен 1876. године. Учесник је рата против Турака 1912. до 1913. године. Живио је на Доњим Улићима, а умро је 1918. године. Имао је синове: Симона, Пања, Блажа и Милована.

Симон Мргудов је рођен 1907. године на Доњим Улићима. Био је радник у Ободским млиновима. Био је припадник НОП и позадински радник. Као напредан и присталица социјалистичког друштва, послије ослобођења 1945. године псотављен је за предсједника синдиката у Ријеци Црнојевића. Живи на Доњим Улићима. Има синове: Јова, Љуба и Васа.

Јово Симонов, рођен 1937. године, био је радник ПТТ. Умро је млад, 1970. године. Има сина Милована, који је рођен 1968. године.

Љубомир Симонов је рођен 1939. године на Доњим Улићима. Изучио је занат за ВКВ електричара. Ради у Титограду.

Васо Симонов, рођен 1953. године, изучио је за аутомеханичара. Живи на Доњим Улићима.

Милован Мргудов је рођен 1912. године. Учесник је народноослободилачког рата од 1941. године. Погинуо је 1944. године код Матошева.

Пањо Мргудов, рођен 1901. године, радник-млинар у Ободским млиновима, као пензионер живио је на Доњим Улићима све до смрти 1976. године. Има сина Божа, који је рођен 1937. године. Божо је на служби у ЈНА, као подофицир, и живи у Приштини. Има синове Слободана и Ненада.

Блажо Мргудов, рођен 1904. године, био је радник - путар. Као пензионер живи на Горњем Цеклину, у Стругарима. Има синове Лазара и Николу. Лазар Блажов, рођен

1934. године, изучио је за машинског техничара. Ради у електроиндустрији "Обод" у Цетињу. Никола Блажов, рођен 1936. године, дипломирани инжењер, живи и ради у Сарајеву. Има сина Младена.

Митар Вукалов се одселио са Стругара у Подгорицу. Ту је држао кафану, а касније је прешао у Дубровник. Тамо је умро. Имао је сина Риста.

Ристо Митров је био обућар, а касније трговац. Селио се у Француску, па се вратио и живио у Подгорици. Ту је умро. Имао је синове: Јована, Станка и Рајка.

Јован Ристов, рођен 1920. године, студирао је у Француској и био је члан КП Француске. У другом свјетском рату био је у француској војсци и борио се против Њемаца. Године 1943. погинуо је испред Париза. За јунаштво и храброст Французи су га прогласили за националног хероја, па је на спомен плочи написано: "Морт поур ла Франце ле 1. ИИ 1943., Јован Стругар" ("Умро за Француску, 1. ИИ 1943., Јован Стругар").

Станко Ристов је рођен у Подгорици. Настањен је у Паризу, гдје се бави пословима транспорта. Има сина Јована, рођеног 1945. Јован је завршио факултет у Француској. Тамо и живи.

Рајко Ристов завршио је француску школу, па је био наставник у Африци. Погинуо је у саобраћајној несрећи 1975. године.

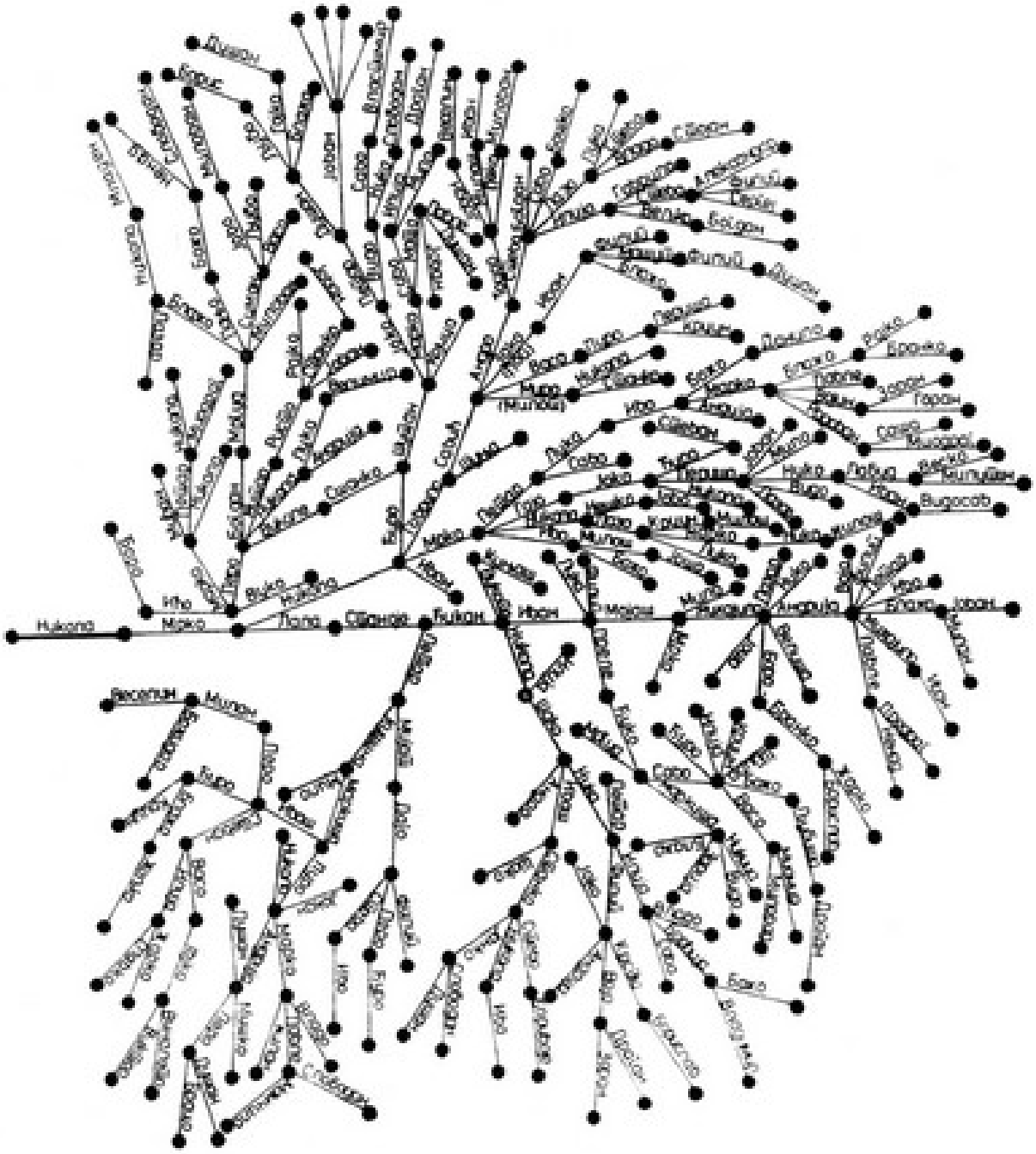

Родослов огранка НИКОЛИЋ

ОГРАНАК ТОДОРОВИЋИ

Огранак Тодоровића се развио од Тодора Радетина. Тодор је имао синове Вукаса и Јова. Са Вукасовим се именом сријећемо у историји племена Цеклин, као и са његовим потомцима Ђуканом и Петром. Вукас је имао синове Андрију и Драгишу, Драгиша је умро нежењен.

Андрија Вукасов, који се спомиње на више мјеста у историји Цеклина ("Слике из прошлости Цеклина"), имао је сина Петра, чувеног цеклинског јунака и четовођу.

Петро Ђуканов је цио свој живот посветио четовању и борби против Турака по Скадарском језеру, Крајини до Скадра, по доњој Зети и Малесији. Био је један од најчувенијих цеклинских јунака и четовођа свога времена, и скоро да нема јуначког догађаја у племенској повијесници у којем није учествовао. Освајање града Жабљака 1836. године крунисало је његово јунаштво. Погинуо је као вођа чете на Кујовој ножици 1836. године.

Грујица Андријин је имао синове: Илију, Јока и Марка. Јоко је рањен у Дуги Никшићкој, у борби против Турака, и од те ране је и умро, те од њега није остало насљедника. Марко је боловао од падавице (епилепсије) и утопио се на Сењској понти (на језеру).

Илија Грујичин је - због неког случаја 1872. године и из своје тјескобе продао имање у Цеклинској жупи и у Цеклинском пољу, па је пошао у Цариград. Из Цариграда се вратио у домовину 1876. године и учествовао у рату против Турака. Пошто није имао ни куће ни своје некретнине, живио је на разним мјестима. Ратне 1862. истакао се јунаштвом. Као момче од својих 17. година посјекао је двије непријатељске главе, за шта је одликован сребрном медаљом за храброст. Илија и брат му од стрица Петар Ђуканов, како јунаштвом и подвизима тако и својом физичком појавом, привукли су пажњу војводе Мирка Петровића и младог књаза Николе, те понудише Илији службу тјелохранитеља, али је он одби. Умро је 1905. године. Од њега није остало насљедника, те се његовом смрћу гаси јуначко огњиште Вукосава Тодорова.

Јово Тодоров је имао сина Петра, а овај сина Голуба, који је био угледни цеклински племеник. Голуб је имао сина Петра, који је погинуо у чувеној бици на Крусима 22. септембра 1796. године. У тој бици је скрхана сила Кара Махмут-паше Бушатлије, па је и он сам ту изгубио главу, коју Богдан Вуков Николић из Његуша донесе и предаде на поклон господару Црне Горе Петру И, а овај је однесе на Цетиње, гдје и данас стоји у витрини Цетињског музеја. У овој великој бици погибе скоро три хиљаде Турака. На страни Црногораца погибе 132. Међу погинулим Црногорцима био је и Петар, јединац син Голуба Петрова Стругара. Мајка му Гордана стигла је на бојиште баш по завршетку битке. Сазнавши да је Петар погинуо, нашла га је и без ријечи, нијема и забринута,

стала размишљати како да га пренесе на Горњи Цеклин, гдје га је требало ожалити и сахранити. Још јака, иако је имала педесетак година, Гордана одлучи да га упрти на леђа. Владика Петар је уочи и, пошто се обавијести о њеној намјери, нареди да четворица људи понесу Петра у родни крај. Сјутрадан је и сам Владика на путу за Цетиње, наишао кроз Горњи Цеклин и свратио на Стругаре, да се види са Голубом и његовом женом.

Тек бијаху сахранили Петра, кад наиђе Господар. Иако рањена срца, пољубе га у руку и честитају побједу. Владика је већ био смислио да Голуба приволи на поновну женидбу, па му пажљиво и благо рече: "Голубе, криво ми је да се ископа ово јуначко кољено, па бих пожелио да се поново ожениш, и бих те благословио". Па након кратког застоја, погледајући Гордану, додаде: "А тебе ћу, Гордана, издржавати о манастирском трошку, а живјела би и даље с Голубом". У тешкој недоумици. Ломи се и напокон одговори: "Господару, воља божја је досудила такву моју судбину". Тиме он одби владареву понуду. А и Гордана му се придружи, "Тако је наша судбина хтјела".

Владика је послије тога занећио у Добрској манастирској ћелији, али је и даље мислио на Голубов случај, па науми да га позове у манастир и приволи на женидбу. Сјутрадан ујутро упути добрског попа Пера Сјеклећу на Цеклин и нареди да одмах код њега дођу и Голуб и његови најугледнији рођаци, барјактар Петар Андријин и Ђуриша Јовов, који на Крусима поклони владици сабљу и коња (Лабуда) силног Махмут-паше. Стругари дођоше и владика их прими у Добрској ћелији. Ту понови жељу за Голубову поновну женидбу, баш онако како је и дан раније то покушао. Ту своју жељу закључи ријечима: "Хоћу, Голубе, да ме послушаш; хоћу да тај јуначки дом и даље живи, и да ја то овдје у храму свете Петке благословим".

Под притиском рођака, Голуб пристане и ускоро се ожени. Гордана је и даље живјела код њега, а он је на њено име добијао сталну помоћ са Цетиња. Голуб је у поновном браку имао синове: Луку, Ђура, Шава (Турчина) и Пура.

Лука (Лукета) Голубов, рођен око 1800. године, погинуо је приликом освајања града Жабљака 1835. године. Он је с Вуком Љешевићем и првом групом бораца дошао у помоћ оним јунацима који су већ били ускочили у град. Баш када су изашли да на јуриш потјерају Турке од града, Лука је погинуо. Имао је сина Сава.

Саво Лукетин, војвода и сенатор црногорски, опјеван је под именом Лукетић Саво или Лукић Савић - како у Вуковим пјесмама (књига 9, у четири пјесме), тако и пјеванији "Јуначки споменик". Саво Лукетин је рођен око 1820. године. Он је захваљујући личном јунаштву већ у тридесетој години (1851.) постао војвода и сенатор, као и у чувеној бици на Грахову 1858. године. Године 1858. он предводи цеклинску чету од 400 друга. Повео их је у 26 лађа - што мањих, што већих - и увезао се низ Блато, с намјером да удари на сваки пристан, с обје стране језера, од Крањичке Луке па до Скадра и од Плавнице

испод Зете до Фраке и Скадарских ливада. Чета у току ноћи прође поред Лесендра, Врањине и Грможура, а кад наиђе поред Петрове понте, распореди се у онолико група колико је мјеста требала напасти. Распоред је био такав да група која ће напасти казину (најближе Скадру) нападне прва, а остале чим чуну да је напад на Казину почео, свака да удари на одређени јој пристан. На свим пристанима биле су турске куле и у њима посаде. Када је напад на Казину почео, све су групе напале своје пристане. У први мах Турци дадоше јак отпор, али када чуше да се свуда око Блата води борба, помислише да их је напала сва Црна Гора, па се затворише у куле, а нешто их и побјеже у Скадар, тако да пристанима ни од куда није дошла помоћ. Цеклињани са сваког пристана плијенише све што су нашли, па и 54 лађе. Ове лађе, као и све које су раније плијенили од Турака, користили су за четовања и рибарења по језеру. Ова акција Цеклињана је прошла без губитака. Саво је предводио Цеклињане у многим борбама и бојевима, и свуда се показао као храбар и умјешан у командовању. Имао је сина Лабуда.

Лабуд Савов, рођен око 1850. године, био је војвода племена Цеклина. Био се оженио сестром књаза Николе, Бешом, коју је нешто послије женидбе отјерао и сњом брак раскинуо. Због тога књаз Никола протјера Лабуда из Црне Горе. За вријеме бугарско-турског рата 1876. године, Лабуд се нашао у Бугарској, па је учествовао у броби против Турака. У том рату су узеле учешћа и руске јединице. Лабуд се истакао и показао велико јунаштво, те га послије ослобођења Софије руска команда посатви за команданта града. Послије тога је књаз Никола рехабилитовао Лабуда и вратио га у Црну Гору, те је био војвода све до смрти. Имао је синове Сава и Стева.

Саво Лабудов, рођен 1869. године на Стругарима, био је поштански службеник. Учесник је балканских ратова 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Послије ослобођења био је управник поште у Улцињу. Умро је 1927. године. Имао је сина Влада, који је рођен 1906. године у Улцињу. Завршио је филозофски факултет, а говорио је: француски, њемачки, руски и италијански језик. У току рата 1941. до 1945. године био је присталица НОП. Умро је 1975. године. Има синове Александра и Бошка. Александар, рођен 1939. године у Осијеку, завршио је матуру и живи и ради у Београду. Бошко, који је рођен 1948. године, завршио је политичке науке и филолошки факултет.

Стево Лабудов, рођен 1876. године, био је официр црногорске војске и учесник балканских ратова 1912. до 1913., као и рата против Бугара и првог свјетског рата 1914. до 1915. године. Умро је 1915. године у Улцињу. Имао је синове Бошка и Ђорђија. Ђорђије је умро у младим годинама.

Бошко Стевов, рођен 1907. године у Улцињу, завршио је гимназију у Беранама (данас Иванград) и студирао је на Правном факултету у Београду. Како се још као ђак опредијелио за револуционарни раднички покрет, био је компромитован, па га власти и жандармерија прогоне и хапсе. Као студента га стражарно спроводе из Београда и

предају среским властима у Бару - на надлежност и суђење. Члан КПЈ постао је 1933. године. Био је повјереник уреда Радничке коморе у Улцињу и члан Среског комитета КПЈ. Да би избјегао прогоне, хапшења и суђење, 1936. године је емигрирао у Албанију. Бошко се бавио и спортом. Био је истакнути фудбалер "Ловћена" из Цетиња и ФК "Слога" из Груде. Бошко је био угледна политичка личност у предратном и ратном вреемену, све до смрти. Због политичке активности стално су га прогонили и хапсили, па је и 1940. године ухапшен и спроведен у концентрациони логор у Смедеревску Паланку. Послије капитулације бивше државе био је један од организатора припрема народног устанка против окупатора 1941. године у Црној Гори, у којему активно и учествује. Приликом одступања из Црне Горе за Босну 1942. године, на превару је ухваћен од четника и предат италијанским војним властима, које га интернирају у Албанију. Спроведен је у тирански затвор, пошто је био становник Улциња (који је у доба окупације "припадао" Албанији). Из тиранског затвора, на захтјев четника, доведен је на Цетиње ради суђења. Ту га је италијански војни суд осудио на смрт стријељањем. Стријељан је 5. августа 1942. године. Има синове: Николу (Мишка), Лабуда, Војина и Ђорђија.

Никола (Мишко) Бошков, рођен је 1932. године у Улцињу, завршио је вишу поморску школу и радио је код Прекоокеанске пловидбе. Био је члан СКЈ. Био је веома дружељубив и омиљен код својих другова. Умро је 1977. године од срчаног удара. Има синове: Небојшу, Божидара и Бранислава. Небојша је рођен 1954. године и студира грађевинарство. Божидар, рођен 1956. године, студира права. Бранислав је рођен 1966. године.

Лабуд Бошков, рођен 1935. године у Улцињу, изучио је за наставника физичке културе. Живи и ради у Улцињу. Има синове Часлава, који је рођен 1972., и Мишка, рођеног 1977. године.

Ђорђија Бошков, рођен 1940. године у Улцињу, завршио је вишу туристичку школу, а живи и ради у Улцињу. Војин Бошков је умро у младим годинама.

Ђуро Голубов, рођен око 1798. године, имао је синове: Илију, Јока, Тодора и Николу. Илија и Јоко су умрли млади.

Тодор Ђуров, рођен око 1830. године, имао је синове: Станка, Сава, Стева и Маша. Станко и Саво су умрли млади.

Стево Тодоров је учествовао у ратовима против Турака до 1913., као и у првом свјетском рату од 1914. до 1916. године. У тим ратовима био је водник и рањаван је. Умро је 1935. године.

Машо Тодоров, рођен око 1870. године, учесник је рата против Турака 1912. године. Погинуо је при Широчком вису. Био је у саставу црногорског одреда у улози међународне жандармерије на Криту од 1897. до 1899. године. Имао је сина Илију. Умро је 1945. године. Има сина Петра, који је рођен 1932. године. Петар је завршио филозофски факултет у Београду. Предавач је у гимназији на Цетињу. Члан је СКЈ и активни друштвено-политички радник. Има синове: Предрага, Мирослава и Милоша.

Никола Ђуров, рођен око 1830. године, био је поп. Учесник је ратова 1862. до 1880. године. Имао је сина Луку. Лука је рођен 1877. године. Био је учесник балканских ратова 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Погинуо је 1944. године на Стругарима од окупатора. Имао је синове Сава и Душана. Душан, рођен 1908. године на Стругарима, завршио је матуру и био шумар. Одступио је 1945. године. Има сина Петра.

Саво Лукин, рођен 1904. године на Стругарима, завршио је малу матуру. Био је у жандармерији, а послије капитулације бивше државе 1941. године, дошао је кући, на Стругаре, и 1944. пошао у НОВ, гдје је и остао до завршетка рата 1945. године, када је демобилисан. Има синове Николу и Војислава. Никола је рођен 1940. године. Завршио је умјетничку школу и ради у фабрици за израду обуће "Кошута" у Цетињу, а има синове Горана и Сава. Војислав Савов, рођен 1944. године на Стругарима, изучио је занат за електричара и ради у Цетињу. Има сина Момчила.

Пуро Голубов је имао синове Андрију и Михаила. Андрија Пуров је погинуо у борби против Турака на Грахову 1848. године.

Михаило Пуров је учествовао у граховској борби против Турака 1858., као и у ратовима 1862. до 1880. године. Као и брат Андрија, био је храбар ратник свога времена и врло угледан племеник. Имао је синове: Блажа, Вука и Пера.

Блажо Михаилов, рођен око 1872. године на Стругарима, био је угледан и храбар официр црногорске војске. Учесник је балканских ратова 1912. до 1913. године против Турака, као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Био је у заробљеништву, у Мађарској, за вријеме аустроугарске окупације. У рату је био командир Цеклинско-добрског батаљона. За ратне заслуге добио је више одликовања. Као пензионер живио је на Стругарима. Стријељан је од стране Италијана 19. јула 1941. године. Он и брат му Перо били су прве жртве окупатора послије тринаестојулског устанка 1941. године. Имао је синове Николу и Марка.

Марко Блажов, рођен 1907. године, завршио је матуру и живио у Зрењанину, а послије ослобођења 1945. године у Сушаку. Умро је 1961. године.

Никола Блажов, рођен 1904. године на Стругарима, завршио је војну коњичку школу и ваздухопловну - пилотску. Био је капетан И класе при ваздухопловству (пилот). Учесник је априлског рата 1941. године. Тада је заробљен и у току рата био је у заробљеничком логору. Послије ослобођења вратио се у домовину и био у служби ЈНА, при ваздухопловству. Као пензионер живи у Београду. Има сина Милана, рођеног 1946. године. Милан је завршио матуру. Ради и живи у Београду. Има сина Борис, који је рођен 1974. године.

Вуко Михаилов, рођен на Стругарима, учествовао је у ратовима против Турака 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Имао је синове: Митра, Мила и Павла.

Митар Вуков је рођен 1911. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу. Још у раној младости опредијелио се за револуционарни раднички покрет. Учествовао је у многим акцијама и демонстрацијама које је КПЈ водила против неправде и насиља у бившој Краљевини Југославији. Учесник је и чувених белведерских демонстрација, које су у крви растурене од стране жандармерије 1936. године. У потрази за послом, одлази у Косовску Митровицу и запошљава се у руднику Трепча, гдје ради као рударски радник. Ту испољава активну приврженост револуционарном радничком покрету, па је примљен у КПЈ. Својим радом се истиче и учествује у штрајковима рудара Трепче. Учесник је акција које су вођене на Косову Пољу 1939. године, поводом Косовске битке. Одмах послије сутанка 1941. године опредијелио се за НОБ и револуцију у којој од почетка активно учествује. Са Рударском четом одлази у партизане и као припадник једног српског батаљона улази у састав Прве пролетерске бригаде. Као замјеник комесара чете погинуо је на Устипрачи 13. новембра 1943. године.

Мило Вуков је рођен 1920. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу. Као младић опредијелио се за напредни омладински покрет и као активиста узима учешћа у тринаестојулском устанку против окупатора 1941. године, као и у свим борбама које су у то вријеме вођене на том терену. Учесник је чувене пљеваљске битке 1. децембра 1941. године. У тој бици је и погинуо.

Павле Вуков рођен је 1924. године на Стругарима. Ту је завршио основну школу, а матуру на Цетињу. Као припадник НОР од 1942. године интерниран је и у логору остао до капитулације Италије 1943. године. Из Италије се у домовину вратио са Првом прекоморском бригадом. Прикључио се НОВ Југославије, и у њеним јединицама остао све до ослобођења 1945. године. Послије ослобођења је био официр у сталном кадру Армије. У Армији је завршио официрску ауто-школу. У току рата био је на политичким дужностима као комесар, а послије рата је промијенио више дужности. Одликован је са више одликовања. Пензионисан је 1967. године у чину пуковника. Има сина Димитрија. Живи у Загребу.

Перо Михаилов, рођен око 1875 године на Стругарима. Ишао је у Русију и радио на изградњи Транссибирске жељезничке пруге, прво као радник, касније као предузимач и најзад као трговац. Учествовао је у Руско-Јапанском рату 1905. године. Трговином се бавио до 1912., када је као добровољац дошао у домовину и учествовао у рату против Турака 1912. до 1913., као и првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Био је предсједник општине 1919. године на Горњем Цеклину. Стријељан је од стране италијанске војске 1941. године. Он и његов брат Блажо били су прве жртве послије јулског устанка 1941. године. Има сина Андра. Андро је рођен 1927. године на Стругарима. Завршио је средњу школу ликовних умјетности и педагошку академију. Има сина Петра.

Турчин (Шако) Голубов имао је синове Моја и Шута. Од Шута није остало насљедника. Мојо је имао сина Петра. Петар је рођен око 1851. године. Учествовао је у ратовима 1870. до 1880. године, и био је гласовит и храбар ратник и војник. Био је јако одважан и популаран племеник. За заслуге у борби на Вучјем долу књаз Никола му је дао имање у Спужу, гдје је и живио. Имао је синове Јова и Ђура. Ђуро је у младим годинама извршио самоубиство.

Јово Петров, рођен 1881. године на Стругарима, ишао је за зарадом у Њемачку, гдје је остао 5-6 година. Учесник је балканских ратова против Турака 1912. до 1913. године, као и првог свјетског рата, у коме је био барјактар бригаде стојеће војске на Санџачком фронту. Послије завршетка првог свјетског рата из Спужа се преселио у Пећ, гдје је добио земљу и оформио богато домаћинство. Послије окупације Југославије 1941. године, под притисиком пећких ага и бегова, морао је да се сели, и до ослобођења 1945. године живио је као избјеглица у Србији, у Сврљигу. Послије ослобођења вартио се у Пећ, на своје имање. Умро је 1963. године. Има сина Петра (Рајка).

Петар (Рајко) Јовов је рођен 1929. године у Пећи. Ту је завршио матуру, а правни факултет у Скопљу. Радио је као правник у више предузећа и као судија у општинском суду у Пећи. Из Пећи се одселио и настанио се у Будви 1973. године, гдје ради у Општини као правник. Има синове Бошка и Владимира. Обојица су рођени у Пећи, први 1958. и данас је студент, а други 1963. године.

Родослов огранка ТОДОРОВИЋ

ОГРАНАК ДРАГИЋЕВИЋИ

таноје Секулин имао је синове: Ђикана, Радету и Секулу. Од Секуле није остало насљедника. Од Ђикана је огранак Николићи, а од Радете су огранци Драгићевићи и Тодоровићи.

Радета је имао синове Драгића и Тодора. Од Драгића се развио огранак Драгићевићи. Драгић је умро у младим годинама, а имао је синове Вука и Матијаша. Они су као дјеца остали без оца, па се њихова мајка преудала у Добрско Село, за неког Рада Пиперовића. Када се преудала, оба сина (Вука и Матијаша) је повела са собом, гдје су се и подизали док су одрасли за самосталан живот. Вратили су се на своје имање тек када им је очух умро, од којега наслиједише неку имовину код Плијевора, као и источни дио који раздваја Мекавачки поток од остале добрске имовине до на Белову скалу под Павловом главом, као и млин на извору Мекавцу. Матијаш је имао сина Николу.

Вуко Драгићев имао је синове Рада и Станоја. Од Станоја није остало насљедника. Раде је имао синове: Марка, Сава, Андрију и Вука.

Марко Радов је имао синове Ивана и Јока. Од Јока није остало насљедника.

Иван Марков имао је сина Ђура, а Ђуро Филипа и Јока. Јоко је умро 1859. године од рана задобијених у граховској борби 1858. године.

Филип Иванов је умро 1908. године. Учествовао је у ратовима од 1862. до 1880. године. Био је храбар и поуздан војник, као и угледан племеник. Имао је синове: Николу, Мрка и Вука.

Никола је имао сина Мрка, који је продао своје имање и пријешао на становање у Друшиће, код рођака Николе Савова, затим код Митра Пекова у Додоше, одакле пријеђе у Дујеву, код зета Луке Јокова Ђурашковића. Ту је и умро 1920. године, а сахрањен је на Горњем Цеклину.

Мркан Филипов је умро од колере 1867. године, а Вуко 1899. године. Од њих није остало насљеђа, и тако се угасило огњиште Мрка Радова.

Саво Радов је имао синове: Матијаша, Томаша и Перишу. Периша је погинуо 1787. године, убили су га Каварићи за крвну освету.

Матијаш Савов имаде синове: Маркишу, Луку, Ђура и Петра. Лука и Ђуро су умрли без насљедника. Петар је имао сина Николу.

Маркиша Матијашев имао је синове Андрију и Белана. Андрија је имао сина Ђура, који је умро 1918. године. Ђуро је имао синове Јована и Блажа.

Јован Ђуров је рођен 1901. године у Друшићима. Преселио се 1928. године у Сенту гдје је добио земљу као добровољац. Тамо је живио до 1941. године. Послије капитулације бивше државе 1941. године породица му је отјерана са земље и дошла је на Горњи Цеклин. Јован је био мобилисан (био је у Даниловграду) и у априлском рату био је на албанском фронту. Учесник је тринаестојулског устанка, а послије је ухапшен и отјеран у логор, у Албанију, гдје је остао до децембра 1941. године. Тада се вратио, поново пришао партизанима и био у Ловћенском одреду до одступања за Босну, априла 1942. године. Тада је остао на терену. Поново је ступио 1944. године у Ловћенски одред, у којему је био обавјештајац и интендант батаљона до ослобођења Подгорице 1944. године. Као обавјештајни официр био је на територији среза цетињског и подгоричког. по ослобођењу Подгорице 1945. године отишао је за Београд и, по задатку, у Сремско-митровачко војно подручје, гдје је остао до октобра 1945. године. Тада је демобилисан као старије годиште и ратни војни инвалид, и вратио се на своје имање у Сенту. Ту је остао до 1971. године, а затим се настанио у Београду. У Армији је имао чин поручника, а за ратне и мирнодопске заслуге одликован је Орденом за храброст, Орденом заслуга за народ ИИ реда. Добио је и низ других признања: Градског добора Сенте за 20. годишњицу оцлобођења и јубиларну медаљу за 25. годишњицу ослобођења Сенте, Плакету града Београда за 30. годишњицу ослобођења (соц. изградње), Позлаћену плакету Општине Чукарица (као добровољни давалац крви), као и више похвала за друштвено - политички рад. Члан је СКЈ. Има синове: Михаила, Божидара, Илију и Василија.

Михаило Јованов, рођен 1932. године у Сенти, завршио је економски факултет и ради у Београду. Члан је СКЈ. Има сина Јована, који је рођен 1970. године.

Илија Јованов, рођен 1936. године у Сенти, завршио је економски факултет и ради у Београду. Члан је СКЈ. Има сина Синишу, који је рођен 1967. године.

Божидар Јованов, рођен 1934. године у Сенти, завршио је архитектонску школу и ради у Суботици. Члан је СКЈ. Има сина Ненада, рођеног 1959. године, који је завршио техничку школу.

Василије Јованов, рођен 1938. године у Сенти, завршио је матуру и ради у Паризу. Има сина Филипа, који је рођен 1974. године.

Белан Матијашев имао је сина Богдана, а Богдан Луку. Становали су на Баси. Лука је продао имање на Баси и преселио се у Рваше, на имање купљено у Луке Иванова Стругара. Имао је сина Блажа. Блажо је 1907. године отишао у Сјеверну Америку и тамо остао, па се о њему више није знало, као ни да ли је од њега остало порода.

Ђукан Беланов имао је сина Милоша, а Милош синове Илију и Ивана. Иван се одселио у Додоше, па у Врањину и Вирпазар. Умро је у Друшићима.

Илија Милошев је живио у Друшићима и био је добростојан. Увијек је био добро одјевен и наоружан, у чему је посебно уживао. Умро је у Друшићима без насљедника. Дио богатог имања са кућом оставио је рођаку Саву Бићову Стругару. Други дио имања оставио је Саву с налогом да се уновци и да се од тога новца на Рвашком Ублу подигне школа са натписом: "Овај просвјетни дом подиже са завјештањем Илије Милошева Стругара из Друшића 1904. године, за његову душу и помен, а по настојању Сава Бићова Стругара као пуномоћника и руковаоца Илијине посмртне оставштине". Кроз ову школу је прошао и опсименио се низ генерација, од 1904. године, из села: Рваша, Бобије, Друшића, Метериза и Добрске Жупе, све док није сграђена нова школа у Рвашима.

Томаш Савов је имао синове Бића (Богдана) и Блажа.

Бићо Томашев је имао сина Сава. Саво је живио у Друшићима. Учествовао је у ратовима 1875. до 1880. године и као храбар војник одликован Сребрном медаљом. Имао је синове: Николу, Анта, Бошка и Јована.

Никола Савов је био вриједан домаћин и храбар војник. Учествовао је у сва три рата од 1912. до 1916. године. Био је предсједник жупске општине. На том је положају без икакве своје кривице погинуо 17. маја 1922. године у Друшићима. Уби га Саво Јоков Дајковић, због тога што је Никола као предсједник општине био позван на увиђај, поводом неке размирице између Сава и фамилије брата му Пера. Никола је имао синове: Перишу, Васа и Марка.

Марко Николин је рођен 1917. године у Друшићима. За вријеме окупације, послије устанка, ухапшен је и интерниран у Италију, па је послије капитулације те земље 1943. године ступио у партизане и 2. марта 1944. године погинуо у Италији. Периша се није женио.

Васо Николин је рођен 1914. године у Друшићима. Учесник је НОР од 1941. године, и био је активни официр ЈНА. Имао је чин каптана И класе. Службовао је у више мјеста до пензионисања. Био је члан СКЈ, а за ратне и мирнодопске заслуге одликован је са двије Медаље за храброст, Орденом братства и јединства ИИИ реда, Орденом заслуге за народ ИИИ реда, Медаљом Отачествене фронте 1944-1945 и медаљом за 10. годишњицу Армије. Умро је 1974. године. Има синове: Николу, Душана и Предрага.

Никола Васов, рођен 1946. године, изучио је за грађевинског техничара. Он има синове Марка и Васа. Душан је рођен 1950. године, а изучио је за хемијског техничара. Има сина Горана. Предраг, рођен 1953. године, изучио је за аутомеханичара. Сви живе у Титограду.

Анто Савов, рођен 1877. године, учествовао је у ратовима против Турака 1912. до 1913. и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Стријељан је у Друшићима од стране окупатора 1941. године. Имао је синове: Петра, Мила и Вида.

Видо Антов, рођен 1922. године, ухапшен је од стране италијанских окупатора 1941. године. Умро је у затвору у Тирани 1942. године.

Мило Антов је рођен 1911. године. Био је путар, а умро је 1968. године. Има синове Ђока и Бранка. Ђоко је рођен 1949. године, завршио је индустријску школу (обућарски занат) и ради у "Кошути" у Цетињу; има сина Влада, који је рођен 1977. године. Бранко, рођен 1953. године, завршио је индустријску школу, браварски занат.

Петар Антов, рођен 1907. године у Друшићима, зваршио је основну школу и школу за грађевинског надзорника. Био је на раду код ЈНА, при команди инжењерије. Припадао је НОП од 1941. године до одступања за Босну 1942. године, па је поново пришао партизанима 1944., и у НОВ остао до ослобођења 1945. године. У рибарству је радио за НОП. Пензионисан је 1961. године. Има синове Радована и Луку.

Радован Петров, рођен 1950. године, завршио је индустријску школу, а на служби је у Секретаријату унутрашњих послова у Титограду (милиционер). Има сина Драгана, који је рођен 1978. године. Лука Петров је рођен 1956. године, изучио је за машинског техничара.

Бошко Савов, рођен 1885. године, учесник је рата против Турака 1912. до 1913. и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Умро је 1963. године, а има сина Петра, који је рођен 1912. године. Петар је завршио основну школу и три разреда гимназије. Учесник је априлског рата 1941., као и тринаестојулског устанка 1941. године. Има синове Јована и Ђорђија. Јпван је рођен 1967., а Ђорђије 1969. године.

Јован Савов, рођен око 1895. године, учествовао је у рату против Турака 1912. до 1913., као и у првом свјетском рату 1914. до 1916. године. Био је противник НОП, па је одступио 1944. године.

Андрија Радов је имао синове: Марка, Ивана и Шутана. Сва тројица су се одселила из Друшића у Салковину, 1825. године, а 1840. године, послије чувене битке у томе селу, преселише се у село Додоше. Ту су саградили кућу "у кречу". Таквих кућа је тада у Додошима сграђено седам. Оне су за тадашње вријеме биле веома чврсте и подешене за одбрану (са пушкарницама), ако Турци нападну Додоше. Вјероватно су за то имали поуку из крваве битке на Салковини и затварања 26 цеклинских јунака у чувеном Ђедеревића кућишту.

Марко, најстарији син Андрије Радова, умро је без насљедника, као и његов брат Шутан.

Иван Андров имао је сина Пека, веома мирна, поштена и добростојна племеника, чије су поштење и доброчинство били оглашени у племену и околини. Уживао је углед и код господара Црне Горе, књаза Николе, који је из обзира према њему његова сина Николу поштедио моралне казне. Пеко је, и поред свога богатог имања, умро у очајању, усљед неправде коју му учинише ондашње власти, па и сам господар. Пеко је културном здању "Зетски дом" у Цетињу приложио сребрну пушку од 100 талијера и два дебела вола ("Слике из прошлости Цеклина", страна 197).

Пеко је имао синове Николу и Митра. Никола је учесник рата против Турака 1912. до 1913. и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Послије ослобођења 1918. године био је у жандармерији. Службовао је у пећи и у другим мјестима, а стално се настанио у Даниловграду. Никола се два пута женио. Од прве жене имао је сина Луку, који је живио у Додошима и боловао од епилепсије (падавице). Пао је у огањ и од повреде умро 1929. године. Није имао мушке дјеце. Са другом женом Никола је имао синове: Васа, Михаила, Душана и Ђока.

Васо Николин је рођен 1923. године у Даниловграду. Завршио је вишу комерцијалну школу. Учесник је НОР од 1941. године. Ухпшен је 1941. године и осуђен од стране италијанског војног суда на двадесет година робије, па је депонован на издржавање казне у Италију, гдје је ослобођен од италијанских партизана и укључио се у бригаду "Гарибалди" у којој је остао све док је прешао у Прву тенковску бригаду НОВ Југославије, која је формирана у Италији. Са њом је дошао у домовину. У тенковским јединицама остао је до 1. маја 1947. године. Тада је демобилисан. За ратне заслуге одликован је Медаљом за храброст. Радио је у Даниловграду, а у Пећи је био у служби осигуравајућег завода, гдеј је и пензионисан 1973. године. Живи у Даниловграду. Има сина Илију. Илија је рођен 1951. године, а изучио је занат за металостругара.

Михаило Николин је рођен 1925. године у Даниловграду. Ту је завршио основну школу и малу матуру. Учесник је НОБ од 1943. до завршетка рата 1945. године, када је рањен. Дуго је радио у Пећи, гдје и живи. Члан је СКЈ. Има синове Бошка и Слободана. Бошко, рођен 1950. године, завршио је трговачку школу и ради у Даниловграду. Слободан, рођен 1952. године, завршио је индустријску школу, па је отишао у Сјеверну Америку.

Душан Николин, рођен 1925. године (близанац са Михаилом), изучио је за ВК електричара. Ради и живи у Даниловграду. Има сина Ранка.

Ђоко Николин је рођен 1931. године у Даниловграду. Био је радник. Умро је 1976. године.

Митар Пеков је рођен 1877. године. Учесник је рата против Турака 1912. до 1913., као и првог свјетског рата 1914. до 1916. године. Живио је у Додошима, а умро је 1927. године. Имао је синове: Пера, Блажа, Стева, Павла и Станка.

Перо Митров, рођен 1901. године у Додошима, бавио се земљорадњом и риболовом. Био је симпатизер НОП, па је 1944. године ухапшен. Послије пуштања из затвора исте године од последица је умро. Имао је синове Марка и Вида. Марко Перов, рођен 1922. године у Додошима, учесник је НОБ од 1941. до 1942., док су партизани одступили за Босну, а поново је ступио у партизане 1944. године и остао у Армији до 1947. године, када је демобилисан. У рату је рањаван, па је ратни војни инвалид. Има сина Жељка, који је рођен 1969. године, ученик.

Видо Перов је рођен 1935. године у Додошима, гдје је завршио основну школу. Био је у подофицирској школи у Љубљани, а послије је завршио правни факултет. Ради у Зрењанину, у оквиру народне одбране.

Блажо Митров је рођен 1907. године у Додошима. Бави се земљорадњом, у истом селу. Има синове: Јована, Бранка и Николу. Јован, рођен 1940. године, завршио је подофицирску школу и активно ради у ЈНА. Има сина Зорана, који је рођен 1967. године. Никола, рођен 1943. године у Додошима, завршио је вишу поморску школу. Бранко, рођен 1946. године, завршио је средњу школу, а ради у Њемачкој.

Стево Митров, рођен 1910. године у Додошима, учесник је НОР од 1941. године, ратни је војни инвалид. Одмах послије ослобођења 1945. године са породицом се настанио у Цетињу и радио у Министарству унутрашњих послова СРЦГ као службеник до 1961. године. Тада се преселио у Београд, па у Земун, гдје живи као пензионер. Има сина Драгољуба. Драгољуб је рођен 1939. године. Студирао је у Београду и изучио за инжењера архитектуре. Има сина Предрага, који је рођен 1972. године. Сви живе у Земуну.

Павле Митров, рођен 1914. године у Додошима, бавио се земљорадњом и риболовом. Био је члан КПЈ од прије рата, а учесник је НОР од 1941. године. Ухапшен је 1942. године и стријељан 3. маја исте године.

Станко Митров, рођен 1919. године у Додошима, за вријеме априлског рата 1941. године, затекао се на одслужењу војног рока и учетвује у томе рату. Тада је заробљен од стране Њемаца, па је остао у логору ратних заробљеника све до ослобођења 1945. године. Тада се вратио кући. Касније се населио као колониста у Војводини, у Ловћенац. Радио је у земљорадничкој задрузи. Живи као пензионер у Ловћенцу. Има синове Владимира и Воја. Владимир је изучио за инжењера агрономије, а Војо за љекара. Сви живе у Ловћенцу.

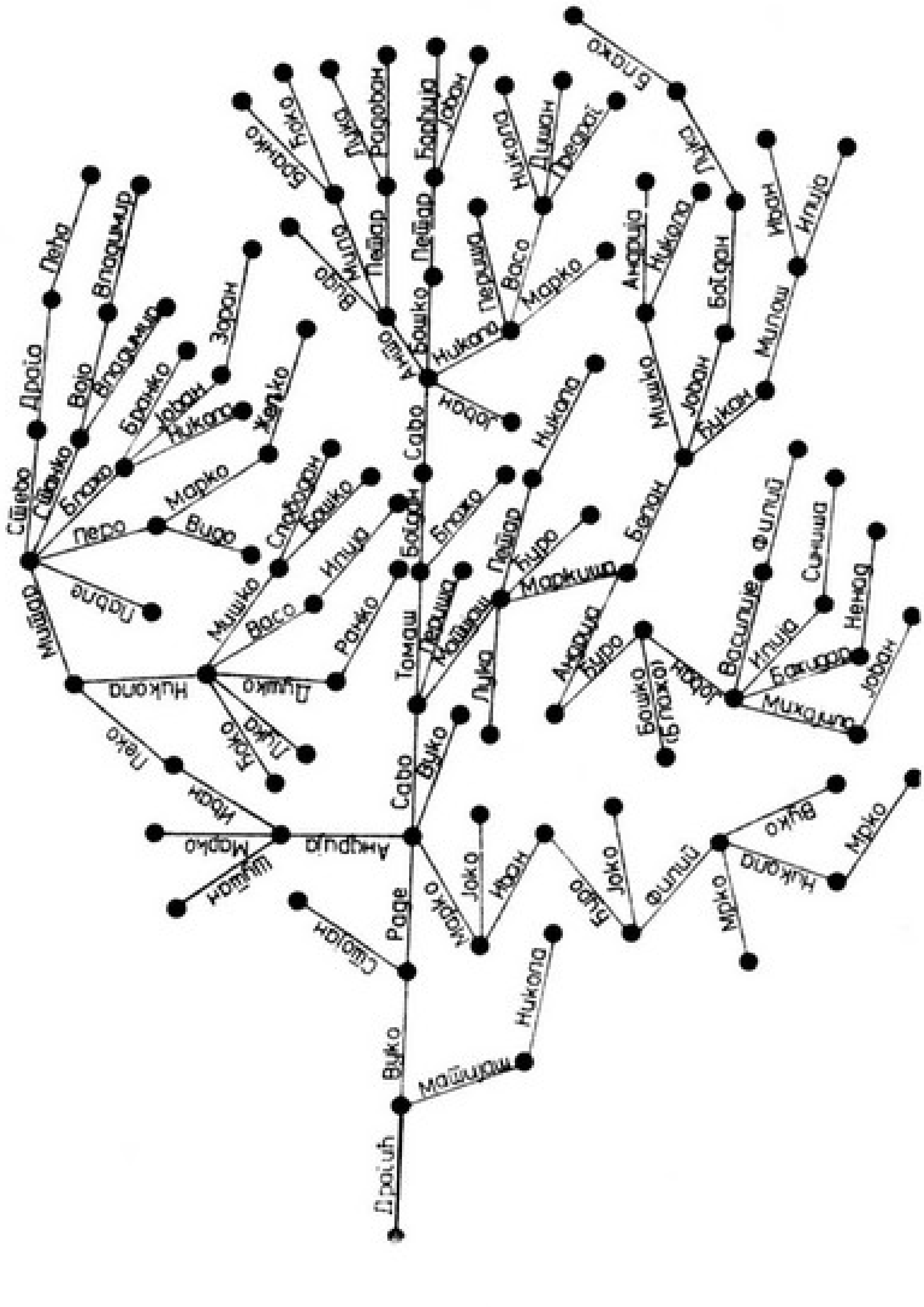

Родослов огранка ДРАГИЋЕВИЋ

СТРУГАРИ ПОГИНУЛИ НА БРАНИКУ СЛОБОДЕ СВОЈЕ ДОМОВИНЕ

Вама, драга браћо, који своје кости узидасте у темеље вјековима напаћене и искрвављене домовине, умјесто букета цвјетова на знаним и незнаним хумкама, прилажем овај скромни рад, да млађа покољења прочитају и подсјете се на ваше дјело.

Погинули у ратовима до 1918. године

Шћепан Вукчев, погинуо у бици на Царевом лазу 1712. године.

Преле Шћепанов, погинуо у бици на Царевом лазу 1712. године.

Вучета Андријин, погинуо на Чеву1750. године у борби против Турака.

Андрија Шћепанов, погинуо 1768. године у борби против Нуман-паше Ћуприлића.

Вукашин Андријин, погинуо 1796. године у бици на Крусима.

Станко Тодоров, погинуо у борби против Турака у Бобији 1780. године.

Ђукан Андријин, умро од задобијених рана 1788. године, за вријеме Вукосајевића.

Анто Белов, погинуо у бици на Крусима 1796. године.

Драго Петров, погинуо у Бобији, у борби са Турцима, у другој половини ХВИИИ вијека.

Ђуриша Јовов, погинуо у бици на Крусима 1896. године.

Периша Савов, погинуо 1787.; убили су га Каварићи, за крвну освету.

Голуб Петров, погинуо на Крусима 1796. године.

Кусјина Петров, погинуо на Доњим Улићима 1804. године; убили га Доњоулићи.

Вуко Станков, погинуо на Скадарском језеру 1815. године.

Дајица Станков, погинуо 1831. године у борби против Турака у Албанији.

Станко Кусјинин, погинуо 1832. на Круској главици.

Илија Матијашев, погинуо 1832. године.

Преле Ђуканов, погинуо 1836. године на Кујовој ножици.

Малиша Иванов, погинуо 1844. године; убили га Добрљани.

Марко Николин, стријељан 1849. године због пријетње Владици Раду и његову брату Перу Томову.

Вукица Иванов, погинуо на Оштрој понти 1836. године.

Поп Филип Иванов, погинуо 1840. године у борби на Салковини.

Стеван Ђуров, погинуо 1843. године.

Мило Савићев, погинуо 1840. године; убили су га Ђурашковићи за освету војводе Перише, којега је убио Шала Ђуришин.

Иво Савићев, погинуо 1861. године.

Шако Николин, погинуо на Грахову 1858. године.

Филип Николин, погинуо у Врањини 1861. године, у ликвидацији турске посаде.

Лука Ђуришин, погинуо 1842. године; убили су га рођаци Саво Дајичин и Машо Мићунов.

Ђуро Перов, умро од тешких рана задобијених у боју на Фундини 1876. године.

Илија Николин, погинуо у другом по реду освајању града Жабљака 1852. године.

Лука (Лукета) Голубов, погинуо у освајању града Жабљака 1835. године.

Марко Иванов, погинуо на острву Галићу на Скадарском језеру 1847. године; убили га Турци из засједе.

Савић Малишин, погинуо 1838. године.

Марко Мојашев, погинуо у борби с Турцима у Бјелопавлићима 1862. године.

Никола Милошев, погинуо у херцеговачком устанку 1875. године, на Глувој смокви.

Богдан Вукалов, погинуо у борби за ослобођење Бара 1877. године.

Иван Николин (описан у "Огледалу Српском" под насловом "Јуначка смрт Ивана Николина Стругара"), не зна се година погибије.

Јоко Ђуров, умро 1895., од рана задобијених на Грахову 1858. године.

Никола Мрков, погинуо 1862. године у Бјелопавлићима.

Андрија Пуров, погинуо на Грахову 1858. године.

Шала Ђуришин, стријељан на Вирпазару 1850. године, због убиства војводе Перише Ђурашковића.

Јоко Ђуров, погинуо у Галати 1881. године.

Андрија Ников, тешко рањен 1877. године, од којих рана је и умро.

Иван Вукичин, погинуо на Фундини 1876. године.

Саво Милошев, погинуо у Анаманима 1877. године.

Мило Дајичин, погинуо у борби на Грахову 1858. године.

Андрија Ђуров, погинуо на Глувој смокви 1868. године.

Перо Савов, погинуо 1899. године; убио га Јошо Ђ. Татар.

Јоко Грујичин, смртно рањен у Дуги никшићкој у борби с Турцима, од којих рана је умро (није наведена година смрти).

Крцун Дајичин, погинуо у борби против Турака у Понарима (није наведена година погибије).

Станко Илијин, погинуо у Лисици, у Љешанској нахији, у борби против Турака (није наведена година погибије).

Илија Јошов, погинуо на Коринту, у Грчкој (није наведена година погибије).

Мило Мојашев, погинуо у борби са Љешњанима (нема података о години погибије).

Саво попа Зака, погинуо у Приморју (нема података о години погибије).

Шуња Гаврилов, погинуо у Посељанима од Љуботињана (нема података о години погибије).

Машо Тодоров, погинуо у борби против Турака на Широчком вису 1912. године.

Јошо Андријин, погинуо 1912. године.

Јошо Ивов, погинуо 1912. године на Барбалуши.

Вуко Перов, погинуо на Тарабошу 1913. године.

Никола Ђуров, погинуо 1912. године у борби против Турака.

Блажо Иванов, погинуо у француској војсци 1915. године.

Јован попа Зака, погинуо на Скадру 1913. године.

Крцун Јоков, рањен 1913. године, и од тих рана умро 1914. године.

Стеван Ђуров, погинуо на ловћенском фронту 1915. године.

Овај списак погинулих ратника из ратова до 1918. године вјероватно није потпун, али нема података на основу којих би он био тачнији.

Погинули у другом свјетском рату, 1941. до 1945. године

Филип Андријин, живио је у Пећи, рођен 1913., металски радник, члан КПЈ од 1934. године, погинуо на албанском фронту у априлу 1941. године.

Ђуро Петров, из Метериза, рођен 1912., правник, члан КПЈ од 1933., стријељан у Београду 1941. године. Народни херој.

Мило Вуков, са Стругара, рођен 1920., погинуо на Пљевљима 1. децембра 1941. године.

Мићан (Милован) Марков, са Стругара, рођен 1918., члан КПЈ, погинуо на Пљевљима 1. децембра 1941. године.

Владо Илијин, са Стругара, рођен 1919., учитељ, члан КПЈ од 1940., погинуо на Пљевљима 1. децембра 1941. године.

Јоко Филипов, живио у Београду, рођен 1913., службеник, члан КПЈ од 1938., стријељан 1941. године у Београду.

Андрија Филипов, живио у Београду, рођен 1917., службеник, члан КПЈ од 1941., стријељан 1941. године у Београду.

Блажо Михаилов, са Стругара, рођен око 1872., пензионер, стријељан 1941. године на Цетињу.

Перо Михаилов, са Стругара, рођен око 1875., пензионер, стријељан 1941. године на Цетињу.

Анто Савов, из Друшића, рођен 1877., сељак, стријељан у Друшићима 1941. гдоине.

Стана Антова, из Друшића, рођена 1889., домаћица, стријељана у Друшићима у јулу 1941. године.

Никола Марков, са Стругара, рођен 1914., погинуо на Пљевљима 1. децембра 1941. године.

Бошко Стевов, из Улциња, рођен 1907., правник, члан Мјесног комитета КПЈ Бар, стријељан на Цетињу 5. августа 1942. године.

Петар Николин, из Метериза, рођен 1907., члан Општинског комитета КПЈ Ријека Црнојевића, земљорадник, замјеник комесара чете, погинуо на Бугојну 19. јуна 1942. године.

Петар Андријин, живио у Пећи, рођен 1916., металски радник, члан КПЈ од 1941., стријељан у Косовској Митровици 1942. године.

Васо Спасојев, живио у Улцињу, рођен 1915., члан КПЈ од 1935., стријељан на Ријеци Црнојевића 30. марта 1942. године.

Митар Вуков, са Стругара, рођен 1911., рударски радник, члан КПЈ, замјеник комесара чете, погинуо на Устипрачи 13. новембра 1942. године.

Вељко Николин, живио у Краљеву, рођен 1923., стријељан на Бањици 1942. године.

Павле Митров, из Додоша, рођен 1914., члан КПЈ, сељак, стријељан 1942. године.

Петар Машутов, живио у Славонском броду, рођен 1908., службеник, стријељан 1942. године у Загребу.

Петар Андријин, из Метериза, рођен 1878., сељак, умро или стријељан у затвору у Албанији 1942. године.

Видо Антов, из Друшића, рођен 1922., сељак, умро у логору у Албанији 1942. године.

Анђе Крцунова, живјела у Улцињу, рођена 1895., стријељана у Улцињу 1942. године.

Марија Блажова, живјела у Мојковцу, рођена 1900., стријељана 1942. године.

Никица Маркишин, из Рваша, рођен 1915., земљорадник, члан КПЈ од 1936., комесар чете, погинуо на Купресу 14. августа 1942. године.

Владо Марков, из Рваша, рођен 1916. службеник, погинуо као водник у Бањанима 1942. године.

Анто (Антоније) Блажов, живио у Мојковцу, рођен 1920., члан КПЈ, погинуо као замјеник комесара чете 1942. године.

Душан Андријин, из Рваша, рођен 1922., члан СКОЈ-а од 1941., учитељ, командир чете, погинуо 2. марта 1943. године на Вилића гумну. Народни херој.

Јован Ристов, живио у Паризу, рођен 1920., студент, члан КП Француске, погинуо код Париза 1943. године.

Спасоје Перов, из Улциња, рођен 1872., погинуо у Албанији 1943. године.

Војо Спасојев, из Улциња, рођен 1923., ђак, погинуо код Дебра, у Македонији, 1943. године.

Саво Илијин, са Стругара, рођен 1922., члан СКОЈ-а, погинуо 1943. године у Лијевој Ријеци.

Иво (Иван) Андријин, живио у Пећи, рођен 1909., сељак, члан КПЈ од 1936., погинуо као командир батаљона 2. јануара 1944. године у Грчкој.

Милан Марков, живио у Сењу, рођен 1916., погинуо 1943. године у Босни.

Лазар Машов, са Стругара, рођен 1904., свештеник, стријељан на Бањици 7. јуна 1943. године.

Иво (Иван) Стевов, из Рваша, рођен 1919., угоститељски радник, члан КПЈ од 1940., комесар чете, погинуо на Озрену 1943. године.

Јованка Вукова, са Стругара, рођена 1917., санитет чете, погинула на Кити Никшићкој у јануару 1944. године.

Видо Марлишин, из Рваша, рођен 1918., земљорадник, члан КПЈ од 1941., погинуо као комесар чете у борби за ослобођење Бијељине 1944. године.

Васо Савов, живио у Витомирици код Пећи, рођен 1906., санитет, погинуо на Копаонику 1944. године.

Милован Мргудов, са Стругара, рођен 1912. године, погинуо 1944. године код Мојковца.

Иван Маркишин, из Метериза, рођен 1909., сељак, погинуо на Трнову код Сарајева 1944. године.

Марко Николин, из Друшића, рођен 1917., погинуо у Италији, у партизанским јединицама 1943. године.

Вељко Михаилов, из Метериза, рођен 1901., сељак, стријељан код Ријеке Црнојевића 1944. године.

Илија Перов, живио у Подгорици, рођен 1880., трговац, погинуо приликом бомбардовања Подгорице 1944. године.

Петар Илијин, живио у Подгорици, рођен 1931., ученик, погинуо приликом бомбардовања Подгорице 1944. године.

Анђе Перова, живјела у Подгорици, рођена 1895., погинула приликом бомбардовања Подгорице 1944. године.

Милица Илијина, живјела у Подгорици, рођена 1905., погинула приликом бомбардовања Подгорице 1944. године.

Лука Николин, са Стругара, рођен 1871., погинуо на Стругарима од артиљеријске ватре 1944. године.

Васе Лазарева, са Стругара, рођена 1937., погинула на Стругарима 1942. године.

Марко Митров, из Метериза, рођен 1903., учитељ, погинуо 1944. године.

Михаило Митров, живио у Новом Саду, рођен 1906., службеник, члан КПЈ, обавјештајни официр артиљеријске бригаде, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

Милан Петров, из Метериза, рођен 1914., студент, официр ЈНА, члан КПЈ, погинуо 1945. године у Београду.

Бојо В. Стругар (уписан је на споменику на Ријеци Црнојевића, а ја нијесам могао пронаћи и провјерити податке о њему).

RODOSLOV BRATSTVA STRUGAR OD 1485. DO 1980. godine

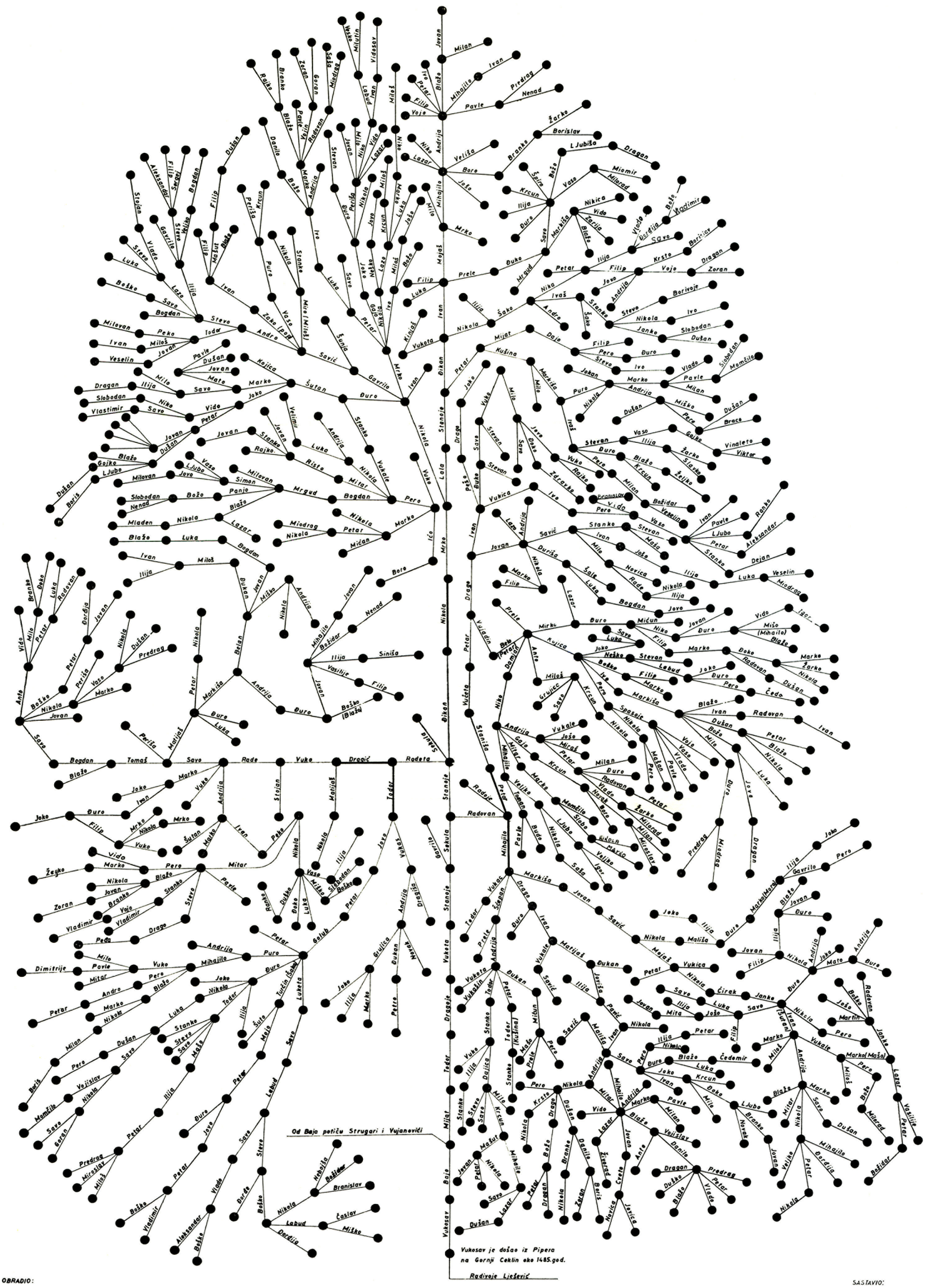

OBRADIO:

SASTAVIO:
STRUGAR BLAŽO